

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 61
8. května 2018

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

USNESENÍ

Výbor regionů

126. plenární zasedání VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

2018/C 164/01	Usnesení Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2018 s ohledem na přípravu společného prohlášení o legislativních prioritách EU na rok 2018	1
---------------	---	---

STANOVISKA

Výbor regionů

126. plenární zasedání VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

2018/C 164/02	Stanovisko Evropského výboru regionů Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie do roku 2025	7
2018/C 164/03	Stanovisko Evropského výboru regionů Provádění makroregionálních strategií	11
2018/C 164/04	Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva o občanství EU pro rok 2017	19
2018/C 164/05	Stanovisko Evropského výboru regionů Modernizace základního a vyššího vzdělávání	24
2018/C 164/06	Stanovisko Evropského výboru regionů – Místní a regionální pohled na podporu inovací ve veřejném sektoru prostřednictvím digitálních řešení	34
2018/C 164/07	Stanovisko Evropského výboru regionů Deinstitutionalizace systémů zdravotní péče na místní a regionální úrovni	39
2018/C 164/08	Stanovisko Evropského výboru regionů – Oživení venkovských oblastí díky iniciativě Inteligentní vesnice	45

2018/C 164/09	Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2016	50
2018/C 164/10	Stanovisko Evropského výboru regionů Směrem k evropskému programu v oblasti bydlení	57

III Přípravné akty

VÝBOR REGIONŮ

126. plenární zasedání VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

2018/C 164/11	Stanovisko Evropského výboru regionů Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob	62
2018/C 164/12	Stanovisko Evropského výboru regionů Úloha výroby energie z odpadů v oběhovém hospodářství	73
2018/C 164/13	Stanovisko Evropského výboru regionů Akční plán pro námořní strategii v oblasti Atlantiku – Vytváření podmínek pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění	77
2018/C 164/14	Stanovisko Evropského výboru regionů – Právní akty stanovující použití regulativního postupu s kontrolou	82

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

126. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

**Usnesení Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2018
s ohledem na přípravu společného prohlášení o legislativních prioritách EU na rok 2018**

(2018/C 164/01)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

s ohledem na:

- pracovní program Komise na rok 2018 (COM(2017) 650 final),
- své usnesení ze dne 22. března 2017 o příspěvku k pracovnímu programu Komise na rok 2018,
- protokol o spolupráci s Evropskou komisí z února 2012,

Pracovní místa, růst, investice a politika soudržnosti

1. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vypracovat dlouhodobou strategii EU, která by navázala na strategii Evropa 2020 s cílem dosáhnout udržitelného a odolného růstu podporujícího začlenění a sloužila by jako orientační vodítko pro víceletý finanční rámec EU, evropský semestr a politiky EU v rámci systematického přístupu; vzhledem k tomu, že Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle udržitelného rozvoje poskytují rámec pro tuto strategii, navrhuje, aby se prezentace celkové strategie EU pro provádění cílů udržitelného rozvoje odehrávala v úzkém spojení s prezentací návrhů týkajících se víceletého finančního rámce; zdůrazňuje v tomto ohledu zásadní význam městské agendy EU pro provádění cílů udržitelného rozvoje a vybízí Komisi, aby reflektovala příslušná doporučení VR;
2. zdůrazňuje, že budoucí rozpočet EU by měl umožnit reagování na nově vznikající výzvy a zachování tradičních politik EU s prokázanou evropskou přidanou hodnotou. Odmítá scénáře, které jsou popsány například v diskusním dokumentu o budoucnosti financí EU a v nichž se relativně a s přihlédnutím k dopadu brexitu počítá s poklesem objemu rozpočtu EU nebo jeho setrváním ve stejné výši, přestože bude třeba se vypořádat s novými výzvami. Očekává proto, že Komise ve svém návrhu příštího víceletého finančního rámce předloží konkrétnější návrh ohledně vlastních zdrojů EU;
3. zdůrazňuje spolu s partnery z #CohesionAlliance význam silné a účinné politiky soudržnosti pro budoucnost Evropské unie jako celku vzhledem k tomu, že tři rozměry soudržnosti (hospodářský, sociální a územní) tvoří nedílnou součást politických cílů EU. Vylepšená politika soudržnosti by tedy měla být i nadále klíčovou investiční politikou EU pro všechny regiony a měly by na ni být vyčleněny dostatečné prostředky v období po roce 2020, a to ve stejném rozsahu jako dnes. Připomíná v této souvislosti, že politika soudržnosti musí být v příštím finančním období flexibilnější a jednodušší, aniž by to ohrozilo strategické zaměření a jistotu plánování pro regionální a místní orgány, s cílem zaručit fungování víceúrovňové správy, zásadu partnerství a přístup zdola nahoru prostřednictvím sdíleného řízení. Kromě toho je nutné komplexně přezkoumat požadavky na systémy řízení a kontroly evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF);

4. pokud jde o legislativní návrhy v souvislosti s ESI fondy na programové období po roce 2020, opakuje svou výzvu k tomu, aby byl ukazatel HDP doplněn regionálními ukazateli (týkajícími se například demografického vývoje, sociálního začlenění, dostupnosti a změny klimatu) a aby byl radikálně zjednodušen systém provádění těchto fondů. Podporuje společný soubor pravidel pro ESI fondy za účelem snížení složitosti právních předpisů, jakož i zachování Evropského sociálního fondu v rámci ESI fondů;
5. zdůrazňuje nutnost urychleného provedení fondu EFSI 2.0 a revidovaného souhrnného nařízení, a to především s cílem usnadnit kombinování ESI fondů s EFSI. Vyslovuje se také pro lepší koordinaci Nástroje pro propojení Evropy a programu Horizont 2020 s dalšími fondy a vyjadřuje politování nad složitostí postupů v rámci těchto nástrojů;
6. vyzývá k vylepšení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) tím, že bude přezkoumán jeho rozpočet, budou výrazně sníženy prahy pro aktivaci tohoto fondu a posílí se součinnost s ESI fondy;

Hospodářská politika a sociální rozměr EU

7. zdůrazňuje důležitou úlohu místních a regionálních orgánů v evropském semestru, jelikož více než 60 % doporučení pro jednotlivé země je přímo určeno jim. Znovu tudíž Komisi vyzývá, aby ve spolupráci s Evropským parlamentem a Radou vypracovala kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru na základě návrhu VR;
8. zdůrazňuje, že veřejné orgány na všech úrovních, sociální partneři a občanská společnost nesou sdílenou odpovědnost a mají společný zájem na tom vytvořit takovou Evropu, která bude více prosperovat a bude připravená na budoucnost a v níž půjdou hospodářský a sociální rozvoj ruku v ruce;
9. vyzývá k převedení dohody o flexibilitě v rámci Paktu o stabilitě a růstu z ledna 2015 do primárního práva. Opakuje také svůj požadavek, aby byla přijata další opatření pro posílení veřejných investic, a to především vynětím vnitrostátního, regionálního nebo místního spolufinancování v rámci ESI fondů z účetního mechanismu Paktu o stabilitě a růstu, jako tomu již je v případě spolufinancování v rámci EFSI, a návrhem na zahrnutí ukazatele týkajícího se míry investic do makroekonomického srovnávacího přehledu;
10. vyzývá Komisi, aby zintenzivnila boj proti vyhýbání se daňovým povinnostem, který by se neomezoval na sestavení černé listiny daňových rájů nebo reformu DPH, a navrhla hlasování kvalifikovanou většinou o daňových záležitostech, čímž by se urychlil rozhodovací proces v Radě;
11. vítá úsilí Komise o zavedení pravidel umožňujících zdanění zisků, jichž dosahují nadnárodní společnosti prostřednictvím digitální ekonomiky;
12. podtrhuje, že je nezbytné zlepšit sociální rozměr EU doplněním evropského pilíře sociálních práv o silnou evropskou sociální agendu, v níž bude mimo jiné stanoveno, že sociální ukazatele budou mít v rámci evropského semestru větší váhu a bude docházet ke sblížování reálných mezd v souladu s produktivitou;
13. hodlá věnovat zvláštní pozornost novým legislativním návrhům zaměřeným na dosažení konvergence mezi členskými státy v zájmu vytvoření lepších pracovních a životních podmínek, jako je návrh na zřízení společného orgánu pro trh práce a také chystané návrhy ve věci modernizace předpisů pro pracovní smlouvy a zaručení přístupu k sociální ochraně pro všechny;

Strategie pro jednotný trh, malé a střední podniky, hospodářská soutěž, průmysl a jednotný digitální trh

14. požaduje, aby byla dále zjednodušena pravidla státní podpory, zejména co se týče služeb obecného hospodářského zájmu, a to rozsáhlým přezkoumáním příslušného rozhodnutí a rámce (tzv. balíček Almunia). Kromě toho vyzývá Komisi, aby prošetřila, zda by mělo být v důsledku narušení hospodářské činnosti způsobeného úmyslem Spojeného království vystoupit z EU rozšířeno obecné nařízení o blokových výjimkách a zda by měla být dočasně uvolněna nebo pozastavena pravidla státní podpory pro některé podniky a odvětví, jež budou pravděpodobně nejvíce postiženy;
15. podtrhuje význam průmyslové strategie, která posílí konkurenceschopnost, a potvrzuje své odhodlání vyzdvihnout úlohu místních a regionálních orgánů v této strategii;

16. vyzývá Komisi, aby aktualizovala iniciativu Small Business Act a zachovala její soudržnost v návaznosti na návrh, který předložila ve věci iniciativy pro začínající a rychle se rozvíjející podniky;

17. vyjadřuje politování nad tím, že v pracovním programu Komise nebyla zohledněna výzva VR k formálnímu a systematickému zapojování regionálních a místních zmocněnců pro malé a střední podniky do sítě zmocněnců pro malé a střední podniky;

18. vítá zřízení participativní Platformy pro širokopásmové připojení ze strany Komise a VR a probíhající dialog o nutnosti lepšího rozvíjení širokopásmové infrastruktury v EU, zejména s ohledem na následující programové období, a řádného provádění opatření v návaznosti na iniciativu Inteligentní vesnice. Za tímto účelem žádá, aby byly investice do digitálního rozvoje ve venkovských a řídkce osídlených oblastech zaměřené na zajištění cenově dostupného širokopásmového připojení v místech, kde trh selhává, uznány jako služba obecného hospodářského zájmu a aby byla odpovídajícím způsobem uplatňována pravidla státní podpory;

Zemědělství, modrá ekonomika, veřejné zdraví, demografický vývoj

19. požaduje, aby se společná zemědělská politika (SZP) EU stala zemědělskou politikou, která bude spravedlivá, udržitelná a založená na solidaritě ve prospěch zemědělců, regionů, spotřebitelů a veřejnosti, a vyzývá k tomu, aby byla v rámci prvního pilíře omezena výše přímých plateb a aby byly platby uzpůsobeny podle počtu zemědělských pracovníků a také aby byly harmonizovány mezi členskými státy EU. Zdůrazňuje význam dalšího přezkumu SZP, aby byli zemědělci i výrobci potravin pobízeni k udržitelnému způsobu produkce;

20. vyjadřuje své zklamání z toho, že v pracovním programu Komise chybí návrh strategie EU pro venkov, což povede k ještě většímu poklesu celkové finanční podpory EU pro rozvoj venkova oproti předchozímu programovému období;

21. opakuje svůj požadavek, aby Komise objasnila působnost směrnice o službách v oblasti ekonomiky sdílení a předložila návrhy na ochranu práv pracovníků v nových formách zaměstnání, jež jsou pro ekonomiku sdílení typické;

22. vyzývá Komisi k vyjasnění stávajících omezení v pravidlech pro zadávání veřejných zakázek, aby mohla být snáze uplatňována kritéria udržitelnosti. Je znepokojen tím, že právní předpisy EU v současné době zakazují specifikovat ve veřejných zakázkách územní preference (například místní potraviny);

23. vyzývá Komisi, aby dodala nový impuls evropské modré ekonomice tím, že předloží bílou knihu s názvem „Moře středem pozornosti Evropy“, zavede investiční mechanismus pro modrou ekonomiku a zřídí politickou platformu pro správu oceánů. Opakuje také svůj požadavek, aby bylo vytvořeno zvláštní znalostní a inovační společenství zaměřené na modrou ekonomiku za účelem lepšího přenosu nápadů z námořního výzkumu do soukromého sektoru;

24. v souladu se stávající interinstitucionální dohodou požaduje, aby Komise, Rada, Parlament a VR ve vzájemné spolupráci pravidelně organizovaly strukturovaný dialog o správě oceánů s cílem společně rozvíjet nové iniciativy související s politikou v oblasti moří;

25. požaduje, aby byl zapojen do dobrovolných výměn plánovaných jako součást procesu Zdravotní stav v EU v roce 2018;

26. má za to, že zdraví by mělo být jedním z prioritních témat v rámci městské agendy EU, a vyzývá Komisi a členské státy, aby v roce 2018 zintenzivnily úsilí o zahájení partnerství v oblasti zdraví;

27. očekává, že Komise a předsednictví Rady v letech 2018–2019 zajistí důsledné provádění opatření v návaznosti na závěry Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele z prosince 2017 o deinstitucionalizaci, a vyslovuje se pro přechod od ústavní péče ke komunitní péči, při respektování vnitrostátních a regionálních systémů v sociální oblasti a oblasti zdravotnictví a preferencí společnosti;

28. připomíná Komisi, že je nutné vypracovat evropskou strategii pro oblast demografického vývoje;

Cestovní ruch a kultura

29. znovu Komisi vyzývá k tomu, aby důkladně přezkoumala svou strategii v oblasti cestovního ruchu z roku 2010, sestavila jasný víceletý pracovní program a vyčlenila zvláštní rozpočtovou položku na financování evropských projektů v oblasti cestovního ruchu po roce 2020. V této souvislosti se vyslovuje pro zřízení interinstitucionální kontaktní skupiny pro cestovní ruch v roce 2018, při příležitosti Evropského roku kulturního dědictví;

30. vyjadřuje politování nad tím, že Komise nenavrhl komplexní strategii EU pro mezinárodní kulturní vztahy a rozvoj kulturní diplomacie a nezmínila Evropský rok kulturního dědictví 2018 ve svém pracovním programu, a opakuje své odhodlání aktivně se podílet na akcích pořádaných v rámci tohoto roku na evropské, vnitrostátní, regionální i místní úrovni s cílem vyzdvihnout kulturní a jazykovou rozmanitost našeho kontinentu;

Energetická unie, politika v oblasti klimatu a životní prostředí

31. požaduje, aby Komise VR zapojila do příprav budoucí politiky EU v oblasti klimatu a energetiky v zájmu dosažení cílů Pařížské dohody, k čemuž bude zapotřebí větší ambicióznosti na úrovni EU. V této souvislosti připomíná zásadní úlohu místních a regionálních orgánů při zmírňování změny klimatu i přizpůsobování se této změně a upozorňuje na to, že podporuje myšlenku vytvoření systému místně stanovených příspěvků, jež by doplňovaly vnitrostátně stanovené příspěvky ke snižování emisí CO₂;

32. v souvislosti se správou energetické unie Komisi žádá, aby spolupracovala s VR na přípravě doporučení pro členské státy ohledně náležitého zapojení místních a regionálních orgánů do jejich vnitrostátního plánování, monitorování a podávání zpráv o pokroku, a připomíná, že VR by měl být zastoupen v budoucím Výboru energetické unie, který má být zřízen v souladu s novým nařízením o správě;

33. očekává, že Komise ve spolupráci s EIB a soukromým sektorem zintenzivní úsilí v oblasti rozvoje iniciativy pro inteligentní financování inteligentních budov a že zvýší transparentnost tohoto procesu, postará se o to, že budou zohledněna jeho doporučení v této věci, a zajistí součinnost mezi různými zdroji financování dostupnými na místní a regionální úrovni, včetně nepřetržité technické pomoci pro místní projekty malého rozsahu v oblasti udržitelné energetiky za účelem seskupení projektů tak, aby byly financovatelné;

34. vzhledem k tomu, že přístup k financování je důležitý pro úspěšnou transformaci energetiky, vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila klasifikaci udržitelných aktiv, která bude zahrnovat jasné a závazné definice různých druhů „financování opatření v oblasti klimatu“ s cílem usnadnit zavádění nových nástrojů, jako jsou zelené dluhopisy a společné záruky. Podtrhuje, že je nutné zajistit snazší realizaci investic do životního prostředí a klimatu v rámci pravidel EU pro státní podporu nebo evropských účetních pravidel pro veřejné orgány;

35. vyzývá Komisi, aby zaručila zastoupení rozmanitých a různě velkých subjektů nižších úrovní správy v orgánech Globálního paktu starostů a primátorů a dodržování zásad partnerství a víceúrovňové správy v tomto paktu;

36. požaduje, aby byly místní a regionální orgány formálně zapojeny do mechanismů správy v rámci úmluvy UNFCCC, a vyzývá Komisi, aby v nadcházejícím přezkumu strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu položila přednostní důraz na místní a regionální rozměr;

37. je připraven zajistit větší zapojení místních a regionálních orgánů po celou dobu trvání přezkumu provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí a podílet se na přezkumu hlavních směrnic o životním prostředí, především pokud jde o minimální normy kvality pro opětovné používání vody a kontrolu účelnosti a účinnosti směrnice o pitné vodě. Zejména očekává, že bude úzce zapojen do budoucího rámce pro monitorování oběhového hospodářství a dalších iniciativ na podporu rychlého provádění balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství. Hodlá rovněž přispět k akčnímu plánu pro životní prostředí po roce 2020 a zároveň vyhodnotit stávající 7. akční plán pro životní prostředí;

38. podporuje provádění akčního plánu pro přírodu, lidi a hospodářství, má v úmyslu pokračovat ve spolupráci na ocenění Natura 2000 a na oceněních „Evropské zelené město“/„Evropský zelený list“ a očekává další spolupráci na přípravách Zeleného týdne;

39. zdůrazňuje, že všechny projekty EU týkající se výstavby nové infrastruktury (ať již prováděné prostřednictvím ESI fondů nebo EFSI) by měly být slučitelné se závazky EU v oblasti udržitelnosti vyplývajícími z cílů udržitelného rozvoje, a tudíž mimo jiné odolné vůči katastrofám. Požaduje, aby tato zásada byla výslovně uvedena v pravidlech pro provádění těchto fondů. Mimoto Komisi vyzývá, aby vydala akční plán pro seismické z odolnění stávajících budov, což by mělo být prioritou v operačních programech členských států věnovaných regionálnímu rozvoji;

Spravedlnost, bezpečnost, základní práva a migrace

40. bere na vědomí návrhy na dokončení evropské bezpečnostní unie a připomíná, že je nutné nalézt rovnováhu mezi bezpečnostními zájmy a základními právy jednotlivce, včetně ochrany údajů. Zejména znovu vyzývá Komisi, aby podpořila místní a regionální orgány v řešení otázky radikalizace vedoucí k násilnému extremismu, a to vydáním pokynů pro místní a regionální orgány ohledně vypracování strategií pro předcházení radikalizaci. Dále Komisi vybízí k tomu, aby zaujala multiinstitucionální přístup k různým aspektům radikalizace a extremismu, zvýšila transparentnost v souvislosti s dostupnými možnostmi financování v této oblasti a zapojila soukromý sektor a veřejné podniky;

41. žádá Komisi, aby urychleně navrhla revidovaný jednotný a účinný mechanismus EU pro právní stát, který by měl zahrnovat stávající nástroje na ochranu demokracie a základních práv a měl by platit pro všechny úrovně správy;

42. vyzývá členské státy, aby se do června 2018 s Evropským parlamentem dohodly na reformě společného evropského azylového systému, s přihlédnutím k zásadnímu dopadu na města a regiony v souvislosti s přijímáním migrantů a integrací uprchlíků a také k již dříve formulovaným doporučením VR. Vyzývá členské státy a Evropský parlament, aby veškerá nová pravidla založily na zásadách dodržování lidských práv a mezinárodních závazků a zásadách solidarity a reciprocity. Mimoto v souvislosti s přezkumem evropského programu pro migraci očekává, že budou uskutečněny návrhy Komise na posílení legálních cest pro osoby, které potřebují mezinárodní ochranu, a tím i opětovně získání plné kontroly nad migračními trasami;

43. vyzývá Komisi, aby dále zjednodušila a zrychlila postupy financování a aby usnadnila přístup regionů a měst k finančním zdrojům určeným na řešení humanitárních krizí a integraci uprchlíků;

Vnější politika

44. vybízí Komisi, aby zajistila, že bude při sjednávání nových obchodních dohod zohledňován místní a regionální rozměr obchodní politiky EU, a žádá, aby bylo i nadále možné konzultovat příslušné dokumenty z jednání ve speciálně vyhrazené místnosti;

45. zdůrazňuje, že se snaží přispívat k naplňování cíle Komise spočívajícího v podpoře stability a prosperity mimo EU prostřednictvím svých smíšených poradních výborů a pracovních skupin s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi a také prostřednictvím Evropsko-středomořského shromáždění zástupců regionů a měst (ARLEM), Konference regionálních a místních orgánů zemí Východního partnerství (CORLEAP), pracovní skupiny VR pro Ukrajinu, programu pro posílení místní úrovně na Ukrajině, její odpovědnost a rozvoj (U-LEAD) a iniciativy z Nikósie pro libyjské obce;

46. zdůrazňuje územní rozměr strategií pro přistoupení a význam zapojení místních a regionálních orgánů do koncipování příslušných strategií;

47. poukazuje na to, že je třeba vést neustále a na všech úrovních správy veřejnou diskusi o rozšiřování EU, aby vyhlídka na vstup do EU mohla i nadále podporovat subsidiaritu, demokracii, ochranu práv národnostních menšin a bezpečnost. V tomto ohledu opakuje svoji výzvu, aby se Evropská komise spolu s VR podílela na pořádání každoročního Dne věnovaného rozšíření s cílem poskytovat informace a politickou podporu místním a regionálním orgánům v zemích procesu rozšíření;

48. očekává, že ve strategii Komise pro západní Balkán, jež by měla být zveřejněna začátkem roku 2018, bude položen silný důraz na místní a regionální rozměr;

49. vyzývá Komisi, aby uznala úlohu libyjských místních orgánů při stabilizaci země a omezování využívání migračních tras do Evropy, a požaduje, aby byla Libye vzhledem k úsilí, jež musí vyvinout v souvislosti s dodržováním lidských práv a zásad právního státu, zahrnuta do programů EU fungujících ve Středomoří, jako je například přeshraniční spolupráce ve Středomoří (CBC-Med). Navrhuje využívat inovativních právních nástrojů, jako jsou ESÚS, s cílem umožnit libyjským městům, aby se zapojila do činností v rámci přeshraniční spolupráce a do přímých partnerství s městy a regiony v EU. Žádá Evropskou komisi, aby zapojila VR a regionální a místní orgány, jež zastupuje, do plánování, provádění a monitorování programů Evropské unie v Latinské Americe, především těch, které jsou určeny k podpoře spolupráce v oblasti udržitelného rozvoje a sociální soudržnosti;

50. žádá Evropskou komisi, aby prostřednictvím VR zapojila místní a regionální orgány do provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a nového Evropského konsensu o rozvoji a aby podporovala koordinaci mezi všemi aktéry decentralizované spolupráce pro rozvoj;

51. opakuje svoji výzvu k dalšímu uzpůsobení stávajících mechanismů financování EU, především programu TAIEX a twinningových programů, tak aby odpovídaly potřebám místních a regionálních zúčastněných subjektů;

52. zdůrazňuje potřebu účinného zapojování regionálních a místních orgánů do provádění Evropského fondu pro udržitelný rozvoj a podporuje záměr Komise urychleně podniknout kroky, aby bylo možné podporovat prostřednictvím tohoto fondu místní projekty;

Občanství, správa věcí veřejných a zlepšování právní úpravy

53. zdůrazňuje, že je připraven přispět prostřednictvím svých tří zástupců svými odbornými znalostmi na základě sítě pro monitorování subsidiarity a své dlouhotrvající práce na těchto otázkách k činnosti pracovní skupiny pro subsidiaritu a proporcionalitu. Vítá v tomto ohledu, že v mandátu pracovní skupiny je výslovně zmíněna otázka, jak lépe zapojit regionální a místní orgány do přípravy a monitorování politik Unie, a zdůrazňuje, že to vyžaduje diskusi nejen o možném přenesení některých pravomocí zpět na členské státy, ale také o komplexním přístupu k víceúrovňové správě v EU;

54. upozorňuje na to, že se podílí na demokratické a inkluzivní diskusi o budoucnosti Evropy, k níž VR do října 2018 přispěje také stanoviskem, a to zejména prostřednictvím širší úvahy s využitím přístupu zdola nahoru a se zapojením občanů a místních a regionálních subjektů, kterou zahájil s cílem identifikovat hlavní výzvy pro občany EU a také formulovat konkrétní návrhy ohledně toho, jakým směrem by se EU měla v budoucnosti ubírat, aby zvýšila svoji legitimitu. V tomto ohledu upozorňuje na návrhy formulované za tímto účelem ve stanovisku Zpráva o občanství EU pro rok 2017, jež bylo přijato na listopadovém plenárním zasedání VR;

55. se zájmem očekává sdělení o tom, jak učinit Unii jednotnější, silnější a demokratičtější v oblasti komunikace, a opakuje, že je připraven podílet se na vypracování strategií a činností decentralizované komunikace v úzké spolupráci s dalšími institucemi EU a místními a regionálními orgány v celé Unii;

56. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předložil Evropské komisi, Evropskému parlamentu, estonskému a bulharskému předsednictví Rady EU a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

126. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

Stanovisko Evropského výboru regionů Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie do roku 2025

(2018/C 164/02)

Zpravodaj: Christophe Rouillon (FR/SES), starosta obce Coullaines**Odkaz:** diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie

COM(2017) 291 final

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. domnívá se, že vzhledem k nedostatečné konvergenci a soudržnosti v Evropské unii a nestabilitě v hospodářství a v bankovním sektoru, které mají zvláštní dopad na místní a regionální orgány, konkrétně co se týče zvýšení sociálních výdajů v důsledku krize a omezení jejich investiční kapacity a možnosti zachovat uspokojivou kvalitu veřejných služeb, je nezbytné velmi rychle napravit strukturální nedostatky hospodářské a měnové unie (HMU) předtím, než přijde nějaká další krize;
2. vyzývá tudíž k tomu, aby byl učiněn kvalitativní posun při vylepšování HMU tím, že bude položen důraz na posílení odolnosti vůči hospodářským a sociálním otřesům a na podporu konvergence ekonomik se zohledněním úlohy místních a regionálních orgánů. Budoucí kroky v souvislosti s HMU by měly být rozplánovány do několika etap od nynějška do roku 2025, přičemž by měla být identifikována opatření, jež lze uskutečnit ihned za stávajících Smluv, a ta, která vyžadují jejich změnu (počínaje převedením rozpočtového paktu do primárního práva);
3. vítá rovněž skutečnost, že diskusní dokument označuje HMU za jedno z prioritních témat, která budou podněcovat občanskou debatu o budoucnosti Evropy ⁽¹⁾. 73 % občanů eurozóny a 60 % občanů EU se sice vyslovuje pro HMU ⁽²⁾, tato podpora společného dědictví, kterým se euro stalo, však jde ruku v ruce s důrazným požadavkem, aby byla eurozóna zreformována ⁽³⁾ s cílem učinit z eura silnou a stabilní měnu a zavést skutečnou demokratickou správu hospodářské a měnové politiky. VR se proto domnívá, že by reforma HMU měla být jedním z prioritních témat demokratických konventů, které by mohly být počínaje rokem 2018 decentralizovaně pořádány v evropských regionech a obcích za účelem zapojení občanů do procesu reformy EU;
4. vyjadřuje však politování nad tím, že v diskusním dokumentu nebylo dostatečně zdůrazněno, že je z hospodářského a finančního hlediska naléhavě nutné napravit původní nedostatky eurozóny. Současné obnovení růstu v EU je totiž založeno na konjunkturální podpoře prostřednictvím měnové politiky Evropské centrální banky (ECB), která od roku 2008 umožnila především snížit o 1 000 miliard EUR platby úroků hrazené veřejnými orgány a zachovat v řadě členských států mimořádně nízké úrokové sazby. Veřejné orgány a finanční subjekty eurozóny se nicméně musí připravit na postupné snižování politiky měnové podpory ze strany ECB a na zvýšení sazeb v dlouhodobém měřítku. EU se současně nachází v okamžiku, kdy je třeba znovu potvrdit strategický význam eurozóny tím, že bude prokázáno, že má z hospodářského hlediska přidanou hodnotu;

⁽¹⁾ V návaznosti na usnesení VR „Bílá kniha Evropské komise o budoucnosti Evropy – Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025“, jež bylo přijato dne 12. května 2017, VR zahájil konzultaci o procesu úvah, ze které vyvodí závěry v podobě stanoviska, které bude přijato v polovině roku 2018.

⁽²⁾ Viz s. 34 a 35 posledního standardního Eurobarometru 87, jaro 2017.

⁽³⁾ Viz eupinions #2016/4 „A European Finance Minister with Budget Autonomy? Need for reforms of the Eurozone and their potential, given public opinion in Europe“, Bertelsmann Stiftung.

5. dále poukazuje na to, že většina konkrétních návrhů uvedených v diskusním dokumentu se týká již zahájených opatření souvisejících s unií kapitálových trhů a bankovní unií, jako je například zavedení evropského systému pojištění vkladů, který by měl být dohodnut do konce roku 2019, aby mohl začít fungovat v roce 2025. VR vyjadřuje politování nad tím, že otázky týkající se HMU byly naopak odsunuty na konec diskusního dokumentu, přičemž namísto konkrétních návrhů, k nimž by se Komise zavázala, byly představeny pouze možnosti. Diskusní dokument tak přináší jen málo nových prvků ve srovnání se zprávou čtyř předsedů (prosinec 2012) ⁽⁴⁾ a zprávou pěti předsedů (červen 2015) ⁽⁵⁾, jakož i řadou usnesení Evropského parlamentu, včetně usnesení ze dne 16. února 2017 o fiskální kapacitě pro eurozónu;

6. považuje za prioritní posílit strukturální růst každého členského státu a podpořit vytvoření podmínek pro konvergenci v rámci eurozóny, aby se zvýšila její odolnost vůči otřesům v důsledku budoucích finančních krizí. Je totiž třeba konstatovat, že míra růstu jednotlivých členských států se celkově sblížila, ale jejich úroveň příjmů na obyvatele je stále velmi odlišná. Mimoto se EU potýká s nedostatečnou konkurenceschopností v řadě hospodářských odvětví, s nedostatečnou vnitřní poptávkou a nízkou mírou soukromých i veřejných investic. Současně je znepokojivé, že reálná ekonomika nakonec z měnové politiky podle všeho těží jen málo, jelikož produktivní kapitál stagnuje, zatímco finanční hodnoty a ceny nemovitostí se neúměrně zvyšují;

7. podporuje proto strategii konvergence, která by se jako doplnění stávajících evropských politik pro posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti opírala o tyto návrhy:

7.1. vytvořit fiskální kapacitu eurozóny, jež bude zahrnovat složku k přípravě na vstup do eurozóny, aby byly zavedeny pobídky na podporu makroekonomické a sociální konvergence a k posílení odolnosti v souvislosti s globalizací. V této souvislosti VR zdůrazňuje, že je nutné věnovat větší pozornost úloze místních a regionálních orgánů ve fiskálních záležitostech, a v tomto ohledu upozorňuje na to, že mnohé místní a regionální orgány již disponují fiskálními pravomocemi. Návrhy na úrovni EU tudíž musí tyto pravomoci respektovat;

7.2. přeměnit část Evropského mechanismu stability (ESM) na integrovaný evropský neměnový nástroj, který by byl v působnosti evropských institucí a měl by jasně vymezený mandát a kapacitu pro poskytování a získávání úvěrů ve výši 100 až 200 miliard EUR, aby bylo možné činit v případě náhlé finanční krize a asymetrických otřesů krátkodobé a střednědobé intervence;

7.3. vypracovat konvergenční kodex, který bude doplněn o systém pobídek v oblasti strukturálních reforem, jejichž rozsah by byl určován na základě jejich evropské přidané hodnoty a které by zejména mohly zahrnovat fiskální konvergenci, opatření související se zvyšováním dynamiky trhu práce prostřednictvím odborné přípravy, digitalizace a upevněné sociální soudržnosti, přičemž je třeba zohlednit obzvláště výzvy spojené s demografickými změnami. VR v této souvislosti poukazuje na to, že technická pomoc může být již nyní podporována prostřednictvím Programu na podporu strukturálních reforem;

8. V této souvislosti znovu vyzývá k tomu, aby:

- bylo z účetního mechanismu Paktu o stabilitě a růstu vyloučeno celostátní, regionální a místní spolufinancování v rámci evropských strukturálních a investičních fondů, jako tomu již je u příspěvků do Evropského fondu pro strategické investice;
- byla na úrovni EU klasifikována kvalita veřejných investic na účtech veřejných výdajů podle jejich dlouhodobých účinků;
- byla přezkoumána metodika pro výpočet „strukturálního schodku“ v zájmu zohlednění inherentních charakteristik vnitrostátních ekonomik a strukturálních rozdílů ve veřejných výdajích;
- byl do makroekonomického srovnávacího přehledu zahrnut ukazatel týkající se míry investic;

9. vyzývá ke skutečné demokratické účasti Evropského parlamentu a k dohodě s VR i se sociálními partnery před přijetím doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru, zejména s cílem zajistit, že doporučení pro jednotlivé země budou v souladu se zásadou subsidiarity a nebudou vycházet z potenciální makroekonomické nerovnováhy opírající se pouze o vnitrostátní údaje, aniž by byl zohledněn jejich význam na regionální nebo místní úrovni;

⁽⁴⁾ <http://www2.consilium.europa.eu/media/26310/132525.pdf>.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/emu-report-2015/>.

10. vyslovuje se pro to, aby bylo upevněno demokratické fungování eurozóny na základě posílení úlohy Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů, zejména v oblasti kontroly ESM a jeho budoucího rozšíření ve formě evropského fondu. VR nicméně odmítá návrh vytvořit nové parlamentní struktury s ohledem na to, že eurozóna již má parlamentní shromáždění v podobě Evropského parlamentu, jelikož euro je v souladu se Smlouvami společnou měnou Evropské unie. Namísto toho by v budoucnu mohly být v rámci přezkumu Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) v Evropském parlamentu případně zavedeny podobné hlasovací postupy, jaké jsou v článku 138 SFEU stanoveny pro Radu, a to s cílem zohlednit skutečnost, že poslanci Evropského parlamentu mohou pocházet ze zemí, které nejsou součástí eurozóny;

11. podporuje spojení funkce předsedy Euroskupiny a komisaře pro hospodářské a měnové záležitosti, aby byly zastoupeny všeobecné zájmy eurozóny v Euroskupině;

12. domnívá se, že je naprosto nezbytné stanovit pro Euroskupinu oficiální pravidla fungování, která by přispěla k její transparentnosti;

13. zdůrazňuje, že podle plánu, který stanovila Evropská rada v prosinci 2012, musí být HMU doplněna o skutečný sociální pilíř tak, aby se zaměstnanost a sociální normy harmonizované k vyšší úrovni zařadily mezi makroekonomické priority ⁽⁶⁾;

14. navrhuje doplnit čtyři hlavní zásady navržené Komisí za účelem prohloubení HMU pátou zásadou týkající se přínosu k udržitelnému rozvoji a k uskutečňování cílů pařížské konference o klimatu;

15. kromě toho znovu vyjadřuje své přesvědčení o tom, že současná výše rozpočtu EU, která činí jen 1 % HDP, není dostatečná pro to, aby měl proticyklický makroekonomický účinek na úrovni EU. VR však zdůrazňuje, že evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy) zůstávají i přes jejich poměrně malý objem – 0,37 % hrubého národního důchodu (HND) EU – důležitým nástrojem na podporu místních investic a k zajištění konvergence ekonomik budoucích 27 členských států EU. Žádá proto, aby politika soudržnosti po roce 2020 měla k dispozici dostatečné zdroje odpovídající nejméně jedné třetině budoucího rozpočtu EU;

16. zdůrazňuje, že je nutné doplnit do příštího finančního rámce Unie na období po roce 2021 nové druhy vlastních zdrojů ⁽⁷⁾. Účelem tohoto návrhu by mělo být posílení demokratické správy a srozumitelnosti rozpočtu EU a zefektivnění rozpočtového řízení. Tyto nové vlastní zdroje by mohly pocházet především z evropské daně z příjmů právnických osob prostřednictvím společného konsolidovaného základu a ze zdanění zisků a/nebo obrátu z digitální ekonomiky na evropské úrovni, z daně z finančních transakcí a z uhlíkové daně podněcující ke snížení emisí CO₂, u nichž by měla Komise v návaznosti na své sdělení ze dne 21. září 2017 předložit návrhy nejpozději na jaře 2018;

17. nesouhlasí s tím, aby fiskální kapacita eurozóny měla podobu rozpočtové položky pro eurozónu v rozpočtu EU, dokud maximální výše vlastních zdrojů činí 1,23 % HND EU. Začlenění fiskální kapacity eurozóny do ujednání rozpočtu by totiž znamenalo, že by na ni bylo nanejvýš k dispozici méně než 30 miliard EUR ročně, což se zdá být naprosto nepostačující pro to, aby mohla plnit funkce, které jí určila Komise, tj. 1) podporovat strukturální reformy, 2) mít stabilizační účinek, 3) představovat mechanismus jistění pro bankovní unii a 4) sloužit jako nástroj předvstupní pomoci pro členské státy, které nepoužívají euro. Mimoto by v případě začlenění fiskální kapacity eurozóny do rozpočtu Evropské unie hrozilo automatické vytěšňování („crowding out“) ve vztahu k financování politik Unie, jako jsou ESI fondy;

18. domnívá se, že před zavedením nástrojů konvergence v rámci příprav členských států na vstup do eurozóny je nutné objasnit jejich působnost ve vztahu k ESI fondům a zejména k Fondu soudržnosti ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Viz stanovisko VR ke sdělení Komise Posílení sociálního rozměru hospodářské a měnové unie, COM(2013) 690, které vypracoval Jean-Louis DESTANS (FR/SES) a jež bylo přijato dne 31. ledna 2014, ECOS-V-050. Dne 11. nebo 12. října 2017 VR rovněž přijme stanovisko Návrh Interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv a diskusní dokument o sociálním rozměru Evropy, které připravil Mauro D'ATTIS (IT/ELS), SEDEC-VI/027.

⁽⁷⁾ Viz odstavec 35 stanoviska Fiskální kapacita a automatické stabilizátory v hospodářské a měnové unii ze dne 7. února 2017, které vypracoval Carl Fredrik GRAF (SE/ELS).

⁽⁸⁾ Viz odstavec 35 stanoviska Fiskální kapacita a automatické stabilizátory v hospodářské a měnové unii ze dne 7. února 2017, které vypracoval Carl Fredrik GRAF (SE/ELS).

19. konstatuje, že diskusní dokument uvádí možnost posílit vazbu mezi strukturálními reformami a rozpočtem EU, ať už pomocí zvláštního fondu, který má podnítit členské státy k reformám, nebo tím, že naváže čerpání prostředků z ESI fondů (celkově nebo částečně) na pokrok dosažený při provádění konkrétních reforem ve prospěch konvergence. Provádění reforem by bylo monitorováno v rámci evropského semestru. V této souvislosti VR připomíná, že je trvale proti veškerým formám makroekonomické podmíněnosti, která využívá ESI fondy jako nástroj k odrazování nebo ukládání sankcí. VR je rovněž znepokojen tím, že v rámci procesu evropského semestru se klade mnohem větší důraz na snížení schodků veřejných rozpočtů členských států jakožto na způsob zvládnutí nebo snížení vysokého zadlužení v poměru k HDP, nežli na opatření ke zvýšení růstu. Mimoto VR lituje toho, že jsou místní a regionální orgány i nadále ve velmi neuspokojivé míře zapojovány do správy evropského semestru, a to navzdory skutečnosti, že více než tři čtvrtiny doporučení pro jednotlivé země na rok 2017 jsou spojeny s určitými územními oblastmi, přičemž jejich uskutečnění mají na starosti nižší úrovně správy;

20. domnívá se, že dohoda Rady z února 2016 o pružném uplatňování Paktu o stabilitě a růstu by měla být potvrzena i v primárním právu EU. VR v této souvislosti připomíná svůj požadavek, aby veřejné investice místních a regionálních orgánů nebyly započítávány do strukturálního schodku pro střednědobý cíl, který je stanoven v Paktu o stabilitě a růstu a v rozpočtovém paktu, a aby spolufinancování ze strany členských států a místních a regionálních orgánů v rámci ESI fondů nebylo považováno za strukturální veřejné výdaje. Toto spolufinancování totiž ze své podstaty představuje investice v obecném evropském zájmu a má prokazatelný pákový efekt, pokud jde o podporu hospodářského růstu⁽⁹⁾;

21. zdůrazňuje, že pro dokončení bankovní unie je důležité zaujmout koordinovaný evropský postup ve vztahu k úvěrům v selhání⁽¹⁰⁾, jež na konci roku 2016 dosahovaly výše téměř 1 000 miliard EUR, což odpovídá přibližně 6,7 % HDP EU a 5,1 % celkové hodnoty všech bankovních úvěrů, a u nichž v EU panují velmi výrazné rozdíly (v rozmezí 1 % a 46 %) a které se vyskytují v celé řadě hospodářských odvětví. VR tudíž podporuje akční plán, který schválila Rada dne 11. července 2017 a jehož cílem je vyřešit problém úvěrů v selhání v bankovním sektoru prostřednictvím několika iniciativ v oblasti bankovního dohledu, reformy insolvenčních rámců a rámců pro vymáhání dluhů, rozvoje sekundárních trhů s úvěry v selhání a restrukturalizace bankovního sektoru;

22. nadále má pochyby, pokud jde o návrh vytvořit sekuritizované finanční produkty, jež by mohl vydat komerční subjekt nebo instituce, které by koupily portfolio státních dluhopisů eurozóny a vydaly své vlastní dluhopisy zajištěné tímto portfoliem (*sovereign bond-backed securities – SBBS*) srovnatelné se státními dluhopisy USA. Tyto cenné papíry by jistě umožnily přerušit vazbu mezi bankami a státy a zbavit státní dluhopisy privilegovaného postavení a současně zabránit sdílení dluhu a morálnímu hazardu. Metoda sekuritizace však zároveň bankám umožňuje přenést finanční rizika na neregulované finanční subjekty. Mimoto by dluhopisy SBBS mohly zvýšit rozdíly úrokových sazeb mezi státními dluhopisy (tzv. *spread*) v období hospodářských potíží.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ Viz odstavce 52 a 54 stanoviska Překlenutí investiční mezery: jak vyřešit problémy ze dne 8. února 2017, které vypracoval Markku MARKKULA (FI/ELS).

⁽¹⁰⁾ Úvěry v selhání jsou bankovní úvěry, u nichž dochází k opožděnému splacení nebo je nepravděpodobné, že budou splaceny, aniž by to vyžadovalo prodej jejich zajištění. Trvale vysoký objem úvěrů v selhání představuje problém, neboť snižuje ziskovost bank kvůli správním výdajům a vyšším nákladům na financování, které bankám vznikají. Potřeba dotovat nesplácené úvěry vyčerpává základní kapitál bank a tyto úvěry ohrožují životaschopnost bank s vysokým objemem úvěrů v selhání.

Stanovisko Evropského výboru regionů Provádění makroregionálních strategií

(2018/C 164/03)

Zpravodaj: Raffaele Cattaneo (IT/ELS), člen regionální rady a předseda regionální rady Lombardie**Odkaz:** Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o provádění makroregionálních strategií EU

COM(2016) 805 final

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. zdůrazňuje, že makroregionální strategie představují funkční a bytostně evropskou vizi, a vítá první individuální zprávu Evropské komise o jejich provádění. Konstatuje, že v zájmu rozvinutí „globálního přístupu“ potřebuje EU územní vizi ⁽¹⁾, která půjde nad rámec hranic;
2. konstatuje, že navzdory své krátké existenci ⁽²⁾ se makroregionální strategie staly ustáleným nástrojem založeným na přístupu zdola nahoru a s místní orientací, jenž slouží účinnějšímu využívání společného potenciálu makroregionů prostřednictvím lepšího provádění a koordinace politických reakcí na různé výzvy, jako jsou např. hospodářský růst, inovace, doprava, energetika, životní prostředí a změna klimatu;
3. poukazuje na to, že makroregionální strategie jsou základním prvkem při plnění strategických cílů EU a rozhodující součástí struktury víceúrovňové správy EU. Makroregionální strategie hrají důležitou roli při zvyšování dynamiky procesu rozvoje také v méně rozvinutých regionech. Hrají rovněž klíčovou úlohu v transformujících se, přístupujících, nečlenských a sousedních zemích EU;
4. vyzdvihuje význam makroregionálních strategií pro podporu opatření v oblasti boje proti změně klimatu v ohrožených regionech. Tyto strategie mohou být například účinně využívány při zásazích proti povodním či požárům v příhraničních oblastech;
5. je přesvědčen, že makroregionální strategie a další unijní nástroje přeshraniční a nadnárodní spolupráce, jako jsou například evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) a jiné struktury územní spolupráce (např. pracovní společenství) a programy Interreg, představují základní prvky budoucí EU;
6. plně podporuje koncept jediné zprávy o provádění čtyř makroregionálních strategií a se zájmem očekává zprávy o provádění, jež má Evropská komise připravit na konci roku 2018;
7. zdůrazňuje potenciální úlohu makroregionálních strategií pro integrovaný rozvoj za hranicemi EU, a to zejména s ohledem na to, že Spojené království opouští EU. Z toho důvodu navrhuje prozkoumat otázku, jak by makroregionální strategie mohly přispět k vytváření budoucích vztahů mezi Spojeným královstvím a EU, a požaduje intenzivní zapojení místních a regionálních orgánů do budoucích diskusí o této věci na obou stranách;

⁽¹⁾ Stanovisko VR Budoucnost územní vize pro rok 2050, (COR-2015-04285).

⁽²⁾ První makroregionální strategie (strategie EU pro region Baltského moře, EUSBSR) byla zahájena v roce 2009.

8. odkazuje na předchozí stanoviska VR k tomuto tématu pro konkrétní připomínky ke každé makroregionální⁽³⁾ strategii a navazuje na zjištění těchto stanovisek při formulování obecných připomínek v tomto stanovisku, jež se týkají všech makroregionálních strategií. Upozorňuje, že je důležité se zaměřit na větší účinnost a stanovení priorit výsledků, jakož i na praktičtější přístup k provádění makroregionálních strategií;

9. zdůrazňuje, že výhodou makroregionálních strategií je, že vnitrostátní, regionální a místní aktéři spolupracují na základě společného rámce s cílem vypracovat zastřešující strategii a společné postupy plánování, jež mají přispět k dosažení cílů Smlouvy o EU v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti a účinně řešit místní potřeby. Makroregionální strategie kromě toho přispívají k zapojení občanů do evropského projektu a k překlenutí propasti mezi EU a tvorbou politiky na místní úrovni;

10. poznamenává však, že makroregionální strategie jsou v kritické fázi, kdy je jejich potenciál sice v rostoucí míře uznáván, avšak jejich provádění v praxi je třeba dále zlepšovat, aby bylo možné v plné míře využívat jejich výhod. Poskytnutím místního a regionálního pohledu na makroregionální strategie toto stanovisko sleduje širší strategický cíl v souvislosti s probíhajícími přípravami na příští programové období a s budoucností Evropy obecně;

11. podporuje nově se objevující iniciativy usilující o vytváření nových makroregionálních strategií. Měl by však být zvolen systematictější přístup, při němž budou postupem zdola nahoru identifikovány funkční potřeby. Stávající a zavedené struktury územní spolupráce by měly odrážet otázku, zda mohou makroregionální strategie poskytnout přidanou hodnotu a nabídnout nové možnosti zlepšení stávajících struktur územní spolupráce;

12. konstatuje, že je navíc potřeba poukázat na to, že stávající makroregionální strategie jsou výsledkem sdružování mnoha členských států EU. Je však také nutné umožnit vytváření makroregionálních strategií, které budou sdružovat méně států, ale více regionů, pro něž bude tento územní přístup vhodným a účinným nástrojem řešení společných problémů. Zvláštní pozornost je při tom třeba věnovat také regionům s přírodními znevýhodněními, ostrovním regionům a nejvzdálenějším regionům;

13. domnívá se, že občanská společnost a odpovědné místní subjekty, regiony a města mohou být velmi užitečné při upevňování evropské myšlenky a vytváření odpovídajícího pákového efektu. Proto je nezbytné zahrnout hlavní makroregionální prováděcí subjekty a občanskou společnost do přípravy strategických programů. Toto zapojení nám umožní zvýšit výkonnost subsidiarity v Evropě, a to nejen ve vztazích mezi tvůrci politik a institucemi, ale také ve vztazích s hospodářskými a sociálními subjekty na místní a regionální úrovni;

II. SOUVISLOSTI A FINANCOVÁNÍ

14. konstatuje, že makroregionální strategie jsou v podstatě politickým nástrojem pro koordinaci provádění široké škály politik. Jejich rozsah je mnohem širší než cíl Evropské územní spolupráce: na jedné straně přispívají různé politické oblasti k provádění makroregionálních strategií, na druhé straně by lepší koordinace v rámci makroregionálních strategií přinesla prospěch všem politikám EU;

15. konstatuje, že cíle makroregionálních strategií musí být koordinovaným způsobem začleněny do celkové strategie EU pro období po roce 2020 a vytvořit tak ucelený rámec pro všechny programy, což by znamenalo, že by strategické plánování všech politik, které mají dopad na regionální rozvoj, muselo brát makroregionální strategie v úvahu. Týká se to politik ve všech podobách a na všech úrovních, včetně politik v rámci sdíleného řízení, a také politik přímo řízených Evropskou komisí i vnitrostátních regionálních politik;

16. vyjadřuje politování nad tím, že míra přidané hodnoty makroregionálních strategií není v současné době dostatečně zohledňována v odvětvových politikách a v jejich finančních programech. To vede k praktickým obtížím, když musí být projekty v souladu se strategickými požadavky makroregionálních strategií a odvětvových politik, jež poskytují financování a mohou být značně odlišné. V důsledku toho vyžadují projekty spadající pod makroregionální strategie více času na přípravu, a jsou tudíž méně konkurenceschopné než „standardní“ projekty odvětvových politik;

⁽³⁾ Stanovisko Strategie pro Podunají, CdR 86/2011 fin; stanovisko Přezkum strategie EU pro region Baltského moře, CdR 1272/2012 fin; stanovisko Přidaná hodnota makroregionálních strategií, CdR 5074/2013 fin; stanovisko Strategie EU pro jadransko-jónský region, CdR 23/2014 fin; stanovisko Makroregionální strategie Evropské unie pro alpský region, CdR 2994/2014 fin.

17. domnívá se, že v zájmu zajištění přístupu k finančním zdrojům v programovém období po roce 2020 by měly mít všechny politiky EU (včetně politiky soudržnosti) zvláštní prováděcí pravidla pro projekty, které přispívají k makroregionálním strategiím, což by usnadnilo přístup k financování a zmírnilo administrativní požadavky. Provádění programů EU musí být zjednodušeno co nejdříve;

18. vyzývá k posílení vazeb mezi makroregionálními strategiemi a finančními zdroji EU, a to jak ve fázi přípravy, tak při provádění odvětvových politik. Je třeba se vyvarovat zdvojování postupů a podávání zpráv. Obecně platí, že finanční prostředky se musí řídit politikou, a nikoliv naopak. Bohužel se však zdá, že v současnosti je tomu naopak, neboť makroregionální strategie musejí žádat o podporu z finančních programů;

19. vybízí členské státy, aby iniciovaly budoucí debaty o tom, jak by měly být makroregionální strategie – za dodržování zásad, z nichž vycházejí – začleněny do víceletého finančního rámce EU na období po roce 2020. Pokud jde o příští generaci finančních programů, měla by Komise počítat s náležitým financováním takových nadnárodních programů, které odpovídají makroregionálním strategiím, a vytvořit mechanismus, který by upřednostňoval způsobilé projekty, jež makroregionální strategie označí za strategické. Toto financování by mělo být doplňkem k financování plánovaných projektů z jiných nástrojů EU určených na přeshraniční a nadnárodní spolupráci;

20. vyzývá koordinátory makroregionálních strategií, aby neváhali s přípravou dokumentů týkajících se toho, jak by měly různé politiky přispívat k provádění makroregionálních strategií. S ohledem na přípravu legislativních aktů pro programové období po roce 2020 by takové strategické dokumenty povzbudily tvůrce politik EU, aby legislativu přizpůsobili potřebám makroregionálních strategií. Strategické dokumenty by kromě toho přímo přispívaly do programovací fáze a posloužily by jako základ rámcových operačních programů;

21. vyzývá Evropskou komisi, aby ve spolupráci s programem INTERACT, tematickými a národními koordinátory makroregionálních strategií a stranami zainteresovanými na existujících a budoucích makroregionálních strategiích tento proces podpořila prostřednictvím organizování a financování zvláštních workshopů, jejichž cílem by bylo takové strategické dokumenty navrhovat. Vyzývá Evropskou komisi, aby ve spolupráci s programem INTERACT podpořila výměnu zkušeností mezi všemi čtyřmi makroregionálními strategiemi, a to jak pokud jde o tematické priority těchto strategií, tak o obecné aspekty jejich provádění. Metodická podpora by měla doprovázet rovněž přípravu nových makroregionálních strategií;

22. konstatuje, že Evropská komise by měla hrát větší/aktivnější úlohu při koordinaci a stimulaci spolupráce makroregionálních strategií. Vedle GR REGIO by měly být do podpory provádění strategických cílů makroregionálních strategií aktivněji zapojeny také další GR Evropské komise. Makroregionální strategie by měly být lépe propojeny se všemi politikami a nástroji EU, aby byl zajištěn větší příspěvek k celkovým cílům EU.

23. vyzývá k tomu, aby bylo umožněno začlenit pobídky – včetně ekonomických – sloužící k tomu, aby mohly regiony a členské státy za podpory Evropské komise snáze hledat nové metody provádění evropských politik a právních předpisů v kontextu makroregionálních strategií. Tyto nové metody by mohly spočívat například v testování případných budoucích evropských norem či politik nebo v usnadnění provádění evropských právních předpisů a politik, které již byly přijaty (možné rychlejší dosažení určitých cílů – například v oblasti klimatu, energetiky, dopravy atd. – nebo cílů, jež přesahují rámec stanovený evropskými právními předpisy, pokud jde o kvalitu a kvantitu, a mají vyšší ambice). Tento mechanismus pobídek by mohl být vytvořen prostřednictvím dobrovolně uzavíraných „programových dohod“ mezi makroregionálními partnery a Evropskou komisí, jež by stanovily záměry, způsoby a cíle, kterých má být dosaženo, a poskytoval by pobídky motivující k závazkům k rychlejšímu provádění;

Makroregionální strategie a politika soudržnosti

24. zdůrazňuje, že politika soudržnosti není jen regionální rozvojovou politikou EU, jejímž cílem je snižování rozdílů mezi regiony, ale také nejdůležitějším investičním nástrojem EU. Je třeba zavést užší a přímější vztah mezi opatřeními makroregionálních strategií a politiky soudržnosti, tak aby makroregionální strategie mohly využívat výhod plynoucích z integrovaného a zvláštního přístupu v rámci operačních programů;

25. zdůrazňuje, že politika soudržnosti poskytuje makroregionálním strategiím zásadní podporu. Politika soudržnosti zaprvé poskytuje významnou finanční podporu projektům, jež přispívají k provádění makroregionálních strategií, zadruhé může zabezpečit každodenní fungování makroregionálních strategií poskytováním technické asistence jejich řídicím mechanismům;

26. konstatuje, že politika soudržnosti funguje prostřednictvím přidělování finančních prostředků jednotlivým členským státům, takže se zaměřuje v prvé řadě na vnitrostátní priority. V praxi to znamená, že i když se jedna země nebo region rozhodne pro podporu projektů v rámci makroregionální strategie, neexistuje žádná záruka, že i ostatní země nebo regiony udělají vše potřebné pro podporu jejího provádění. V takových případech se bohužel účinnost projektu snižuje a přidaná hodnota MRS je oslabena. Členské státy by měly makroregionální strategie zohledňovat v procesu plánování politiky soudržnosti;

27. vyslovuje se tedy pro to, aby Evropská územní spolupráce v rámci politiky soudržnosti i do budoucna posilovala, aby současně rostl i nadnárodní rozměr hlavních operačních programů – jež reprezentují zhruba 95 % politiky soudržnosti – a aby byly tyto programy, pokud existují, harmonizovány s makroregionálními strategiemi. Měla by být rovněž posílána součinnost mezi programy založenými na ESI fondech a přímo prováděnými odvětvovými programy, jako jsou např. Horizont 2020, Erasmus+ nebo Nástroj pro propojení Evropy. Příslušné operační programy by měly jednoznačně zohledňovat makroregionální strategii příslušného území. Doufá, že všechny vnitřní i vnější pozemní hranice EU a námořní hranice (regiony, které jsou od sebe vzdáleny nejvýše 150 kilometrů nebo v případě ostrovních a nejvzdálenějších regionů více než 150 km) budou moci využít podpory a účastnit se programů přeshraniční a makroregionální spolupráce;

28. opakuje požadavek ze svého nedávného stanoviska *Projekty „people-to-people“ a malé projekty v programech přeshraniční spolupráce*, aby byl malým projektům usnadněn přístup k financování v rámci politiky soudržnosti. Zkušenosti ukazují, že některé malé nadnárodní projekty jsou kompatibilní s cíli makroregionálních strategií. Většina finančních programů EU však není k podpoře malých projektů uzpůsobena: řada místních komunit a organizací občanské společnosti se jich nemůže účastnit, neboť nemá potřebné finanční a správní kapacity. S ohledem na tuto skutečnost se doporučuje, aby byly vytvořeny snadno přístupné a zvladatelné nástroje financování, jež by zahrnovaly také modely předběžného financování a projektovou přípravu menších projektů;

29. zdůrazňuje, že programy Evropské územní spolupráce by měly hrát při podpoře makroregionálních strategií klíčovou roli. Nicméně Evropská územní spolupráce představuje jen malou část celkového financování, proto je důležitá spíše její kvalita než kvantita. Hlavním cílem programů Evropské územní spolupráce by měla být podpora přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce, pilotních a inovačních programů, jakož i poskytování technické podpory pro financování provádění makroregionálních strategií. Soutěž mezi projekty Evropské územní spolupráce a makroregionálních strategií o tytéž finanční prostředky je kontraproduktivní a nemělo by k ní docházet;

30. vyzdvihuje úlohu, již při provádění makroregionálních strategií a dalších nadnárodních a přeshraničních iniciativ (např. pracovních společenství) hrají ESÚS. ESÚS však dosud nedosáhla svého plného potenciálu z důvodu nedostatečného provádění příslušných právních předpisů v některých členských státech, nedostatečné znalosti možností, jež tento nástroj poskytuje, a dalších přetrvávajících správních překážek;

Nové pojetí zásady „tří ne“

31. konstatuje, že základní zásadou správy makroregionálních strategií jsou „tři ne“: „ne“ novým finančním prostředkům EU, „ne“ dalším formálním strukturám EU a „ne“ novým právním předpisům EU. V praxi však tato zásada vyvolává určité nejasnosti. V rámci všech makroregionálních strategií byly například zřízeny nové struktury, jako jsou platformy a sítě spolupráce, které však nejsou považovány za formální struktury EU. Provádění makroregionálních strategií do značné míry závisí na financování ze strany EU, nicméně technicky vzato není toto financování nové, pouze slouží jinému účelu. Navíc, i když by makroregionální strategie neměly přinášet novou legislativu, mělo by být umožněno navrhnout nebo měnit právní předpisy na všech úrovních, pokud by to zlepšilo provádění makroregionálních strategií;

32. je přesvědčen, že zásada „tří ne“ by měla být v zájmu lepšího využívání stávajících právních předpisů, institucí a finančních prostředků nahrazena zásadou „tří ano“. Měl by být zaujat praktický přístup, při němž půjde spíše o přijímání nezbytných opatření ke zlepšení fungování makroregionálních strategií než o zaměření na zavádějící zásady, jako jsou „tři ne“. VR říká ano lepší součinnosti s nástroji financování, ano lepšímu začlenění stávajících struktur do makroregionálních strategií a ano lepšímu provádění stávajících pravidel;

Správa a řízení

33. konstatuje, že správu makroregionálních strategií je teď nutné posílit, a že posílení této správy vyžaduje rovněž posílení místní a regionální úrovně. Správa nemůže být svěřena pouze vládám členských států, protože je to v rozporu s myšlenkou makroregionálních strategií;

34. domnívá se, že provádění makroregionálních strategií vyžaduje zvláštní model správy založený na spolupráci a koordinaci, a zdůrazňuje, že je k tomu nezbytné zlepšení správní kapacity založené na větší odpovědnosti a lepší spolupráci. Tento zvláštní model správy by měly být koordinovaným způsobem začleněn do stávajících struktur správy, aby se zamezilo jakémukoliv zdvojování činností a dosáhlo efektivnějšího přístupu. Snahy o koordinaci by v žádném případě neměly vést ke skryté centralizaci;

35. zdůrazňuje, že předpokladem pro zlepšení správní kapacity je odpovědnost evropských, vnitrostátních a regionálních politiků a administrativ, a vyjadřuje politování nad tím, že makroregionální strategie v mnoha případech stále ještě trpí nedostatkem odpovědnosti. Odpovědnost lze zlepšit prostřednictvím posílení povědomí o rozhodující úloze, již hrají místní a regionální orgány;

36. je si vědom toho, že postupy pro přípravu a provádění makroregionálních strategií a souvisejících projektů se mohou zpočátku jevit jako obtížné a složité, neboť se v nich střetávají různé správní kultury a tradice, jež se snaží vytvořit společnou strategii rozvoje. Makroregionální strategie vyžadují v počátečních fázích značné lidské zdroje a čas na vytvoření nových postupů a správních struktur. Je nezbytné vytvořit novou správní kulturu (otevřenější a strategičtější) a osvojit si nové přístupy, právní souvislosti a jazyky;

37. konstatuje, že pro vybudování odpovědnosti při provádění makroregionálních strategií je zásadní neustálý dialog, účinné struktury spolupráce a silná partnerství. Nejvhodnější metodou provádění v kontextu víceúrovňové správy je sdílené řízení. V tomto ohledu je důležité upřesnit povinnosti a kompetence všech jednotlivých aktérů;

38. domnívá se, že orgány a instituce EU by se měly dohodnout na celkové evropské vizi a strategii rozvoje vyplývající z vnitrostátních, regionálních a místních potřeb. Makroregionální strategie se opírají o „funkční“ regiony, proto se nejlépe hodí k provádění rozvojové strategie EU a plnění jejich cílů prostřednictvím řešení specifických potřeb a požadavků daného území (zeměpisné oblasti) a prostřednictvím účinného uplatňování zásady partnerství;

39. zdůrazňuje, že účinné partnerství znamená zapojení všech zainteresovaných stran do procesů strategického plánování a rozhodování. To je samozřejmě možné jen tehdy, jsou-li známy místní a regionální potřeby, analyzovány z pohledu kontextu EU a zohledněny v celkové makroregionální strategii. Obdobně může být provádění makroregionálních strategií úspěšné pouze tehdy, disponují-li regionální a místní aktéři a občanská společnost flexibilitou, důvěrou a finančními pobídkami, které potřebují k plnění cílů společného evropského zájmu přizpůsobených místním a regionálním potřebám;

40. navrhuje, aby se vnitrostátní koordinace se všemi dalšími úrovněmi tvorby politiky a institucionálními a správními úrovněmi opírala o silný mandát a o zvláštní rozpočet určený na koordinační činnosti. Koordinace by mohla zahrnovat rovněž vytvoření sítě vzájemně propojených vnitrostátních koordinačních platforem pro každou z makroregionálních strategií s cílem zajistit inkluzivní provádění ve všech zúčastněných zemích a zabezpečit soulad mezi různými strategiemi provádění zúčastněných zemí a regionů;

41. zdůrazňuje, že v zájmu zlepšení správy vyžadují makroregionální strategie podporu Evropské komise, jež by měla aktivně podporovat vnitrostátní a tematickou koordinaci a snažit se posilovat vazbu mezi politikami EU a prováděním makroregionálních strategií, přičemž by zvláštní pozornost měla být věnována regionální a místní perspektivě. Evropská komise by měla organizovat časté a pravidelné schůze a semináře, jež by provádějícím subjektům a hlavním zainteresovaným stranám poskytl lepší přehled cílů EU a umožnily výměnu osvědčených postupů mezi stávajícími makroregionálními strategiemi;

42. domnívá se, že Evropská komise by měla výrazně zlepšit svou vnitřní koordinaci mezi jednotlivými generálními ředitelstvími a řešit stávající překrývání na úrovni politik EU. Příští zpráva Evropské komise o provádění makroregionálních strategií EU by se měla ještě více zaměřit na osvědčené postupy, jež by mohly být převáděny mezi jednotlivými strategiemi;

43. domnívá se, že budoucí zprávy Evropské komise by rovněž měly poskytovat konkrétní údaje o finančních příspěvcích makroregionálním strategiím, a to včetně počtu podporovaných projektů. A konečně, Evropská komise by také měla učinit více, pokud jde o návrhy harmonizace terminologie používané k popisu úlohy a postupů v makroregionálních strategiích;

Sledování, hodnocení a komunikace

44. zdůrazňuje, že je nezbytné sledovat a hodnotit způsoby provádění makroregionálních strategií, aby bylo možné posoudit jejich účinnost a usnadnit výměnu poznatků v oblasti této politiky. Je však nutné, aby byl jasný účel podávání zpráv, stejně tak i jejich adresáti a očekávání, jež se s těmito zprávami pojí. Podávání zpráv bez jasného cíle a účelu je zbytečnou byrokracií;

45. zastává názor, že zprávy o provádění makroregionálních strategií by měly sloužit k posouzení toho, zda jsou politiky EU a jednotlivých států stále ještě v souladu a zda jsou vhodné pro provádění makroregionálních strategií. Dále by měly tvůrce politik na unijní a vnitrostátní úrovni upozornit na aspekty, které je třeba změnit. Kdykoliv jsou navrhovány nové právní předpisy, mělo by být provedeno posouzení územního dopadu, aby mohly být určeny možné dopady na makroregionální strategie. Zprávy by rovněž měly pomáhat subjektům, jež makroregionální strategie provádějí, porozumět dosaženému pokroku, zlepšit interní postupy a přizpůsobit se novému vývoji;

46. zdůrazňuje, že aspekty týkající se územní spolupráce je poněkud riskantní a obtížné přesně předpovídat. Monitorování a hodnocení by se proto mělo zaměřit spíše na výsledky a postupy spolupráce než na čísla. Nedostatky a chyby se mohou a budou objevovat, nesmí však vést k okamžitým finančním opravám nebo ukončení opatření, neboť by to bránilo inovativním, ale rizikovým projektům;

47. souhlasí s názorem Evropské komise, že součástí makroregionálních strategií by měla být výrazná komunikační strategie a domnívá se, že vzhledem k současné situaci v EU je zapotřebí informovat o přidané hodnotě unijních opatření. Makroregionální strategie přináší lepší viditelnost a srozumitelnost cílů evropské politiky občanům na místní úrovni. Nabízejí proto odpověď na aktuální politické události v Evropě a mohly by poskytnout podstatný příspěvek k budoucí diskusí o EU-27, kterou nedávno zahájila Evropská komise prostřednictvím své bílé knihy o budoucnosti Evropy;

Připomínky k jednotlivým strategiím

Strategie EU pro region Baltského moře (EUSBSR)

48. souhlasí s názorem Komise, pokud jde o provádění EUSBSR a s ní spojené výzvy, a poukazuje na to, že v roce 2016 byla vytvořena síť řídicích orgánů Evropského fondu pro regionální rozvoj pro strategii EU pro region Baltského moře. Účelem této sítě je nalézt způsoby, jak poskytovat účinnější finanční podporu provádění EUSBSR. Podobné sítě byly vytvořeny i pro jiné fondy. Jde o příklad osvědčených postupů, jež mohou být využity i v dalších makroregionálních strategiích. Dalším příkladem osvědčených postupů je zapojení regionálních a městských sítí do EUSBSR;

49. konstatuje, že nástroj EUSBSR pro počáteční kapitál je účinným nástrojem pro uzavírání partnerství a přípravu projektů spolupráce, jež usilují o financování z programu Interreg pro region Baltského moře nebo z jiných programů financování. Vzhledem k tomu, že je EUSBSR první makroregionální strategií EU, je k dispozici rovněž řada referenčních osvědčených postupů pro další makroregionální strategie;

Strategie EU pro Podunají (EUSDR)

50. souhlasí s názorem Evropské komise, pokud jde o provádění strategie EU pro Podunají a o výzvy s ní spojené; Jedním z nejviditelnějších výsledků EUSDR je vytvoření nadnárodního programu Dunaj v rámci programu Interreg, jenž přesně odpovídá zeměpisné oblasti strategie pro Podunají. Prostřednictvím EUSDR byla vytvořena řada projektů a mnohé z nich byly schváleny nadnárodním programem Dunaj nebo jinými zdroji financování. V roce 2014 navíc čtrnáct zemí společně zřídilo nový subjekt, Centrum strategie pro Podunají (Danube Strategy Point), jehož cílem je usnadnit provádění strategie EU pro Podunají a zapojit všechny stávající i potenciální aktéry. Obě iniciativy představují značný pokrok a měly by být i nadále podporovány;

51. vítá skutečnost, že EUSDR nabízí inovativní platformu pro regionální politiku a politiku rozšíření a sousedství a že podporuje zapojení orgánů na nižší než celostátní úrovni a občanské společnosti, včetně sociálních partnerů;

Strategie EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR)

52. je si vědom toho, že situace související s uprchlíky a migranty má na země jadransko-jónského regionu výrazný dopad. Druhé fórum EUSAIR, jež se konalo ve městě Ioannina (Řecko) ve dnech 11. a 12. května 2017, se zaměřilo na to, jak může EUSAIR přispět k posílení odolnosti zemí jadransko-jónského regionu při řešení této krize. Usnesení přijaté na druhém fóru vyzývá zúčastněné země k vytvoření platformy pro spolupráci, jejímž prostřednictvím by země regionu mohly zlepšit koordinaci svých reakcí na krizi a vzájemně si předávat zkušenosti;

53. vítá úsilí vynaložené na podporu spolupráce mezi ESI fondy a nástrojem předvstupní pomoci (NPP). To znamená, že ESI fondy, nástroj předvstupní pomoci a další příslušné vnitrostátní a regionální zdroje financování by měly přispívat k dosažení cílů EUSAIR. V tomto ohledu by mohly prozkoumány možnosti další součinnosti s EUSDR a regionální mezinárodními organizacemi. Odlišná terminologie popisující postupy provádění jednotlivých programů financování bohužel stále ještě vytváří zmatek a ztěžuje využívání součinnosti;

54. uznává přidanou hodnotu, již strategie přináší stávající mezivládní a mnohostranné spolupráci, která funguje v regionu EUSAIR;

55. domnívá se, že by měl být překlenut rozpor mezi politickými prohlášeními a prostředky dostupnými pro provádění. Strategie může dosáhnout svých cílů pouze tehdy, bude-li mít k dispozici finanční prostředky a nezbytné nástroje pro správu a řízení;

Strategie EU pro alpský region (EUSALP)

56. bere na vědomí, že provádění strategie pro alpský region bylo zahájeno v první polovině roku 2016. Je zatím příliš brzy na vyvozování závěrů, nicméně zahájení EUSALP proběhlo jednoznačně dynamicky. Je pozitivní, že většina ze sedmi zemí EUSALP je zapojena zejména prostřednictvím regionální úrovně. Celostátní/federální úroveň je zastoupena ve výkonné radě, avšak provádění strategie probíhá především na regionální úrovni. Odpovědnost na celostátní/federální úrovni – jakmile jí bude dosaženo – by mohla být klíčovým faktorem dodávajícím strategii v blízké budoucnosti větší impuls. Toto zapojení místní a regionální úrovně nepochybně napomůže k vybudování odpovědnosti a povede k inkluzivnímu a úspěšnému provádění strategie v blízké budoucnosti;

57. domnívá se, že strategie pro alpský region může přispět k zavedení udržitelného modelu rozvoje, který bude společný pro všechny evropské makroregiony. Obyvatelstvo a bohatství se v Evropě soustřeďuje především v městských a metropolitních oblastech, avšak pro to, aby se města nadále rozvíjela udržitelným způsobem, je nezbytné zachovat okolní venkovské a alpské oblasti. Ochrana přírodního bohatství občanům poskytuje místa, v nichž mohou relaxovat, a umožňuje jim obstarávat si zdravé a kvalitní potraviny a zachovávat biologickou rozmanitost. Provázanost mezi metropolitními oblastmi, které jsou hybnou silou výroby, kreativity a inovací, a venkovskými a horskými oblastmi musí být klíčovým aspektem při vytváření projektové součinnosti a společných komunikačních kampaní zaměřených na občany;

58. poznamenává však, že vzhledem k dlouhé historii spolupráce v regionu a prosperující ekonomice by mohli být aktéři zapojení do EUSALP ještě ambicióznější a jít nad rámec spolupráce zavedené programem Interreg, a sloužit tak za příklad dalším makroregionům. Jednou z možností, která by mohla být zvážena, je vytvoření stále koordináční struktury pro provádění strategie, jež by účinně podporovala systém správy;

59. bere na vědomí a vítá společný poziční dokument bavorského předsednictví a ostatních zúčastněných regionů, jenž vyzývá tomu, aby byly strategie zahrnuty do regulačního rámce příštího víceletého finančního rámce;

Vystoupení Spojeného království z EU

60. je toho názoru, že klíčové předpoklady makroregionálních strategií poskytují pevný a realistický základ, na kterém mohou decentralizované orgány Spojeného království i místní a regionální orgány a jejich komunity v budoucnosti spolupracovat se svými protějšky v EU, a vyzývá vyjednavče za Spojené království a EU, aby tuto otázku zahrnuli do svých jednání o dohodě upravující vystoupení Spojeného království z EU.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva o občanství EU pro rok 2017

(2018/C 164/04)

Zpravodaj: Guillermo Martínez Suárez (ES/SES), člen vlády Asturského knížectví**Odkaz:** zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

Posílení práv občanů v Unii demokratické změny

Zpráva o občanství EU pro rok 2017

COM(2017) 30 final – 2. část

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Úvod a souvislosti

1. uznává, že v současné situaci nejistoty, v níž se Unie nachází, jsou posílení vědomí příslušnosti občanů k projektu integrace vytvářeného během posledních šedesáti let, jejich zapojení do něho a větší sblížení s ním životně důležité. Evropský model nadále ukazuje, že je atraktivní, ale pokrok v oblasti posilování postavení občanů ve všech sférách (politické, sociální, hospodářské a kulturní) musí být jedním ze způsobů, jak tento proces oživit. Evropské občanství, jež bylo vytvořeno před 25 lety v Maastrichtské smlouvě a které je koncipováno jako společný status Evropanů, může být v této souvislosti vhodným nástrojem pro tyto účely;
2. zdůrazňuje, že je vhodné zabývat se posílením občanských práv v rámci procesu globalizace, který našim občanům přináší jak příležitosti, tak výzvy. V tomto ohledu vítá nedávnou úvahu Komise ohledně využití procesu globalizace a zajištění ochrany a posílení postavení evropských občanů prostřednictvím rozvoje silné sociální politiky a příspěví k dosažení vzestupné konvergence životní úrovně, jakož i potřebné podpory vzdělávání a odborné přípravy v průběhu celého života, přičemž je potřeba zvláště zapojit soukromý sektor. Upozorňuje zejména na úlohu evropských strukturálních a investičních fondů při řešení takových opatření pro ohrožené regiony;
3. zdůrazňuje, že je třeba zajistit dodržování zásady právního státu, a to i na místní a regionální úrovni, jelikož je to jejich prostřednictvím, jak občané právní stát vnímají. Jak totiž Výbor zdůraznil ⁽¹⁾, téměř 100 000 místních a regionálních orgánů v Evropské unii nese v rámci svých vztahů s veřejností v celé její rozmanitosti velkou část odpovědnosti za provádění základních práv a svobod;
4. připomíná v souladu se svými předchozími stanovisky k předchozím zprávám o občanství, že nelze opomíjet sociální rozměr, který je nedílnou součástí občanství, a zvláštní odpovědnosti, které za něj mají místní a regionální orgány. V této souvislosti Výbor vítá závazek orgánů přispět k dosažení vzestupné konvergence životní úrovně, zdůrazňuje, že v rámci evropského pilíře sociálních práv musí být respektována zásada subsidiarity, a poukazuje na dopad, který má navrhovaná kapitola III tohoto pilíře, jež se týká sociální ochrany a sociálního začleňování, na pravomoci místních a regionálních orgánů, neboť se zabývá mimo jiné opatřeními na ochranu dětí, stanovením minimální mzdy, začleněním osob s postižením, přístupem k bydlení a k základním službám ⁽²⁾. Podtrhuje, že jakékoli posílení těchto práv, které dokument předpokládá, musí být doprovázeno posouzením územního dopadu a posouzením z hlediska subsidiarity a proporcionality, jež zaručí, že budou respektovány pravomoci místních a regionálních orgánů;

⁽¹⁾ Výbor regionů, RESOL-VI/020, Právní stát v EU z místního a regionálního pohledu, 122. plenární zasedání ve dnech 22. a 23. března 2017.

⁽²⁾ Evropská komise, Návrh interinstitucionálního vyhlášení evropského pilíře sociálních práv, Brusel, 26.4.2017, COM(2017) 251 final. Srov. Také https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_cs (konzultace dne 15.5.2017).

5. je hluboce znepokojen důsledky, které mohou vyplývat z vystoupení Spojeného království z EU z hlediska občanství. Domnívá se, že je bezpodmínečně nutné zajistit – za potřebné jasnosti a plného zachování právní jistoty – práva evropských občanů a jejich rodin s trvalým bydlištěm ve Spojeném království a na základě zásady vzájemnosti také občanů Spojeného království žijících v jiném členském státě Evropské unie. Tomuto tématu je třeba v nadcházejících letech věnovat zvláštní pozornost. Je zejména nezbytné, aby budoucí dohoda poskytovala nezbytné účinné, nediskriminační a co nejširší záruky, které zaručí dodržování práv občanů, včetně práva občanů EU na trvalý pobyt ve Spojeném království a práva občanů Spojeného království na trvalý pobyt v EU. Je zřejmé, že v zájmu spravedlivého řešení by tato práva měla být zaručena recipročně;

6. je povzruzen přístupem, který strany v průběhu jednání prokázaly ve vztahu k těmto otázkám, a přeje si o tomto vývoji získat informace, které budou co možná nejrozsáhlejší, průběžné a aktuální. Domnívá se, že musí být zajištěna přesná identifikace příjemců, základní práva, a to včetně přístupu ke vzdělávání, zdravotním a sociálním službám a jejich využívání, a také zachování určitých situací (Severní Irsko a Kypr), v nichž by práva evropského občanství mohla být zvláště dotčena. Domnívá se, že v průběhu celého tohoto procesu musí být ve spolupráci s místními a regionálními orgány poskytovány dotčeným osobám co nejrozsáhlejší informace a musí se zabránit jakékoli domnělé diskriminaci nebo xenofobii vůči těmto osobám;

7. s ohledem na výše uvedené velmi vítá návrhy, které Evropská komise předložila ve své zprávě o občanství EU pro rok 2017, jakož i její schopnost řešit novou etapu posilování evropských občanských práv, ačkoli se domnívá, že její obsah může být rozšířen;

Posílení práv spojených s občanstvím EU a společných hodnot EU

8. konstatuje, že evropští občané nejvíce věří místním a regionálním orgánům, a že místní a regionální politici musí hrát mnohem důležitější úlohu v rozhodovacím procesu EU prosazováním názorů občanů;

9. domnívá se, že činnost regionálních a místních orgánů bude rozhodující pro pokročení s návrhy Komise v souvislosti se zvyšováním povědomí v oblasti občanských práv. Vzhledem k tomu, že svou podstatou jsou tyto orgány nejbližšími a nejdostupnějšími pro občany, je třeba s nimi počítat za účelem usnadnění okamžitého přístupu k těmto informacím. V tomto ohledu by bylo vhodné, aby se optimalizovala úloha evropských informačních středisek (Europe Direct), pokud jde o zvyšování povědomí a poskytování informací občanům o jejich právech v rámci Unie a o možnostech financování z EU, o akcích a seminářích s evropskou tematikou a o kontaktních údajích příslušných organizací;

10. domnívá se, že zvyšování povědomí občanů musí být zaměřeno především na mladé lidi. Právě ti byli doposud nejvíce zasaženi hospodářskou krizí a jejich ztrátu důvěry v proces integrace a ve status občanství, jež jim nezaručují plný osobní a profesní rozvoj, je třeba obzvláště vzít v úvahu. Opatření, která je nutné přijmout – v nichž hrají zásadní úlohu místní a regionální orgány –, musí zohlednit nejen zahájení činnosti Evropského sboru solidarity, ale i veškeré druhy opatření (přístup k zaměstnání, mobilitu, vzdělávání, rozvoj dovedností) v souladu s požadavky, které předložila Evropská rada v prosinci loňského roku;

11. domnívá se, že pokud jde o posílení demokratické zásady, je přínos místních orgánů pro evropské občany zásadní coby primární a okamžitá oblast vyjádření zastupitelské demokracie. Zapojení místních a regionálních orgánů do dialogů s občany a do veřejných debat dále přispívá k posílení participativní demokracie, a proto je třeba jej v budoucnosti zvýšit;

12. domnívá se, že místní a regionální orgány mají rovněž hrát náležitou úlohu při zajišťování práva evropských občanů na pobyt v jiném členském státě, pokud jsou poskytovateli sociální podpory nebo dávek sociálního zabezpečení. Jejich působení v oblasti „sociálního občanství“ se musí rozhodně řídit kritérii stanovenými v evropském právu – a upřesněnými judikaturou –, jejichž znalosti a šíření jsou obzvláště nezbytné;

13. uznává, že realizace svobody pohybu osob prostřednictvím výměn v oblasti cestovního ruchu, kulturních výměn, výměn na akademickém poli a ekonomických výměn přispěla k vytváření vědomí evropského občanství a podpory vzájemného porozumění. Doporučuje, aby se tyto kontakty posílily, a upevnil se tak pocit jednoty u evropských občanů. K tomu může přispět zejména zhodnocení naší kulturní rozmanitosti a našeho dědictví, jež evropské instituce uznaly tím, že vyhlásily rok 2018 Evropským rokem kulturního dědictví. Místní a regionální orgány v něm hrají klíčovou úlohu a jsou strategickými aktéry opatření a iniciativ, jež budou v jeho rámci prosazovány;

Posílení a zlepšení občanské účasti na demokratickém životě EU

14. souhlasí s tím, že jeden ze základních rozměrů občanství – protože jde kromě toho o rozměr nejvíce bezprostřední – je spojen s účastí občanů na místních a regionálních volebních procesech. Dále poukazuje na to, že účast ve volbách do Evropského parlamentu ve státě bydliště je rovněž významným projevem evropského občanství, ale že odlišná vnitrostátní pravidla týkající se voleb odporují celoevropskému pojetí účasti; doporučuje proto podpořit návrhy Evropského parlamentu na poevropštění volební kampaně a myšlenku nadnárodních kandidátních listin pro volby poslanců Evropského parlamentu;

15. upozorňuje však, že tento rozměr není zohledněn v rámci práv spojených s občanstvím EU. Jedná se o otázku, která by vyžadovala zvláštní legislativní postup a jednomyslné přijetí (čl. 25 druhý pododstavec SFEU), a která by tudíž měla být ještě zvážena. Mezitím lze vyzvat členské státy, aby poskytly způsoby účasti otevřené občanům EU;

16. domnívá se, že pro posílení účasti evropských občanů v místních volbách bude nezbytně nutné, aby byla – v úzké spolupráci s místními orgány – přijata různá opatření (šíření informací, osvětové kampaně, zjednodušení postupu pro zápis do seznamu voličů atd.). S posílením účasti evropských občanů v místních volbách by rovněž mělo být bez prodlení řešeno právo osob se zdravotním postižením na plnou politickou účast a v členských státech by se měly odstranit všechny případné překážky, jež jí brání. Tuto otázku – jež přesahuje pravomoci regionálních a místních orgánů – by měla zvážit Komise v rámci svých návrhů;

17. domnívá se, že možnost politické účasti na místní a regionální úrovni by měli mít v souladu se zákony země pobytu i státní příslušníci třetích zemí, kteří pobývají v EU legálně;

18. připomíná, že od přijetí Lisabonské smlouvy se účast evropských občanů neomezuje jen na výkon hlasovacího práva, ale že znamená jejich zapojení do demokratického procesu prostřednictvím různých modelů participativní demokracie. Ve spojitosti s tím musí regionální a místní orgány přispívat k propagaci těchto nových způsobů účasti a znalostem o nich mezi evropskými občany a musí je začleňovat do svého vlastního fungování;

19. zdůrazňuje, že do těchto nástrojů spadá evropská občanská iniciativa, která doposud ztělesňuje nejzřetelnější rozměr participativní demokracie v rámci EU a může posilovat rozměr bezprostřednosti mezi občanem a mocí, na němž se podílejí rovněž regionální a místní orgány. Komise se ohledně pěti let provádění iniciativy vyjadřuje ve své zprávě uspokojivě, je však zjevné, že aby byl plně využit demokratický potenciál tohoto nástroje, je nutné ho dále rozvíjet a dát mu uživatelsky vstřícnější podobu. VR bude i nadále bedlivě sledovat vývoj evropské občanské iniciativy, přičemž v současné době připravuje doporučení týkající se návrhu revize nařízení (EU) č. 211/2011;

20. vítá nedávné rozsudky Tribunálu týkající se evropské občanské iniciativy, které by mohly omezit široké rozhodovací pravomoci Komise a které podporují rozšíření schopnosti iniciativy ovlivňovat všechny druhy postupů⁽³⁾; proto vyzývá k reformě postupu s cílem zajistit skutečné zapojení občanů do politických a právních postupů EU;

Zjednodušení každodenního život občanů Unie

21. upozorňuje, že místní a regionální orgány jsou nuceny se každodenně zabývat mnoha formálními záležitostmi požadovanými občany. Kromě toho jsou většinou prvními orgány, na něž se občané obracejí;

⁽³⁾ Rozsudek Tribunálu ze dne 3. února 2017 Bürgerausschuss für die Bürgerinitiative Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe v. Evropská komise, T-646/13, EU:T:2017:59; rozsudek Tribunálu ze dne 10. května 2017, Michael Efler a další v. Komise, T-754/14.

22. konstatuje, že evropští občané si nicméně stěžují na nedostatek informací, pomalost a složitost velké části administrativních postupů, které musí provést, aby mohli uplatnit své právo na volný pohyb a pobyt v jiných členských státech. Kritiky mohou být příznakem nedostatečné pozornosti, kterou orgány veřejné moci – včetně orgánů regionálních a místních – věnují návrhům, očekáváním a potřebám občanů při svém kontaktu s nimi. Zdůrazňuje význam jednoduchých a transparentních pravidel, jež umožní občanům EU žít v jiných členských státech EU a plně se účastnit společenského života země. Uznává, že je zapotřebí přístup založený na víceúrovňové správě věcí veřejných, při němž musí všechny úrovně správy spolupracovat v zájmu usnadnění tohoto procesu;

23. domnívá se, že opatření, která zvažuje Komise v souvislosti s vytvořením „jednotné digitální brány“, by měla zapojit nejen vnitrostátní orgány, ale též regionální a místní orgány, přičemž by se k tomuto prvnímu kroku v rámci nezbytného procesu správního zjednodušení a urychlení mělo přistupovat z globálního hlediska. Proto se domnívá, že by vzhledem k tomu, že posílení evropského občanství, založeného na demokratických hodnotách uvedených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii, přímo souvisí s dodržováním zásady transparentnosti ze strany různých veřejných úřadů, bylo velmi užitečné, kdyby instituce Evropské unie s těmito orgány spolupracovaly a daly jim k dispozici odpovídající technické nástroje a finanční prostředky, které by zaručily skutečné provádění zásad transparentnosti a řádné správy na různých evropských správních úrovních, a prostor k výměně a hodnocení zkušeností;

24. podotýká, že zejména lidé žijící v příhraničních regionech jsou s ohledem na blízkost hranic denně konfrontováni s překážkami pro uplatňování svého práva na volný pohyb. Zejména přeshraniční pracovníci čelí řadě překážek v oblasti mobility vyplývajících z nedostatečné koordinace právních předpisů příslušných členských států v oblasti sociálního zabezpečení, přímého zdanění a daňových výhod a pracovního práva. Tyto překážky jim brání ve výkonu jejich práva na rovné příležitosti v přístupu k zaměstnání. Otázka, co pro ně za těchto okolností znamená nebo může znamenat občanství EU, by měla zajímat i EU, protože v těchto evropských příhraničních regionech jsou evropská myšlenka a společné hodnoty již dnes zvláště zřetelné. Evropská komise by měla v přeshraničních regionech a partnerství pro přeshraniční spolupráci usnadňovat přeshraniční dialog, postupy a účast; kromě toho by měla podněcovat členské státy, aby lépe koordinovaly své právní předpisy, a chránily tak práva občanů příhraničních regionů;

25. domnívá se, že může být rovněž vhodné zohlednit osvědčené postupy odvozené od účasti místních orgánů na iniciativě „Inteligentní města“, jejíž zohlednění může přispět ke zlepšení nových nástrojů plánovaných Komisí.

Posílení bezpečnosti a podpora rovnosti

26. vyzdvihuje, že opatření místních a regionálních orgánů jsou pro oblast podpory rovných příležitostí obzvláště významná; tyto orgány by vzhledem k tomu, že nepostradatelnou součástí občanství EU představuje finanční začleňování, které hraje důležitou úlohu při snižování chudoby, zmírňování rozdílů v příjmech a posilování hospodářského růstu, měly rozvíjet partnerství s cílem stanovit opatření pro prevenci a řešení problémů finančního vyloučení a nadměrného zadlužení, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat nejzranitelnějším občanům;

27. je toho názoru, že v případě opatření navržených za účelem boje proti násilí na základě pohlaví je zásadní podporovat provedení směrnice 2011/99/EU členskými státy, jejich účast na Istanbulské úmluvě, jakož i zohledňování úlohy regionálních a místních orgánů, neboť na místní či regionální úrovni existují programy související s tímto tématem (poradenství, provoz azylových středisek pro oběti, příspěvky nebo ekonomická pomoc atd.) a je daná fyzická blízkost k obětem;

28. poukazuje na to, že co se týče opatření zaměřených na sladění pracovního a rodinného života, je úloha těchto orgánů z důvodu podpůrných opatření, doby školního vyučování atd. rovněž klíčová. V této souvislosti bere s uspokojením na vědomí návrhy obsažené v legislativní iniciativě na toto téma, již předložila Komise. V rámci usnadnění rodinného života také zdůrazňuje, že je žádoucí podporovat na evropské úrovni osvědčené postupy a politiky vypracované jednotlivými regiony a místními orgány k podpoře rodin v obtížné situaci, zejména těch početnějších;

29. zdůrazňuje, že v rámci podpory rovnosti jsou rovněž obzvláště důležité iniciativy na místní a regionální úrovni zaměřené na boj proti diskriminaci, jejímiž oběťmi jsou skupiny osob LGBTI, a na řešení problému nedostatečného přijímání těchto osob společností;
30. připomíná důležitou úlohu, kterou místní a regionální orgány hrají při podpoře opatření v oblasti integrace a rovné účasti osob se zdravotním postižením. V tomto smyslu podporuje projekt evropského průkazu osob se zdravotním postižením jako nástroje umožňujícího takovým osobám využívat konkrétní zvýhodnění (zvláště v oblasti kultury, dopravy, volného času a sportu) v každé zemi, která se na tomto projektu podílí;
31. podtrhuje, že pokud jde o opatření v souvislosti s menšinami Sintů/Romů a dalšími menšinami, je úloha místních a regionálních orgánů klíčová v případě témat, jako je sociální pomoc, vzdělávání či bydlení;
32. konstatuje, že opatření navržená na podporu rovnosti neberou v úvahu zvláštní potřeby, které se dotýkají mladých lidí. Obtížný přístup k zaměstnání nebo jeho nejistota představují prvky, které znesnadňují, aby občané za rovných podmínek využívali lidská a občanská práva, která jim byla udělena v rámci zakládajících Smluv a Listiny základních práv. V této souvislosti se může lhostejnost mladých změnit v otevřené nepřátelství vůči evropskému projektu – na základě populistických a xenofobních hnutí – nebo v radikalizaci;
33. domnívá se, že v důsledku nesporného zlepšení ve vzdělávání evropské mládeže prostřednictvím rostoucího přístupu k evropským programům pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport – v současnosti sjednocených v rámci programu Erasmus+ – je ještě nezbytnější zabývat se opatřeními, jež usnadní přechod mladých lidí ze vzdělávací fáze do fáze pracovního týmu, že jim umožní získat nové dovednosti a zlepšit jejich zaměstnatelnost prostřednictvím iniciativ, které v tomto směru uplatňují místní orgány (například s využitím ESF), nebo prostřednictvím užší spolupráce zainteresovaných odvětví, a tak překonat rozpor, kterým je to, že evropská generace s nejlepším vzděláním je tou, jež má největší potíže s přístupem ke kvalitnímu zaměstnání. Zdůrazňuje dále zásadní význam podpory zaměstnatelnosti mladých lidí pro jejich ztotožnění se s Evropskou unií a jejími hodnotami.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Modernizace základního a vyššího vzdělávání

(2018/C 164/05)

Zpravodaj: Csaba Borboly (RO/ELS), předseda rady župy Harghita

Odkazy: sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o obnoveném programu EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání

COM(2017) 247 final

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Rozvoj škol a vynikající výuka poskytující výborný start do života

COM(2017) 248 final

návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

COM(2017) 249 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

1. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Zaměstnatelnost absolventů, kteří ukončili vzdělávání a odbornou přípravu, je v řadě členských států předmětem obav, zejména proto, že míra zaměstnanosti čerstvých absolventů vysokoškolského vzdělávání v Unii se po finanční krizi v roce 2008 dosud nedosáhla původní výše a situace v oblasti zaměstnanosti absolventů programů odborného vzdělávání a přípravy se mezi členskými státy liší.</p>	<p>Zaměstnatelnost absolventů, kteří ukončili vzdělávání a odbornou přípravu, je v řadě členských států předmětem obav, zejména proto, že míra zaměstnanosti čerstvých absolventů vysokoškolského vzdělávání v Unii se po finanční krizi v roce 2008 dosud nedosáhla původní výše a situace v oblasti zaměstnanosti absolventů programů odborného vzdělávání a přípravy se mezi členskými státy a regiony (v mnoha případech v závislosti na zeměpisné poloze) liší. Musí se zohlednit také specifická situace nejvzdálenějších regionů, jelikož míra nezaměstnanosti zde dosahuje hodnot, jež patří k nejvyšším v Evropě.</p>

Odůvodnění

Považujeme za důležité, aby kromě vnitrostátní úrovně byla zohledněna i úroveň regionální.

Pozměňovací návrh 2

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

6. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Ačkoliv řada členských států systémy pro sledování vyvíjí, výměna znalostí a osvědčených postupů a vzájemné učení jsou omezené.	Ačkoliv řada členských států a místních a regionálních orgánů systémy pro sledování vyvíjí, výměna znalostí a osvědčených postupů a vzájemné učení jsou omezené.

Odůvodnění

Systémy pro sledování nevyvíjí pouze členské státy, ale této činnosti se věnují také některé místní a regionální orgány, aby podpořily zaměstnanost v dané oblasti/daném regionu.

Pozměňovací návrh 3

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

9. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy požadují opatření na úrovni Unie zaměřená na zlepšování toku informací o zaměstnatelnosti, nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a potřebách trhu práce. Zejména společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) navrhuje prosazování významu vysokoškolského vzdělávání pro trh práce a společnost, mimo jiné i lepším chápáním a předjímáním potřeb a výsledků trhu práce, například sledováním profesních drah absolventů.	Členské státy požadují opatření na úrovni Unie zaměřená na zlepšování toku co možná nejpodrobnějších informací o zaměstnatelnosti, nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a potřebách trhu práce. Zejména společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) navrhuje prosazování významu vysokoškolského vzdělávání pro trh práce a společnost, mimo jiné i lepším chápáním a předjímáním potřeb a výsledků trhu práce, například sledováním profesních drah absolventů.

Odůvodnění

Když budou informace co možná nejpodrobnější, bude možné připravit vytříbenější politiky, které budou lépe vyhovovat zjištěným potřebám.

Pozměňovací návrh 4

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

10. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Členské státy se v závěrech z Rigy z roku 2015 o novém souboru střednědobých cílů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy pro období 2015–2020 rovněž zavázaly k zajištění průběžného informování a cyklické zpětné vazby prostřednictvím opatření, jako jsou například využívání údajů o zaměstnatelnosti absolventů odborného vzdělávání a přípravy a kombinování údajů o vzdělávání, vstupu na trh práce a profesní dráze, aby se rozvíjely kapacity subjektů na vnitrostátní úrovni využívat údaje o absolventech pro přizpůsobování vzdělávacích osnov, profesních profilů a obsahu kvalifikací odborného vzdělávání a přípravy novým hospodářským a technickým požadavkům.</p>	<p>Členské státy se v závěrech z Rigy z roku 2015 o novém souboru střednědobých cílů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy pro období 2015–2020 rovněž zavázaly k zajištění průběžného informování a cyklické zpětné vazby prostřednictvím opatření, jako jsou například využívání údajů o zaměstnatelnosti absolventů odborného vzdělávání a přípravy a kombinování údajů o vzdělávání, vstupu na trh práce a profesní dráze, aby se rozvíjely kapacity subjektů na vnitrostátní, regionální a místní úrovni využívat údaje o absolventech pro přizpůsobování vzdělávacích osnov, profesních profilů a obsahu kvalifikací odborného vzdělávání a přípravy novým hospodářským a technickým požadavkům.</p>

Odůvodnění

Z hlediska vzdělávání a trhu práce hrají v současné době důležitou roli i regionální a místní subjekty.

Pozměňovací návrh 5

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>a) sběr relevantních administrativních údajů ze vzdělávacích a daňových databází a z databází sociálního zabezpečení;</p>	<p>a) sběr relevantních administrativních údajů ze vzdělávacích a daňových databází a databází sociálního zabezpečení, aniž by to znamenalo pro regionální či místní samosprávy dodatečnou finanční zátěž;</p>

Odůvodnění

Nově vznikající administrativní zátěž nesmí představovat v porovnání s očekávanými výsledky přehnaně vysoké dodatečné náklady.

Pozměňovací návrh 6

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>c) možnost, aby mohly veřejné orgány na anonymizované bázi propojovat údaje z různých zdrojů, a vytvořit tak složený obrázek uplatnění absolventů.</p>	<p>c) možnost, aby mohly veřejné orgány na anonymizované bázi, v rámci daného státu i přeshraničně, propojovat údaje z různých zdrojů, a vytvořit tak složený obrázek uplatnění absolventů.</p>

Odůvodnění

Vzhledem ke stále větší mobilitě studujících je pro získání složeného obrázku uplatnění absolventů nezbytné mít k dispozici nejenom údaje z jednoho členského státu.

Pozměňovací návrh 7

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Shromažďovat údaje obsahující:</p> <p>a) tyto kvantitativní údaje</p> <ul style="list-style-type: none"> i) sociobiografické a socioekonomické informace ii) intenzita studia iii) metoda studia iv) kvalifikace v) získané kredity vi) obor studia vii) přechod do zaměstnání nebo dalšího vzdělávání a odborné přípravy viii) výdělky ix) druh pracovního poměru x) zaměstnanecký status xi) povolání, profesní status a/nebo činnost xii) geografická a/nebo odvětvová mobilita <p>b) tyto kvalitativní údaje</p> <ul style="list-style-type: none"> i) relevance studia pro zaměstnání ii) zapojení do dobrovolnických činností nebo do činností občanské angažovanosti iii) vnímání kvality a relevance absolvovaného vzdělání a odborné přípravy iv) vnímání kvality a relevance absolvovaného vzdělání a odborné přípravy 	<p>Shromažďovat co možná nejpodrobnější údaje obsahující:</p> <p>a) tyto kvantitativní údaje</p> <ul style="list-style-type: none"> i) sociobiografické a socioekonomické informace ii) intenzita studia iii) metoda studia iv) kvalifikace v) získané kredity vi) obor studia vii) přechod do zaměstnání nebo dalšího vzdělávání a odborné přípravy viii) výdělky ix) druh pracovního poměru x) zaměstnanecký status xi) povolání, profesní status a/nebo činnost xii) geografická a/nebo odvětvová mobilita <p>b) tyto kvalitativní údaje</p> <ul style="list-style-type: none"> i) relevance studia pro zaměstnání ii) zapojení do dobrovolnických činností nebo do činností občanské angažovanosti iii) vnímání kvality a relevance absolvovaného vzdělání a odborné přípravy iv) vnímání kvality a relevance absolvovaného vzdělání a odborné přípravy

Odůvodnění

Co možná největší podrobnost umožní hlouběji poznat danou problematiku.

Pozměňovací návrh 8

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Longitudinální šetření absolventů</p> <p>3. Podpořit vysokou míru reprezentativních a kontinuálních odpovědí na longitudinální šetření absolventů, včetně sledování uplatnění absolventů, kteří se přemístili jinam, buď za účelem vzdělávání a odborné přípravy, nebo po dokončení svého vzdělávání a odborné přípravy.</p>	<p>Longitudinální šetření absolventů</p> <p>3. Podpořit vysokou míru reprezentativních a kontinuálních odpovědí na longitudinální šetření absolventů, včetně sledování uplatnění absolventů, kteří se přemístili jinam, buď za účelem vzdělávání a odborné přípravy, nebo po dokončení svého vzdělávání a odborné přípravy, a absolventů, kteří se vrátili po dokončení jakékoliv úrovně vysokoškolského vzdělávání nebo odborného vzdělávání a přípravy v jiném členském státě nebo jakékoliv třetí zemi, zejména v zemích sousedících s EU.</p>

Odůvodnění

S ohledem na stále provázanější trh práce v EU a na značnou mobilitu studujících se všechny vzdělávací systémy ve všech členských státech snaží zlepšit získávání dovedností a zaměstnatelnost. Je tudíž nezbytné sledovat uplatnění absolventů nad rámec jednotlivých států.

Pozměňovací návrh 9

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 5

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>e) přispět k rozvoji politik na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU.</p>	<p>e) přispět k rozvoji politik na vnitrostátní, regionální a místní úrovni i na úrovni EU.</p>

Odůvodnění

Důležitými subjekty, co se týče opatření v oblasti výuky a trhu práce, jsou místní a regionální samosprávy.

Pozměňovací návrh 10

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 9

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Poskytnout podporu budování kapacit v odborném vzdělávání a přípravě, která je potřebná pro vytvoření systémů sledování uplatnění absolventů, na základě osvědčených postupů identifikovaných prostřednictvím uceleného mapování ve všech členských státech, a usnadnit spolupráci mezi orgány, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a poradenskými službami, pokud jde o využívání údajů ze sledování uplatnění absolventů.	Poskytnout podporu budování kapacit v odborném vzdělávání a přípravě, která je potřebná pro vytvoření systémů sledování uplatnění absolventů, na základě osvědčených postupů identifikovaných prostřednictvím uceleného mapování na všech úrovních (celostátní, regionální a místní) ve všech členských státech, a usnadnit spolupráci mezi různými orgány, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a poradenskými službami, pokud jde o využívání údajů ze sledování uplatnění absolventů.

Odůvodnění

Je potřeba zdůraznit úlohu různých orgánů každého členského státu.

Pozměňovací návrh 11

Návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odstavec 11

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Zajistit, aby byly shromážděné údaje a související analýzy zpřístupněny k využití členskými státy a zúčastněným stranám, včetně prostřednictvím existujících online nástrojů EU.	Zajistit, aby byly shromážděné údaje a související analýzy zpřístupněny k využití členskými státy, regionálními a místními samosprávami a těm zúčastněným stranám, v jejichž případě je na jedné straně zajištěna ochrana osobních údajů, na druhé straně je obvykle z důvodu obecného zájmu nebo pro účely plánování politiky či pro vědecké účely nutno zajistit jejich zpřístupnění, včetně prostřednictvím existujících online nástrojů EU.

Odůvodnění

Jednoznačně je třeba zajistit přístup pro regionální a místní samosprávy a zároveň je nutno omezit okruh zúčastněných stran, které mohou údaje využívat.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. pokládá Komisí předložený návrh doporučení Rady za vítaný, avšak nesmělý první krok ve věci evropské spolupráce, s přihlédnutím k tomu, že dostupnost srovnatelných informací o zaměstnanosti či nezaměstnanosti absolventů v celé EU má zásadní význam pro to, aby bylo mimo jiné možné řešit problém odlivu mozků v rámci evropských regionů a mezi nimi navzájem. Mimoto by díky dostupnosti těchto informací mohla Komise formulovat jednotná politická doporučení v rámci holistického přístupu;

2. vítá, že Evropská komise i nadále věnuje zvýšenou pozornost otázkám rozvoje vzdělávání, protože vzdělávání je historickým evropským úspěchem, který je jedním z nejdůležitějších nástrojů konkurenceschopnosti členských států a regionů a rovných příležitostí, sociální mobility jednotlivců a evropského občanství;

3. ujišťuje Evropskou komisi o podpoře, kterou jí poskytne v procesu, který se může zaměřit na zlepšení kompatibility a interoperability evropských systémů vzdělávání, odborné přípravy a vysokoškolského vzdělávání, a to při plném uznání odpovědnosti členských států za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů. V tomto smyslu se domnívá, že navrhované opatření v dané podobě nevzbuzuje žádné obavy ohledně subsidiarity, a zdůrazňuje, že je důležité dodržovat zásadu proporcionality, aby bylo zajištěno, že nebude vznikat žádná nová finanční nebo administrativní zátěž;

4. vítá, že i dle sdělení Evropské komise by bylo důležitým krokem směrem k rovným příležitostem občanů Evropské unie, pokud by byla skutečně pro každého mladého člověka vytvořena možnost získat celý okruh klíčových kompetencí, jejichž doporučení se poprvé objevilo ve stanovisku Evropského výboru regionů *Evropská spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018)*;

5. zdůrazňuje, že se přístup ke vzdělávacím příležitostem nesmí odvíjet od příjmu dané rodiny a původu a jazyka studenta, a že ústředním prvkem evropských systémů školního a vysokoškolského vzdělávání musí být rovnost, aby mohli všichni občané EU plně rozvinout svůj potenciál. Je potěšen tím, že Komise uznává význam zvýšení investic do vzdělávání a odborné přípravy, jež má mj. pomoci řešit předčasné ukončování školního a vysokoškolského vzdělávání, aby tak místní a regionální orgány mohly všem zaručit právo na studium a odstranily se tak překážky, které některým lidem brání zvolit si vzdělávání, a zejména se ho pak účastnit;

6. zdůrazňuje, že myšlenka občanské univerzity může být realizována pouze tehdy, pokud Evropská unie a členské státy během vytváření svých politik vysokoškolského vzdělávání budou provádět vhodné a skutečné konzultace s místními a regionálními samosprávami. Žádá Evropskou komisi, aby oživila boloňský proces a aby učinila potřebné kroky v jednotlivých oblastech, jako například ve věci rychlého, případně automatického uznávání a rovnosti diplomů a odbornosti, včetně doktorských či jiných vědeckých titulů;

7. zastává názor, že příležitostí k řešení řady problémů, s nimiž se vzdělávací systém potýká, je digitalizace, která je také základním prvkem jeho modernizace. Mj. může podpořit:

— individualizovanější a inkluzivnější vzdělávání, zejména pokud jde o výuku kombinovaných dovedností;

— výuku na dálku, např. aby se pokryly i nejizolovanější či nejodlehlejší oblasti a méně přístupné skupiny;

— zviditelnění pokroku žáka v učení, usnadnění psaní pedagogických posudků a omezení administrativní zátěže;

8. zdůrazňuje, že co se týče modernizace vzdělávání a vysokoškolského vzdělávání, nestačí o cílech pouze hovořit, zejména s ohledem na to, že i nyní probíhá plánování unijních zdrojů na nadcházející programové období a v této souvislosti musí infrastruktura vzdělávání a vysokoškolského vzdělávání a vzdělávacího obsahu méně rozvinutých regionů obstát i po skončení mimořádné podpory projektů a opatření zaměřených na rozvoj po roce 2020;

9. upozorňuje na to, že rovné příležitosti, pokud jde o přístup k vysokoškolskému vzdělávání mimo jiné v případě studentů pocházejících ze znevýhodněných, okrajových či nejvzdálenějších regionů nebo patřících k menšinovým komunitám, bude možné lépe zaručit, jakmile veřejné vzdělávání, které je pro tyto skupiny dostupné, bude účinné, efektivní a inkluzivní;

10. poukazuje na to, že možnost cestování a kulturní výměny v EU (například prostřednictvím programu Erasmus) může být pro studenty obohacující zkušeností v jejich vzdělávací dráze a může pomoci podpořit pocit občanské souměřitelnosti ve vztahu k EU. V této souvislosti připomíná, že je zásadně důležité zaručit rovné příležitosti v oblasti mobility, tj. aby jí mohli za rovných podmínek využívat všichni mladí lidé nezávisle na místě, kde žijí;

11. považoval by za vhodné, aby pro přechod z jedné vzdělávací úrovně na úroveň vyšší byla poskytnuta pomoc prostřednictvím rozšíření podpůrných doplňujících forem vzdělávání a s tím souvisejících dostatečně podporovaných osvědčených postupů;

12. doporučuje přehodnotit návrh, dle něhož by bylo mělo být financování vysokoškolských institucí více zaměřeno na výsledky, aby bylo možné náležitě zohlednit zvláštní výzvy, s nimiž se potýkají regionální a místní univerzity, včetně těch, které poskytují vysokoškolské vzdělávání menšímu počtu studentů z menšinových komunit a jejichž zrušení by znamenalo významnou kulturní, společenskou i hospodářskou škodu;

13. poukazuje na to, že v oblasti internacionalizace vysokoškolského vzdělávání jsou potřebné další kroky, zejména co se týče rozšíření společných evropských a mezinárodních výměnných programů a programů mobility a diplomů a rozšíření programu Erasmus na kandidátské země a sousední třetí země, a to při respektování požadavků v oblasti kvality;

14. domnívá se, že momentálně nejsou k dispozici odpovídající zdroje na internacionalizaci systémů vzdělávání a odborné přípravy před zahájením vysokoškolského vzdělávání, a proto v této oblasti považuje za nezbytné uvolňovat pravidelně další unijní, vnitrostátní i místní a regionální zdroje;

15. doporučuje, aby v rámci stávajícího systému vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy, pokud připravenost, dovednosti a kompetence absolventů v mnoha případech nevyhovují požadavkům trhu práce a podmínkám zaměstnatelnosti, byl učiněn pokus zavést formy vzdělávání založené na poptávce, tedy aby si student mohl volně volit různé vyučovací předměty na různých univerzitách, se zapojením a po konzultaci se všemi relevantními zainteresovanými stranami, včetně místních zaměstnavatelů. Po absolvování těchto předmětů může být studentům udělován stejný počet kreditů jako v případě řádných vysokoškolských předmětů;

16. propaguje systém duálního vzdělávání, který podporuje propojení nabídky vzdělávání a odborné přípravy se situací na daném území, jelikož zohledňuje konkrétní potřeby jeho trhu práce, mj. prostřednictvím organizačních modelů, jež zaručují vzájemnou spoluodpovědnost veřejných a soukromých subjektů za účelem dosažení společných cílů. Podporuje rozšiřování vzdělávacích zkušeností založených na práci, jako jsou učební obory nebo odborná praxe, neboť jsou příležitostmi k rozvoji dovedností cílených na tržní poptávku;

17. domnívá se, že v zájmu flexibility systému vysokoškolského vzdělávání je vskutku nezbytné rozšíření krátkodobých kurzů, mimo jiné i v zájmu slučitelnosti vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání v rámci profesních organizací či odborných komor, případně tak, aby bylo možné tímto odborným vzděláváním nahradit absolvování jednoho či dvou předmětů v rámci vysokoškolského studia, a to při respektování odpovídajících požadavků v oblasti kvality;

18. zdůrazňuje, že je třeba posílit vysokoškolskou odbornou přípravu prostřednictvím podpory kurzů odborného vzdělávání v technických ústavech a na univerzitách;

19. je přesvědčen, že kromě respektování nezávislosti univerzit je nutné zajistit veřejnou dostupnost univerzitních přednášek, a zejména online kurzů, v souladu s myšlenkou „universitas“;

20. vyjadřuje obavy z toho, že přestože na evropských univerzitách již probíhají významné výzkumy, které jsou financovány v rámci programu Horizont 2020 nebo z evropských veřejných peněz, jejich výsledky nejsou v mnoha případech k dispozici zdarma, a to ani alespoň pro odborníky z daného oboru, učitele působící mimo vysokoškolské vzdělávání nebo pro další zájemce, což do velké míry snižuje účinnost evropského výzkumného a vývojového systému a zároveň to omezuje přístup učitelů a osob účastnících se na vzdělávání bez dostatečných finančních prostředků k výsledkům nejnovějších výzkumů;

21. souhlasí s tím, že pedagogická, psychologická a metodická příprava učitelů a pedagogů pracujících v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a vysokoškolského vzdělávání je klíčovou podmínkou pro budoucí úspěšnou výuku, a proto je v této dynamicky se měnící oblasti potřeba výměna osvědčených postupů, s nimiž by se dotčení jedinci mohli seznámit a jež by mohli přebírat v rámci mobility nabízené programem Erasmus, a podpora společných inovativních projektů, včetně iniciativ, které se týkají vzdělávacích obsahů a učebních plánů vzdělávání učitelů a pedagogů a následné odborné přípravy. Kromě toho by se pomocí zvyšování dovedností dotčených jedinců (zejména v některých regionech) v souvislosti s technologickým pokrokem mohla zvýšit kvalita výuky, čímž by se snížily rozdíly v úrovni poskytovaného vzdělávání, které stále existují mezi regiony a členskými státy;

22. vyjadřuje obavy, že kvůli brexitu by mohla být poškozena práva absolventů, žáků a studentů, kteří se účastní vzdělávání ve Spojeném království, přičemž toto riziko je způsobeno nejenom očekávanou změnou vzdělávací politiky směrem k nim, ale také uznáváním a rovností jejich vzdělání absolvovaní studia a diplomů v členských státech, což se dotýká každého členského státu, a právě proto může být odůvodněná společná akce na úrovni Unie;

23. žádá Evropskou komisi, aby v souvislosti s vystoupením Spojeného království z EU – při zachování zásady reciprocit – co nejvíce snížila škody vyplývající z vystoupení, jako například případné snížení úrovně spolupráce s vysokoškolskými institucemi a ústavy pro výzkum a vývoj ve Spojeném království, která je dlouhodobá a vynikající, a to i v případě, že to bude znamenat přiměřené rozpočtové výdaje;

24. upozorňuje na to, že se jednotlivé méně rozvinuté regiony mohou dostat do negativní demografické a vzdělávací spirály, že tyto dva procesy se vzájemně podporují, což může vést k dalšímu zhoršení jejich konkurenceschopnosti a může se to pojit se stále intenzivnějším zhoršováním vzdělávacího systému, a proto žádá navržení politických řešení, která budou schopná podporovat kromě zlepšování mobility žáků a studentů také možnost návratu do jejich domovského regionu;

25. domnívá se, že je načase, aby byly provedeny významné investice do vzdělávací infrastruktury, ať už v nejvyspělejších či v méně rozvinutých regionech, přičemž v každém případě je nutno investice přizpůsobit specifikům oblasti. V této souvislosti je zejména nutno zvážit zintenzivnění činnosti fondů Evropské investiční banky a unijních fondů zaměřujících se na podporu rozvoje regionálního vzdělávání;

26. upozorňuje na to, že pokud systémy vysokoškolského vzdělávání, odborné přípravy a středoškolského vzdělávání podřídíme našim očekávaním účinnosti, přímé konkurenceschopnosti a okamžité a rychlé využitelnosti, může být ohrožena existence oborů a vědeckých disciplín, které sice požadují velmi malé množství absolventů, ovšem jejich zánik by ze střednědobého a dlouhodobého hlediska znamenal pro evropskou kulturu a umění či z vysoce vědeckého hlediska nebo z hlediska místních znalostí nevyčíslitelnou škodu;

27. zdůrazňuje, že v případě institucí vzdělávání, odborné přípravy a případně vysokoškolského vzdělávání, které fungují v jazyce národnostní či etnické menšiny, je třeba dbát na to, aby bylo možno se vyhnout omezení přístupu ke vzdělávání pro studenty patřící k menšině, a je nutno zajistit takové systémy, které budou přispívat k tomu, že kterýkoli absolvent, ať už příslušník menšiny nebo osoba, která se přistěhovala z jiného státu EU, budou mít srovnatelnou možnost dalšího vzdělávání a umístění jako většinová společnost;

28. uznává, že v řadě členských států přispívají ke školnímu a vysokoškolskému vzdělávání církevní vzdělávací instituce a školy a instituce vysokoškolského a odborného vzdělávání provozované církvemi a náboženskými organizacemi, a že tudíž stejně jako všechny ostatní vzdělávací instituce nesmějí být diskriminovány, za předpokladu, že se řídí učebními osnovami dané země. Současně zdůrazňuje, že sekulární systém vzdělávání a respekt vůči různým náboženstvím a přesvědčením tvoří základní kámen evropské integrace;

29. domnívá se, že při řešení migrační krize a situace uprchlíků, žadatelů o azyl a osob v podobné situaci je jednou z klíčových otázek uznání, případně rovnocennost dovedností, kompetencí a diplomů dotčených osob, neboť bez toho nelze hovořit o skutečné integraci, ani co se týče vzdělávání, ani co se týče trhu práce. Proto opakuje svou výzvu, aby byly členské státy podporovány při zajišťování přístupu k opatřením v oblasti mapování dovedností, úvodu do jazyka, rozšiřování dovedností a k dalším opatřením, která podporují začlenění do trhu práce a do společnosti. Důležité je i neprodleně posuzovat vzdělání a titul, které osoby získaly ve své zemi původu⁽¹⁾; Domnívá se, že by měly být konzultovány dotčené místní a regionální orgány v zájmu účinného společného řešení při respektování cílů integrace, rovných příležitostí a lidských práv;

30. žádá, aby bylo přezkoumáno, jak lze v rámci vzdělávacího systému posílit sport a zdravotní výchovu, zejména s přihlédnutím k procesu základního vzdělávání, včetně podpory mimoškolních programů. Přístup ke zdravotní výchově by měl být ucelený a měl by se zaměřit na tělesné i duševní zdraví, aby se předešlo případům šikany a násilí ve školách;

⁽¹⁾ Stanovisko VR Nová agenda dovedností pro Evropu (COR-2016-04094).

31. zdůrazňuje, že vzdělávání a odborná příprava musí prosazovat toleranci a hodnoty, na nichž je EU založena, tj. úctu k lidské důstojnosti, svobodu, demokracii, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a to s cílem snižovat riziko šíření radikalizace, vyloučení, xenofobie a různých druhů extremismu;
32. výslovně žádá, aby byla v rámci společného úsilí o účinné snížení rozdílů mezi jednotlivými regiony poskytnuta náležitá pomoc některým méně rozvinutým regionům, aby byly schopny modernizovat školní a vysokoškolské vzdělávání a současně i nadále rozvíjet odborné vzdělávání a přípravu. Zvláštní pozornost je třeba věnovat tomu, že trh práce méně rozvinutých regionů je momentálně schopen přijímat zejména absolventy odborného vzdělávání, a pokud rozvoj odborného vzdělávání již nebude jednou z priorit, pak by se hospodářská a společenská situace dané oblasti dále zhoršovala;
33. souhlasí s Komisí, že z hlediska účinného plánování a provádění modernizace vzdělávání a vysokoškolského vzdělávání může rozšíření víceúrovňových nástrojů řízení, a v odůvodněných případech i decentralizace v rámci členského státu, představovat na poli vzdělávání, odborné přípravy a vysokoškolského vzdělávání vhodnou cestu pro partnerství a vzájemnou spolupráci mezi jednotlivými regiony, zejména příhraničními regiony nebo regiony s podobnými vlastnostmi;
34. žádá Evropskou komisi, aby v procesu vytváření politiky v oblasti vzdělávání a rozvoje a modernizace vysokoškolského vzdělávání považovala Evropský výbor regionů za partnera a aby se v konzultačním procesu co nejvíce opírala o místní a regionální samosprávy jednak jako o zainteresované strany a jednak jako o ty, kdo vzdělávací systém podporují, případně udržují.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Místní a regionální pohled na podporu inovací ve veřejném sektoru prostřednictvím digitálních řešení

(2018/C 164/06)

Zpravodaj: Frank CECCONI (FR/ADLE), člen rady regionu Île-de-France

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky

1. konstatuje, že veřejný sektor má zásadní hospodářský význam jako regulátor, poskytovatel služeb a zaměstnavatel a že v měnícím se světě se tento sektor rovněž musí vyvíjet, aby splnil očekávání společnosti;
2. zastává názor, že místní a regionální orgány, které jsou nejbližšími správními orgány odpovědnými za přímé poskytování každodenních služeb občanům, musí hrát klíčovou roli při modernizaci veřejných služeb;
3. zdůrazňuje zásadní úlohu, kterou mohou mít digitální řešení při vytváření nového modelu správy, jenž by byl zároveň transparentnější, jednodušší, účinnější a inkluzivnější, a tedy by více odpovídal očekáváním uživatelů;
4. připomíná, že Evropská rada na zasedání v říjnu 2013 dospěla k závěru, že modernizace veřejné správy by měla pokračovat urychleným zavedením elektronických služeb (jako je např. elektronické zdravotnictví, elektronická fakturace, elektronické zadávání zakázek) a že oblast otevřených dat je nevyužitým zdrojem s obrovským potenciálem;
5. konstatuje, že potenciál veřejných služeb online je dosud nedostatečně využíván, a to jak občany, tak i podniky, a že elektronická veřejná správa se v různých členských státech a regionech Unie rozvinula nerovnoměrně;
6. domnívá se, že modernizace veřejného sektoru prostřednictvím digitálních řešení nabízí nové ekonomické příležitosti pro podniky, a přispívá tak k posílení konkurenceschopnosti Unie a jejích členských států;
7. poukazuje na to, že v době, kdy se většina veřejných správních orgánů potýká s nutností omezit celkový objem výdajů, nabízí digitalizace veřejné správy možnost, jak zlepšit kvalitu služeb a současně dosáhnout významných úspor;
8. vítá proto, že pro estonské předsednictví Rady je prioritou budování digitální Evropy a volný pohyb údajů, a vítá také cíl, jímž je postupné zavádění přeshraničních digitálních veřejných služeb, které mají usnadnit každodenní život;
9. připomíná, že podporuje prioritu Komise, již je digitalizace veřejného sektoru v rámci vytvoření jednotného digitálního trhu a akční plán „eGovernment“ na období 2016–2020;
10. plně podporuje vizi prezentovanou Komisí v rámci akčního plánu „eGovernment“ na období 2016–2020, která předpokládá, že nejpozději do roku 2020 budou orgány veřejné správy a veřejné instituce otevřené, efektivní, inkluzivní a všem občanům a podnikům Unie budou poskytovat uživatelsky vstřícné a personalizované digitální služby bez hranic;
11. vítá skutečnost, že mu byl udělen status pozorovatele v řídicím výboru akčního plánu „eGovernment“ na období 2016–2020, a navrhuje, aby vzhledem k úloze, kterou plní místní a regionální orgány při modernizaci veřejného sektoru, byl tento status pozměněn a VR se stal řádným členem;

12. připomíná, že je podle jeho názoru důležité, aby místní a regionální orgány byly zapojovány do přípravy opatření a nástrojů sloužících tomuto cíli, a nikoliv pouze do jejich provádění;

13. zdůrazňuje obrovský potenciál pro inovace a experimentování, jímž se v celé EU vyznačují místní a regionální orgány, zejména pokud jde o přístup k informacím, energetickou účinnost, udržitelnou mobilitu, nakládání s odpady, zjednodušení administrativy, ochranu zdraví a bezpečnost;

14. poukazuje na to, že inovace ve veřejném sektoru jsou tento rok jedním z témat společné platformy pro výměnu poznatků mezi VR a GR RTD. Cílem činnosti platformy je prohlásit zainteresovaná města a regiony průkopníky inovativní obnovy veřejné správy a inovativního zadávání zakázek za účelem účinného šíření osvědčených postupů. S pomocí průkopnických měst a regionů a ve spolupráci s Komisí by mělo být v celé EU dosaženo účinnějšího poskytování služeb a úspor z rozsahu;

Vize a základní zásady

15. domnívá se, že úkolem veřejné správy je vytvářet ekosystémy příznivé pro inovace, ať už v rámci, nebo mimo rámec veřejného sektoru;

16. zdůrazňuje, že je důležitá otevřená správa, která bezpečným způsobem poskytuje údaje a služby za účelem zvýšení transparentnosti a účinnosti, a souhlasí se zásadou, že by si orgány veřejné správy měly vyměňovat informace mezi sebou a s občany i podniky otevřeným a inkluzivním způsobem;

17. připomíná, že podporuje zásadu „digitalizace jako standard“, a to i v jejím přeshraničním rozměru, pro služby poskytované orgány veřejné správy, pokud bude prováděna opatřeními, jejichž cílem je zajistit digitální začlenění⁽¹⁾;

18. podporuje zásadu „pouze jednou“, která znamená, že orgány veřejné správy požadují od občanů a podniků tytéž informace pouze jednou. Tento přístup by zjednodušil kontakty mezi občany, podniky a veřejnou správou;

19. podporuje zásadu interoperability jako standardu, jež je klíčovým prvkem umožňujícím využití možností poskytovaných digitální společností;

20. podporuje zásadu „spoluvytváření“⁽²⁾ a rostoucí míru zapojení uživatelů do všech procesů transformace veřejných služeb. Je to ostatně v souladu s požadavkem VR, aby byla rovněž uplatňována zásada společného budování s cílem zajistit plné zapojení územních celků do vypracovávání příštího programu EU v oblasti výzkumu a inovací⁽³⁾;

21. vítá proto harmonizaci právního rámce prostřednictvím obecného nařízení o ochraně osobních údajů, jež umožňuje v souladu se zásadou proporcionality sladit základní právo, jímž je ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů, se všemi ostatními příslušnými základními právy, a připomíná, že roztržitost zavádění ochrany osobních údajů v Unii vytváří právní nejistotu, jež je na úkor volného pohybu údajů v rámci Unie. Nové příležitosti skýtá rozvoj iniciativy MyData během estonského předsednictví Rady. Tato iniciativa umožňuje zlepšení správy osobních údajů způsobem zaměřeným na člověka;

22. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou mohou plnit regionální a místní orgány, zejména v pohraničních oblastech, a to při identifikaci, testování a rozvíjení vhodných, účinných a trvalých přeshraničních služeb;

23. zdůrazňuje, že soukromý sektor musí hrát roli při zavádění globálního přístupu. Inovace umožňuje spotřebitelům přístup k celé řadě služeb, veřejných i soukromých, a to prostřednictvím zjednodušených postupů. V důsledku toho by měl být soukromý sektor považován za plnoprávného aktéra a partnera orgánů veřejné správy v oblasti inovací;

⁽¹⁾ Stanovisko VR Akční plán pro „eGovernment“ na období 2016–2020 (COR-2016-02882).

⁽²⁾ <https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/blog/page/citizenempoweredcitiesco-producingbetterpublic-serviceswithcitizens.htm>.

⁽³⁾ Stanovisko VR Místní a regionální rozměr programu Horizont 2020 a nového rámcového programu pro výzkum a inovace (COR-2017-00854).

24. připomíná, že vzhledem k tomu, že digitalizace hospodářství zahrnuje nové návyky týkající se spotřeby, práce a navazování kontaktů, vede také k tomu, že občané mají vůči veřejným službám nová očekávání. V této souvislosti představují inovace ve veřejném sektoru a lepší využívání elektronické správy rovněž možnost na tyto změny účinněji reagovat, zejména pokud jde o rozvoj ekonomiky sdílení a související otázky, jako jsou postupy registrace, daně a zaměstnanost;

A. Strukturální rozměr

25. domnívá se, že posílení digitálního začlenění a šíření digitálních služeb patří k prvořadým úkolům a že je stejně významné jako jednotný digitální trh a spočívá v tom, že má být snížen počet oblastí, které dosud nejsou pokryty spolehlivými, vysoce výkonnými a cenově dostupnými sítěmi. Zároveň je třeba rozvíjet opatření na podporu zavádění digitálních sítí spolupráce a obsahy těchto sítí;

26. je přesvědčen, že orgány veřejné správy, stejně jako všechny organizace, které nakládají s citlivými údaji, se musí systematicky zabývat otázkami klasifikace údajů a bezpečností. S ohledem na značné škody, které mohou způsobit hackerské a kybernetické útoky a počítačový terorismus, je třeba v určitých situacích zvážit řešení, která by umožnila, že údaje či dokonce celý systém budou fyzicky odděleny od internetu;

27. zdůrazňuje úlohu Evropské komise při vytváření základních podmínek pro interoperabilitu a harmonizaci, jež umožní sdílení informací, na němž tyto zásady staví;

28. prosazuje cíl vybudovat přeshraniční veřejné služby prostřednictvím digitálních řešení a vítá v tomto ohledu iniciativy, které umožňují zlepšit interoperabilitu mezi různými správními orgány, a také rozvíjení řešení, jako je elektronická identifikace a elektronický podpis;

29. vyzývá ke globálnímu přístupu k rozvoji digitálních infrastruktur, v jehož rámci jednotlivé správní orgány disponují interoperabilními řešeními a v maximální možné míře sdílejí společnou technickou bázi a zároveň rozvíjejí aplikace pro své specifické potřeby. Takový přístup by umožnil, že nebude nutné rozvíjet infrastruktury pro jednotlivé služby, což by snížilo náklady a zároveň by to umožnilo zlepšit efektivitu. Tento přístup by také omezil územní roztržitost jednotného trhu;

30. v této souvislosti však znovu opakuje svůj požadavek, aby byly projekty zavedení vysokorychlostního širokopásmového připojení uznány jako služby obecného hospodářského zájmu ⁽⁴⁾;

31. podporuje iniciativy na zlepšení přístupu k veřejným službám pro občany a podniky. Hlavními zásadami každé iniciativy by mělo být zjednodušování a zaměření se na potřeby uživatele;

B. Lidský rozměr

32. domnívá se, že aby byl veřejný sektor skutečně inovativní, jsou nutné rozsáhlé změny v organizační kultuře, a zdůrazňuje úlohu, kterou mohou plnit aktéři jednotlivých veřejných služeb jako katalyzátory inovací;

33. žádá, aby se další odborné vzdělávání pracovníků veřejného sektoru v oblasti nových digitálních řešení stalo prioritou místních i celostátních správních orgánů, a vyzývá k tomu, aby se v rámci státní správy šířila tato kultura transparentnosti, komunikace a výměny zkušeností;

34. pobízí k tomu, aby byly v rámci různých správních orgánů sestavovány týmy odborníků na vysoké úrovni, do nichž by byli zapojeni uživatelé a jejichž úkolem by bylo navrhnout veřejným činitelům inovativní řešení;

35. je toho názoru, že pro plné využití potenciálu elektronické veřejné správy je třeba nejprve posílit důvěru občanů i podniků ve využívání údajů, které mají poskytovat, a že tato důvěra znamená, že se na některé údaje vztahuje velmi vysoký stupeň harmonizované ochrany. V tomto ohledu se zájmem konstatuje, že se tato důvěra zvyšuje, pokud mají občané a podniky právo dohlížet na využívání svých osobních údajů ze strany správních orgánů;

⁽⁴⁾ Stanovisko VR Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu a Priority pro normalizaci IKT pro jednotný digitální trh (COR-2016-02880).

36. domnívá se, že modernizace veřejné správy prostřednictvím digitálních řešení musí také umožnit zvýšenou účast občanů na veřejném rozhodování a že tato otázka, která má zásadní význam pro místní demokracii, musí být předmětem zvláštních iniciativ;

37. zdůrazňuje proto význam zásady „spoluvytváření“ veřejných postupů, v jehož rámci by se do navrhování a budování veřejných služeb zapojili uživatelé. Tento nový způsob spolupráce mezi veřejnými orgány, občany a podniky umožňuje uspokojit potřeby uživatelů, ale rovněž zjistit dovednosti a schopnosti občanů a sladit je za účelem spolupráce, a tak zvýšit kvalitu poskytovaných služeb. Navrhuje využívat stávající nástroje, jako je soubor doporučení OECD, a podporovat je na místní a regionální úrovni;

38. navrhuje, aby byla účinně rozvíjena spolupráce evropských center inovace v rámci sítí, a tím se dynamizovala inovační činnost měst a regionů;

39. domnívá se, že pro digitalizaci správy je nutné zajistit přístup všech občanů k digitálním službám bez ohledu na jejich úroveň vzdělání, věk, případné zdravotní postižení a místo, kde se v Evropě nacházejí;

40. zdůrazňuje, že zvyšování povědomí a vzdělávání občanů a podniků, zejména malých a středních podniků, v oblasti využívání digitálních veřejných služeb bude mít rozhodující význam, pokud jde o přijetí digitální transformace veřejného sektoru zejména mezi občany, kteří jsou těmito technologiím nejvíce vzdáleni;

41. dále se domnívá, že změna myšlení se odvíjí od vzdělávání a odborné přípravy, a podporuje tedy zavádění kurzů výpočetní techniky ve školách s cílem umožnit novým generacím získat skutečnou digitální gramotnost, která jim umožní stát se aktivními členy budoucí znalostní společnosti. Kromě toho jsou nezbytná odpovídající zařízení pro celoživotní učení, v nichž by mohli dospělí všech věkových kategorií získávat digitální dovednosti nebo je zlepšovat;

Přínosy posílené spolupráce

42. zdůrazňuje, že inovace ve veřejném sektoru může být usnadněna prostřednictvím spolupráce a výměny osvědčených postupů mezi správními orgány, a to i přes hranice;

43. vítá experimenty usilující o výměnu údajů mezi správními orgány, které se inspirují pilotním projektem mezi Estonskem a Finskem ⁽⁵⁾, a doporučuje podpořit tento druh spolupráce v rámci meziregionální spolupráce;

44. doporučuje rozvíjet iniciativy umožňující identifikaci inovací prováděných místními a regionálními orgány, výměnu zkušeností a šíření osvědčených postupů;

45. poukazuje na to, že je důležité úzce zapojit místní a regionální orgány do všech politik, jejichž cílem je podněcovat inovace ve veřejném sektoru prostřednictvím digitálních řešení;

Doporučení

46. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou musí plnit místní a regionální orgány v rámci modernizace veřejného sektoru;

47. vítá zapojení Výboru regionů do stávajících platforem, jako je řídicí výbor akčního plánu „eGovernment“ na období 2016–2020. Domnívá se však, že plnohodnotné členství v tomto výboru a partnerství se Střediskem pro sledování inovací ve veřejném sektoru OECD by Výboru regionů umožnilo výrazněji přispět k podpoře inovací ve veřejném sektoru;

48. mimoto navrhuje, aby Výbor regionů navázal spolupráci s Partnerstvím pro otevřené vládnutí;

49. doporučuje vytvořit konkrétní ukazatele umožňující přesné porovnání mezi orgány veřejné správy, pokud jde o míru jejich otevřenosti digitálním řešením;

⁽⁵⁾ Estonsko a Finsko momentálně zintenzivňují svou spolupráci na vývoji systému X-Road, který zaručuje přímou a zabezpečenou výměnu údajů mezi svými účastníky. Při dalším rozvoji interoperabilní platformy X-Road bude hrát zásadní roli Nordic Institute for Interoperability Solutions (Severský ústav pro interoperabilní řešení), který tyto země nedávno zřídily a společně provozují (http://vm.fi/en/article/-/asset_publisher/suomi-ja-viro-perustavat-yhteisen-instituutin-kehittamaan-x-road-teknologiaa).

50. vyzývá veřejný sektor, aby se zasazoval o inovace vycházející z potřeb uživatelů a řídil se zásadou nediskriminačního přístupu k digitálním službám pro všechny občany a podniky, zásadou zajištění vysoké úrovně ochrany citlivých údajů a zásadami „digitalizace jako standard“, „pouze jednou“, „spoluvytváření“ a interoperability;
51. navrhuje, aby byla zainteresovaná města a regiony prohlášeny průkopníky inovativní obnovy veřejné správy a inovativního zadávání zakázek, a tím bylo dosaženo účinnějšího poskytování služeb a úspor z rozsahu pro celou EU;
52. podporuje výzvu, kterou Evropský parlament adresoval Evropské komisi, aby šla v této oblasti sama příkladem;
53. navrhuje, aby byla zavedena akce, na níž by mohly být v pravidelném intervalu prezentovány osvědčené postupy místních a regionálních orgánů v oblasti inovací prostřednictvím digitálních řešení.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Deinstitutionalizace systémů zdravotní péče na místní a regionální úrovni

(2018/C 164/07)

Zpravodaj: Xamuel GONZALEZ WESTLING (SE/SES), člen zastupitelstva obce Hofors

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Práva osob se zdravotním postižením

1. vítá žádost estonského předsednictví o vypracování stanoviska Deinstitutionalizace systémů zdravotní péče na místní a regionální úrovni. Odhaduje se, že každý šestý člověk v EU – celkem přibližně 80 milionů osob – má nějakou formu zdravotního postižení různého stupně, od lehkého po těžké. Více než třetina všech osob ve věku nad 75 let trpí postižením, které je omezuje v jejich každodenním životě. Odhaduje se, že v nadcházejících letech se tento počet v důsledku nárůstu podílu starších lidí v EU bude zvyšovat⁽¹⁾. Ačkoliv se životní situace a životní podmínky osob se zdravotním postižením během uplynulých 20 let výrazně zlepšily, panují ve většině členských států v oblasti zdraví a sociální péče a přístupu k osobám se zdravotním postižením i nadále více či méně výrazné rozdíly. Stále se bohužel stává, že existují osoby např. s vývojovou poruchou nebo psychickým onemocněním, jejichž právo přijímat rozhodnutí týkající se jejich života je omezené;

2. je pevně přesvědčen, že osoby se zdravotním postižením by měly mít veškeré dostupné možnosti stát se soběstačnými členy společnosti a že musí být prosazována jejich svoboda volby. V této souvislosti připomíná, že systémy zdravotní péče se v jednotlivých zemích liší, což znamená, že přechod ke komunitní péči musí být uzpůsoben místním specifickým a musí zapojit nejen dotčené komunity, ale i uživatele a jejich rodiny. Rád by zdůraznil, že cílem tohoto stanoviska není zrušit ani odsoudit veškerou ústavní péči za všech okolností. Ústavní péče není jediným řešením, ale mohla by být považována za jedno z dostupných řešení. V některých zemích jsou ústavní zařízení více přístupná novému uspořádání podpory, takže se mohou přizpůsobit řadě situací, které nastávají, a poskytnout všem veškeré možné příležitosti k rozvíjení jejich potenciálu bez ohledu na závažnost jejich zdravotního postižení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat úloze rodin ve fungování těchto ústavních zařízení;

3. připomíná, že v souladu s článkem 168 Smlouvy o fungování Evropské unie je hlavním úkolem EU při provádění politik v oblasti veřejného zdraví doplňovat politiky členských států v oblasti zdraví na vnitrostátní, regionální či místní úrovni. Při plném respektování zásady subsidiarity je úkolem EU:

— podporovat koordinaci zaměřenou na zlepšování veřejného zdraví, předcházení tělesným a duševním nemocem a odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví. Tato činnost zahrnuje boj proti nejzávažnějším chorobám podporou výzkumu jejich příčin, přenosu a předcházení, jakož i zdravotnické informace a zdravotní výchovu a sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, včasné varování před nimi a boj proti nim;

— stanovit určité normy kvality a bezpečnosti pro orgány a látky lidského původu i pro veterinární a rostlinolékařskou oblast a léčivé přípravky;

4. poukazuje na to, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (CRPD) z roku 2006 představuje zásadní změnu v pohledu na zdravotní postižení, neboť se zaměřuje na to, jak lze společnost a okolní prostředí uzpůsobit tak, aby kompenzovaly překážky, jimž osoby se zdravotním postižením čelí, a umožnily těmto osobám začlenit se do společnosti a žít pokud možno nezávislý život. Do listopadu 2017 ratifikovalo tuto úmluvu 27 z 28 členských států EU, přičemž 22 z nich ratifikovalo také dodatkový protokol⁽²⁾. VR doporučuje, aby úmluvu i dodatkový protokol ratifikovaly všechny členské státy;

⁽¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1505_cs.htm.

⁽²⁾ <http://indicators.ohchr.org/>

5. přebírá definici „zdravotního postižení“ z úmluvy OSN, které je výsledkem vzájemného působení mezi osobami s trvalým tělesným, duševním, intelektuálním či smyslovým postižením a bariérami v postojích a v prostředí, které brání jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti, na rovnoprávném základě s ostatními. Zdravotní postižení může být důsledkem onemocnění, jiných okolností nebo vrozeného či získaného poškození. Takovéto nemoci, okolnosti nebo poškození mohou být trvalé nebo dočasné povahy;

Přechod od ústavní péče k péči probíhající v rámci komunity

6. vítá iniciativu bývalého komisaře Vladimíra Špidly, který za pomoci skupiny odborníků vypracoval Společné evropské pokyny k přechodu od ústavní péče k péči probíhající v rámci komunity (Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community-based Care)⁽³⁾. Na základě těchto pokynů doporučuje VR definovat ústav jako pečovatelské pobytové zařízení, v němž jsou obyvatelé izolováni od širší komunity nebo nuceni žít společně; obyvatelé nemají dostatečnou kontrolu nad svým životem ani nad rozhodnutími, která se jich týkají; požadavky a potřeby samotné organizace se často upřednostňují před individuálními potřebami jednotlivých uživatelů zařízení. Tyto pokyny byly vypracovány s cílem podpořit členské státy při přechodu od ústavní péče k péči probíhající v rámci komunity. Na základě zkušeností a poučení ze zemí, které provedly deinstitucionalizaci, by měl další vývoj zahrnovat následující: společnou strategii a vizi; zapojení uživatelů a rodinných příslušníků; společné převzetí odpovědnosti všemi subjekty na všech úrovních; vedení, řízení a podporu procesu. VR konstatuje, že by tyto pokyny mohly být účelné při přechodu od ústavní péče k péči probíhající v rámci komunity, a doporučuje všem členským státům, aby je uplatňovaly;

7. poukazuje na to, že ústavní péče je stále častěji zpochybňována a že několik vědeckých studií prokázalo negativní důsledky dlouhodobé ústavní péče pro dotčené jedince, jako je např. ztráta svobody, stigmatizace, ztráta sebeurčení a depersonalizace. Negativní dopady má i na zaměstnance pracující v zařízeních ústavní péče. To vedlo ke shodě nad tím, že komunitní péče a její otevřenější formy musí být upřednostňovány a že by měly udávat směr budoucích postupů v oblasti péče. Bylo to zdůrazněno i v Evropském akčním plánu pro duševní zdraví⁽⁴⁾. Tento plán byl vypracován regionální kanceláří WHO pro Evropu v užší spolupráci a v dialogu s členskými státy, které se za plán rovněž postavily. VR také znovu opakuje, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (CRPD) stanoví právo osob se zdravotním postižením „žít v rámci společenství, s možnostmi volby na rovnoprávném základě s ostatními“⁽⁵⁾;

8. konstatuje, že v uplynulých 20 letech byl vývoj v mnoha členských státech EU velmi podobný. Rušily se velké ústavy a specializovaná nemocniční zařízení, a naopak se začala objevovat otevřenější, komunitní péče. Přesto dnes v evropských zemích stále ještě více než milion osob se zdravotním postižením bydlí a žije v nějakém ústavním zařízení⁽⁶⁾. Přechod od ústavní péče k otevřenější péči probíhající v rámci komunity nemůže nastat ze dne na den. Jedná se o změnu, která potrvá několik let a vyžaduje úsilí a opatření na všech úrovních společnosti, ale i změnu v postojích a zákonech. VR se domnívá, že je důležité, aby všechny členské státy EU považovaly rozvoj komunitní péče za absolutní prioritu a aby byl proces deinstitucionalizace proveden způsobem, který respektuje práva skupin uživatelů a zajišťuje pozitivní výsledky pro všechny zúčastněné osoby;

9. považuje za důležité upozornit na riziko toho, že státy, které přecházejí na otevřenější formy zdravotní péče více založené na komunitní péči, budou budovat nové ústavy jako náhradu za zrušené. Může se to týkat cílových skupin se zvláště vážnými a komplexními potřebami, které může společnost jen stěží uspokojit a u nichž by to vzhledem k chybějícím individualizovaným řešením mohlo vést k vytvoření nových stacionářů a domů s pečovatelskou službou ústavního typu. Také tomu tak může být v období akutní krize, jako byl např. příliv uprchlíků proudících do několika členských států EU na podzim 2015, kdy za účelem rychlého naplnění lidské potřeby střechy nad hlavou vznikaly uprchlické tábory a ústavní řešení. Jedná se o řešení, která jsou zamýšlena a plánována jako přechodná, ale mohou se změnit v řešení dlouhodobá s následnými negativními důsledky pro dotčené jednotlivce;

⁽³⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

⁽⁴⁾ <http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/european-mental-health-action-plan-20132020-the>.

⁽⁵⁾ Článek 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

⁽⁶⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

Boj proti stigmatizaci

10. konstatuje, že v jednotlivých členských státech EU existuje řada zákonů a politických dokumentů, jejichž počet se liší a které stanoví, že osoby se zdravotním postižením musí mít možnost se zapojit do společnosti a vést stejný život jako ostatní. I přesto existuje ve společnosti skryté a někdy i otevřené nepřátelství vůči osobám se zdravotním postižením. Stigmatizované skupiny jsou často terčem nepřátelských postojů a strachu a jsou považovány za méněcenné a zahanbující. Z několika studií vyplynulo, že osoby s psychickým onemocněním jsou stigmatizovány⁽⁷⁾. Stigmatizace s sebou naopak přináší diskriminaci dotčených osob. Ta se může projevit například v nedostatečné nabídce péče nebo v sociálním vyloučení, což vede k ještě většímu zhoršení duševního zdraví osob. Je to začarovaný kruh, který může jít stále dál a prohlubovat se. Deinstitucionalizace znamená více než uzavření velkých ústavů a vytvoření alternativních forem péče. Znamená to též bojovat proti předsudkům, zpochybňovat stereotypy a měnit postoje. Přestat osoby se zdravotním postižením vnímat v první řadě jako objekty a pasivní příjemce péče a léčby a začít je uznávat za rovnoprávné členy společnosti s plnohodnotnými lidskými právy. VR je toho názoru, že členské státy musí souběžně s deinstitucionalizací řešit stigmatizaci a potírat diskriminaci. To znamená, že v souladu s úmluvou OSN (Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, články 4–6) musejí státy přijmout pozitivní a preventivní opatření k boji proti všem formám diskriminace a k zaručení lidských práv všech osob. VR konstatuje, že existuje řada dobrých příkladů vnitrostátních kampaní proti stigmatizaci v členských státech EU i z jiných zemí, jimiž se lze inspirovat;

11. upozorňuje na skutečnost, že musí být náležitě posouzeny potřeby pacientů propouštěných do otevřenější péče probíhající v rámci komunity. Místní a regionální orgány by měly zajistit splnění těchto potřeb, aby bylo uživatelům umožněno převzít kontrolu nad svým životem a činit skutečné volby a rozhodnutí ohledně toho kde, s kým a jak budou žít. Služby (včetně osobní asistence) musí být dostupné a přístupné všem, aby bylo zaručeno, že jsou uživatelé součástí určité komunity a mohou žít pokud možno nezávislý život;

Dovednosti a znalosti

12. poukazuje na to, že přechod od ústavní péče k péči probíhající v rámci komunity vyžaduje změnu paradigmatu, co se týče personálu a jeho dovedností. Zatímco se dříve kladl důraz na lékařské znalosti a profese, přechod ke komunitní péči vedl k upřednostňování potřeby sociálních a pedagogických schopností. VR se domnívá, že je důležité, aby pracovníci, kteří pomáhají jednotlivcům, měli k výkonu svého povolání příslušné znalosti (článek 4 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením). To, že pracovníci mají náležitě dovednosti, urychlí přechod a zabrání rovněž zřizování nových ústavů. V řadě zemí je nedostatek pracovníků s odpovídající akademickou kvalifikací. Mezinárodní spolupráce a příslušné výměny by mohly být způsobem, jak zvýšit dostupnost pracovníků s potřebnými dovednostmi. K usnadnění přechodu doporučuje VR výměny odborného personálu v kombinaci s novými studijními obory na vysokých a středních školách. V zájmu zajištění dostupnosti řádně vyškolených pracovníků je nutné plánovat a koordinovat. VR upozorňuje na to, že je důležité, aby vzdělávání nových pracovníků a rekvalifikace pracovníků zahrnovaly předávání znalostí o lidských právech, životě se zdravotním postižením, životě v ústavu a o zapojení jednotlivců do rozhodování o podpoře, kterou si přejí. Není snadné si zvyknout na život ve svém vlastním bytě a moci činit vlastní rozhodnutí poté, co člověk přivykl životu v ústavu. Hrozí, že když by se měl člověk začít přizpůsobovat společnosti, dostane se do izolace nebo bude vyloučen. Je velmi důležité takovým lidem pomáhat a poskytnout jim kompetentní pracovníky, kteří se o ně a o jejich potřeby postarají. Pozitivní se ukázaly být výzkum a rozvoj znalostí v této oblasti, zejména pokud jde o psychické a neuropsychiatrické poruchy. Zvýšil se přístup k metodám založeným na znalostech a důkazech a jejich používání, jak co se týče lékařských a psychologických léčebných postupů, tak pokud jde o psychosociální podpůrná opatření a kognitivní prostředky. Ve Švédsku již např. několik let existují národní pokyny, jež vydala národní rada pro zdravotní a sociální péči k několika oblastem, např. schizofrenii a podobným stavům⁽⁸⁾. Tyto pokyny obsahují hlavní doporučení k metodám pro zdravotní péči a sociální služby založeným na důkazech. Národní rada pro zdravotní a sociální péči rovněž zveřejnila pokyny k pracovním postupům v zařízeních pro osoby s různým zdravotním postižením a obecná doporučení k úrovni znalostí a dovedností pro jejich personál a zaměstnavatele⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾;

⁽⁷⁾ <http://www.nsph.se/projekt/projektet-din-ratt/>.
<http://bringchange2mind.org/>.

⁽⁸⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-10-34/>.

⁽⁹⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-3-19>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18607/2012-2-17.pdf>.

Děti a mládež

13. vítá, že ministři zahraničních věcí EU přijali přepracované obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte. VR se v souladu s příslušnými úmluvami OSN domnívá, že by všechny členské státy EU měly podporovat zásadu, že dítě má vyrůstat v rodinném prostředí. Výzkum ukazuje, že děti vyrůstající v ústavě se nevyvíjejí stejně jako děti, které vyrůstají ve své rodině a mají práva a možnost chodit do školy jako ostatní děti. Dále ukazuje, že ústavní péče tyto děti predisponuje k pozdějším problémům s chováním a problémům v sociální oblasti. Děti umístěné v ústavě jsou často nedostatečně stimulovány a jako způsob vytváření podnětů namísto toho vykazují sebepoškozující nebo problémové chování. Všechny děti potřebují ke svému řádnému vývoji stálost a blízkost. VR doporučuje všem zemím v EU, aby dětem se zdravotním postižením a jejich rodičům poskytovaly potřebnou pomoc a podporu doma nebo v blízkosti jejich domovů. Rodiče by měli obdržet pomoc a vzdělání týkající se zdravotního postižení jejich dětí a podporu společnosti resp. obce, aby dostali svým rodičovským povinnostem. Pokud musejí rodiče pracovat méně, aby mohli doma podporovat své děti se zdravotním postižením, měli by získat finanční podporu;

14. zdůrazňuje, že děti a mládež se zdravotním postižením mají tatáž práva a povinnosti jako ostatní, pokud jde o školní docházku a studium. To vyžaduje, aby škola vyhovovala potřebám dětí, jinak jim hrozí izolace i mimo ústavy. Místní a regionální orgány by měly více investovat do rozpočtů škol, aby bylo možné řešit nedostatek vhodného vybavení a upřednostňovat přístup a univerzální uspořádání. Je třeba zavádět programy, jejichž cílem je zvýšit povědomí pedagogů a ostatních dětí o problematice zdravotního postižení, nabízet učitelům odpovídající odbornou přípravu v oblasti inkluzivních metod a motivovat je k práci s dětmi se zdravotním postižením. Postoje a předsudky jsou z hlediska umožnění plného začlenění otázkou, jíž je třeba se zabývat;

Poručenství a opatrovnictví

15. poukazuje na to, že značný počet občanů EU s vývojovou poruchou nebo psychickým onemocněním spadá pod nějakou formu poručenství (plenary guardianship) nebo opatrovnictví (partial guardianship). VR uznává, že v rámci opatrovnictví lze prosazovat zájmy dotčených jedinců a chránit je před zneužíváním, jemuž by jinak mohli být vystaveni. Vyjadřuje však obavy ohledně poručenství, které znamená, že člověk ztrácí téměř všechna svá občanská práva a potřebuje, aby za něj rozhodnutí ve většině oblastí jeho života činil zákonný zástupce. Mnoho dospělých je proti své vůli umístováno do ústavů zákonně ustanoveným zástupcem. VR doporučuje členským státům, aby se zasadily o méně časté uplatňování poručenství a zapojily do rozhodování uživatele, jejich rodinné příslušníky, organizace zasazující se o práva uživatelů a odborníky. Při přezkumu právních předpisů o právní způsobilosti by měl být vznesen požadavek na participativní rozhodování a v právních předpisech by měla být posílena práva cílové skupiny;

Účast a zapojení uživatelů

16. domnívá se, že osoby se zdravotním postižením musí mít ze zákona možnosti a podporu při přijímání rozhodnutí, která se týkají jich samých, jejich každodenního života a podoby místních služeb. Je důležité uzpůsobit informace potřebám cílových skupin. Naslouchat sdružením uživatelů a jejich rodinných příslušníků usnadní nejen účast uživatelů, ale i jejich zapojení. Znalosti a zkušenosti uživatelů jsou cenné a je třeba jich využít. VR doporučuje členským státům, aby podpořily zřízení a práci sdružení uživatelů;

Právní předpisy a pokyny

17. upozorňuje na to, že je důležité, aby platné právní předpisy a strategie podporovaly uplatňování v souladu s čl. 4 odst. 1 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Zvláštní pozornost by se měla věnovat právům dítěte. VR dále konstatuje, že právní předpisy by měly podporovat nezávislý život a podpůrná opatření by měla být založena na přáních a potřebách jednotlivce;

18. vyzdvihuje význam opatření na podporu a ochranu osob s těžkým zdravotním postižením v období následujícím po úmrtí jejich rodičů a rodinných příslušníků. Za mimořádně důležité považuje zejména zaručit podporu, dobré životní podmínky, začlenění a co největší samostatnost těm osobám se zdravotním postižením, které za sebe nemohou nést plnou odpovědnost, a předcházet tak jejich automatickému umístění do ústavu;

Údaje a statistiky pro monitorování

19. domnívá se, že chybějící údaje komplikují monitorování procesu deinstitucionalizace a provádění srovnávacích analýz mezi jednotlivými členskými státy. VR proto doporučuje začít nejdříve pracovat na určení a vypracování ukazatelů, a to v rámci strategie a plánování přechodu ke komunitní péči a komunitním službám. Změna paradigmatu ve prospěch péče, která se bude více zaměřovat na jednotlivce a bude individuálnější, by se měla odrazit také ve vypracovaných normách a ukazatelích. Ty by se měly orientovat spíše na kvalitu života uživatelů než na monitorování údajů techničtější povahy. VR doporučuje, aby členské státy při vypracování a určení norem a ukazatelů vzájemně spolupracovaly;

Práce a zaměstnávání

20. odkazuje na článek 27 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, podle něž je právo na práci základním právem. Je důležité, aby nebylo omezováno například předsudky nebo překážkami v přístupu. VR zdůrazňuje, že se musí vynaložit úsilí o to, aby osoby se zdravotním postižením mohly pracovat na základě svých osobních předpokladů. Mimořádný význam má řádná rehabilitace a přizpůsobení pracovišť a náplně práce. Za důležité opatření k podporování zdraví a snížení stigmatizace a izolovanosti jsou považovány také různé formy aktivit pro ty, kdo nemohou vykonávat placené zaměstnání na běžném trhu práce. Proto jsou tak důležitá zařízení a útvary na pomoc prostřednictvím práce a chráněné dílny a podniky zaměstnávající v první řadě osoby se zdravotním postižením. V tomto ohledu je nutná souhra mezi sociálními službami a trhem práce, a to prostřednictvím služeb pro integraci na trhu práce, které umožní provádět různé individualizované programy v oblastech poradenství, odborné přípravy, zprostředkování práce, udržení pracovního místa a sociální integrace na pracovišti. Opatření v oblasti zdraví a práce by se spíše než za náklady měla považovat za investice. Přístup k placenému nebo jinak odměňovanému zaměstnání nejen zvyšuje začlenění, ale snižuje také chudobu. Je nesmírně důležité, aby se všichni lidé cítili být součástí celku a měli pocit, že přispívají svým dílem a dělají něco smysluplného. Zároveň se tak rovněž mezi ostatními zvyšuje míra povědomí o osobách se zdravotním postižením a jejich možnostech a problémech;

Ekonomické dopady

21. domnívá se, že dlouhodobá udržitelnost komunitní péče bude vyžadovat radikální změnu ve veřejných výdajích a zdroje se budou muset soustředit na prevenci a včasná opatření. Proto konstatuje, že při posuzování a analýzách ekonomických dopadů přechodu ke komunitní péči se nesmí pohlížet pouze na náklady jako takové, nýbrž na jejich poměr k výsledkům více zaměřeným na kvalitu a k dlouhodobým důsledkům jak pro jednotlivce, tak i pro společnost. Ze studií prováděných ve zdravotnictví vyplývá, že komunitně poskytované psychiatrické služby stojí v zásadě stejně jako služby poskytované v nemocnicích. Jelikož však často vykazují lepší výsledky pro jednotlivce, jeví se v těchto případech z pohledu společnosti nákladově efektivnější. Kladný vliv na zdraví vede k tomu, že se více lidí může uchytit na trhu práce, což zvyšuje produktivitu a sociální začlenění a snižuje riziko kriminality a tudíž omezuje zátěž pro soudní systém⁽¹¹⁾. Investice ve formě prevence a včasných opatření a podpora dětí, mládeže a jejich rodičů mohou těmto lidem pomoci absolvovat školní docházku. Mohou tak pokračovat ve svém studiu a uchytit se na trhu práce. Přejít od velkých ústavů a specializovaných nemocničních zařízení nemůže nastat, dokud nebudou vytvořeny a uspořádány alternativní formy komunitní péče. To může vést k tomu, že počáteční náklady mohou během přechodu ke komunitní péči vzrůst;

Spolupráce a koordinace

22. upozorňuje na skutečnost, že jelikož deinstitucionalizace vyžaduje, aby se angažovalo více různých sociálních partnerů, nikoli pouze jeden, je nezbytné navázat spolupráci mezi různými subjekty. Je nesmírně důležité jasně a přesně rozdělit úkoly a jednoznačně určit, na čem a jak se bude spolupracovat. V závislosti na ústavách jednotlivých členských států se liší jejich řízení a kontrola v oblasti uspořádání a poskytování zdravotní péče a sociálních služeb na místní a regionální úrovni. V zemích jako Švédsko, kde mají obce a regiony vysokou samosprávu, se odpovědnost za volbu způsobu přechodu ke komunitní péči decentralizuje. Podoba ústavy v jednotlivých členských státech rovněž rozhoduje o tom, jaké úrovni jsou doporučení VR určena. VR se však bez ohledu na to, jak je odpovědnost rozdělena mezi celostátní úroveň a místní a regionální úroveň, domnívá, že je nesmírně důležitá podpora od celostátní úrovně a koordinace aktivit a opatření na různých úrovních⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

⁽¹²⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

Spravedlivá péče

23. odkazuje na článek 25 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, který stanoví, že pracovníci ve zdravotnictví musí poskytovat osobám se zdravotním postižením péči stejné kvality jako ostatním. V důsledku toho, že jednotlivci odcházejí z ústavů, kde jsou na jednom místě k dispozici veškeré lékařské schopnosti, do vlastních příbytků, je třeba zvýšit odborné schopnosti v primární péči, aby bylo možné vyhovět i této cílové skupině. Začlenění do společnosti na více různých úrovních a přístup k osobám s různými druhy zdravotního postižení jako k přirozené součásti lidské různorodosti předchází vyloučení a podporuje spravedlivou péči;

24. konstatuje, že s rozvojem lékařských věd se prodlužuje střední délka života lidí. V důsledku toho se dožívají vyššího věku i osoby se zdravotním postižením, které se dříve kvůli nedostatku odpovídající zdravotní péče nedoživaly vysokého věku. Sociální služby, které musí zajišťovat sociální začlenění a začlenění do trhu práce, mají nyní co do činění i se staršími osobami se zdravotním postižením. Odborní pracovníci, kteří v těchto službách působí, nejsou připraveni na to, aby plnili potřeby související jak se stářím, tak se zdravotním postižením uživatelů. VR proto považuje za nutné přizpůsobit požadavky na odbornou přípravu pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách, kteří musí těmto cílovým skupinám i nadále poskytovat služby sociálního začlenění v souladu se standardy EU.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Oživení venkovských oblastí díky iniciativě Inteligentní vesnice

(2018/C 164/08)

Zpravodaj: Enda Stenson (IE/EA), rada hrabství Leitrim**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá iniciativu Evropské komise týkající se opatření EU pro inteligentní vesnice jako uznání toho, že jsou zapotřebí cílené akce na podporu oživení venkovských oblastí coby udržitelných míst pro život a práci. Poznamenává, že zlepšení prosperity venkova a životaschopnost venkovských oblastí patří k nejnaléhavějším úkolům, neboť vyváženější územní rozvoj může být základem pro dosažení větší socioekonomické a environmentální udržitelnosti;
2. konstatuje, že dokument Evropské komise a zapojení komisařů pro zemědělství a rozvoj venkova, pro regionální politiku a pro mobilitu a dopravu představují pevný základ, který zajistí, že při rozvoji této iniciativy bude zaujat koordinovaný a meziodvětvový přístup;
3. vyjadřuje však politování nad tím, že tento dokument, který je kompilací již existujících iniciativ, neproklazuje dostatečné ambice. Požaduje větší ambice a rozvoj cílené politiky zaměřené na budoucnost v oblasti inteligentních vesnic pro období po roce 2020 a vycházející z potřeby konsolidovat celou škálu místně orientovaných „inteligentních nástrojů“ EU;
4. zdůrazňuje, že má-li být udržitelný a účinný program pro inteligentní vesnice zaveden pro příští období financování, musí být přípravné práce provedeny nyní, včetně zvážení lepší koordinace a součinnosti mezi příslušnými politikami EU a zdroji financování prostřednictvím toho, že bude vypracována integrovaná politika a nástroj podpory pro inteligentní vesnice;
5. vyzdvihuje význam úzké koordinace na všech úrovních správy, přičemž je třeba náležitě zohledňovat zásadu subsidiarity s cílem definovat řešení, jež vycházejí „zdola“ a jsou „místně orientovaná“. Zdůrazňuje ústřední úlohu, kterou při provádění politického rámce hrají místní a regionální orgány;
6. navrhuje rozšířit pojem „inteligentní vesnice“ na „inteligentní venkovské oblasti“ a začlenit tuto iniciativu do evropského programu pro venkov tak, aby byly podpořeny a rozvinuty i synergie mezi malými sousedními obcemi v rámci inteligentních venkovských oblastí;
7. v této souvislosti zdůrazňuje význam deklarace Cork 2.0 pro zajištění rámce pro posílení politiky pro venkov a zemědělství a důrazně podporuje deset politických směrů, které byly určeny, včetně uznání toho, že je třeba věnovat zvláštní pozornost překonání digitální propasti ⁽¹⁾;
8. zdůrazňuje, že oživení venkovských oblastí musí sloužit k řešení dlouhodobé výzvy vyliďňování, a to prostřednictvím opatření, která podníká a podpoří udržitelnost, generační obnovu a schopnost venkovských oblastí přilákat nově příchozí obyvatele;
9. vyzývá Komisi, aby zvažila jednoduchá opatření, která by byla snadno reprodukovatelná a dostupná i pro velmi malé obce, které často nemají dostatečné struktury pro to, aby mohly snadno uskutečňovat inteligentní opatření;

⁽¹⁾ Cork 2.0 – Deklarace 2016, bod 3.

10. navrhuje, aby byla zvláštní pozornost věnována výzvám, kterým čelí okrajové venkovské regiony, jež se kromě širokopásmové infrastruktury potýkají se zásadními výzvami souvisejícími s dopravním a energetickým propojením, tedy s nedostatečným přístupem k nejdůležitějším veřejným službám. Domnívá se, že do iniciativy pro inteligentní venkovské oblasti by měla být začleněna koncepce ověřování dopadu na venkovské oblasti („rural proofing“) ⁽²⁾ s cílem uplatnit tento přístup na tvorbu širších politických iniciativ, které mají dopad na venkovské oblasti;

11. zdůrazňuje, že okrajové příhraniční regiony čelí rostoucím potížím a že k vypořádání se s nimi je zapotřebí posílit příležitosti v rámci přeshraniční spolupráce a programy v této oblasti;

Zmenšování digitální propasti

12. zdůrazňuje, že poskytování digitálních služeb a schopnost řádně fungovat v globalizovaném hospodářství vyžadují rychlé a spolehlivé širokopásmové připojení. Infrastruktura IKT se tedy ukázala být rozhodujícím faktorem při rozvoji potenciálu regionů v Unii;

13. připomíná proto názor, že je třeba vyvinout úsilí s cílem zaručit stejnou kapacitu vysokorychlostních telekomunikačních sítí v celé EU coby nezbytnou podmínku konkurenceschopnosti a hospodářského růstu venkovských oblastí a v souladu s cíli stanovenými v Digitální agendě pro Evropu 2020 ⁽³⁾;

14. vyjadřuje politování nad tím, že dosažený pokrok zůstává neuspokojivý a nerovnoměrný a že nadále existují rozdíly, zejména mezi městskými a venkovskými regiony. Rozsah problému je zřejmý ze skutečnosti, že v roce 2012 stále nemělo pevné širokopásmové pokrytí 9,1 milionu domácností v EU, přičemž 90 % z nich se nacházelo ve venkovských oblastech ⁽⁴⁾;

15. konstatuje, že cílem na úrovni EU je zajistit do roku 2020 připojení o rychlosti vyšší než 30 MB/s po celé Evropě, včetně venkovštějších a izolovanějších oblastí. Jedná se však pouze o průměr EU, přičemž mezi jednotlivými zeměmi a místními oblastmi existují obrovské rozdíly, zejména ve venkovských a nejdlejších oblastech, kde není ojedinělá rychlost 10 MB/s, a to i v hospodářsky prosperujících členských státech. To je obvyklý standard zaručující, aby typická domácnost mohla využívat nejoblíbenější služby on-line. Nedostatečné širokopásmové připojení představuje v dnešní době vážnou výzvu pro územní soudržnost. Žádá Evropskou komisi, aby zintenzivnila úsilí týkající se rozvoje vysokorychlostního internetu ve venkovských oblastech prostřednictvím dostupných modelů financování, které neomezí přístup určitých členských států k financování investic do širokopásmových sítí, a podpory přístupu k financování, pokud jde o investice do širokopásmových sítí, pro malé projekty. Dále žádá, aby byly vyčleněny specifické prostředky na rozvoj širokopásmového připojení ve venkovských oblastech a aby tyto prostředky nemohly být využity na jiná opatření;

16. ve snaze splnit sliby týkající se iniciativy Inteligentní vesnice důrazně doporučuje, aby byl přístup k internetu uznán coby služba veřejného zájmu na úrovni EU a případně na úrovni členských států a aby byly stanoveny minimální únosné standardy pro širokopásmové připojení, jež by vedle zajištění spolehlivého přístupu k internetu mohly rovněž předcházet budoucím změnám v poskytování služeb (včetně ukončení používání měděných telefonních linek a zavedení nástupce 4G) a zajišťovat poskytování služeb tísňového volání, zejména pro komunity se slabou digitální infrastrukturou, jak tomu již je ve Švýcarsku a Finsku, kde je přístup zaručen až do tzv. „poslední míle“ (až ke konečným spotřebitelům). Přinejmenším toto by mělo být předběžnou podmínkou spojenou s jakýmkoli financováním poskytnutým v rámci iniciativy Inteligentní vesnice;

17. poukazuje na to, že je důležité, aby se technologie související s iniciativou „Inteligentní vesnice“ rozvíjela s využitím otevřených standardů, což usnadní spolupráci mezi správními orgány a podniky a opětovné použití zavedených řešení a jejich interoperabilitu;

18. podporuje myšlenku, aby bylo pro různé věkové skupiny obyvatelstva zajištěno školení ohledně toho, jak využívat digitální technologie, přičemž by výuka byla přizpůsobena cílové skupině, za účelem digitalizace určitých veřejných služeb na místní úrovni nebo dalších úrovních (žádosti o dokumenty, daňová priznání, elektronická fakturace, sledovatelnost, SZP atd.). Dále požaduje, aby existovalo právo na počítačovou gramotnost, které by zajistilo všem občanům přístup k proškolení v této oblasti, jež by jim umožnilo vykonávat základní úkony v novém digitálním prostředí, a aby toto školení bylo financováno prostřednictvím evropských strukturálních a investičních fondů;

⁽²⁾ Ověřování dopadu na venkovské oblasti: zajištění toho, aby potřeby a zájmy venkovského obyvatelstva, komunit a podniků byly náležitě zvažovány při vypracovávání a provádění všech politik a programů. Pro ústřední vládu toto ověřování dopadů znamená posouzení politických možností, které zajistí, že budou realizována řešení, jež jsou pro venkovské oblasti nejspravedlivější.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Inovace a modernizace hospodářství venkovských oblastí, Úř. věst. C 120, 5.4.2016, s. 10.

⁽⁴⁾ Šestá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Červenec 2014.

19. domnívá se, že rozšíření širokopásmového připojení ve venkovských oblastech a výzva doručování až ke konečným spotřebitelům („poslední míle“) jsou přímo spojeny s dominantním postavením a tradičními poskytovateli služeb. Tento problém nebude vyřešen, dokud regulační rámec nezačne podněcovat to, aby na trh vstoupili alternativní operátoři, kteří zavedou přístupovou síť nové generace (NGA), a pobízet k rozvoji komunitně vedených inovací;

20. domnívá se, že zemědělci a zemědělské odvětví obecně by měli být prioritní skupinou pro školení v digitální oblasti, aby se usnadnilo zavádění a rozvoj nástrojů a metod elektronického zemědělství;

21. doporučuje navýšit prostředky určené na školení a zvyšování povědomí o příležitostech, které poskytuje současný kontext digitální ekonomiky podnikům ve venkovských oblastech, jako je mimo jiné přístup na nové trhy, rozvoj nových produktů a zákaznická věrnost;

22. oceňuje různé iniciativy týkající se „digitálních uzlů“, které jsou v současnosti aktivní v některých členských státech, kde vysokorychlostní širokopásmový přístup sice není k dispozici ve všech venkovských obydlich, avšak je zpřístupněn ve specializovaných střediscích⁽⁵⁾;

23. oceňuje další přínosy těchto uzlů, které přesahují pouhé řešení problému digitální propasti a týkají se rozvoje veřejného prostoru, oživení center vesnic a zajištění pracovních míst a příležitostí absolvovat školení pro obyvatele venkova;

24. uznává, že tyto uzly mohou sloužit jako případná opora pro další elektronické služby, jako je elektronické zdravotnictví (např. konzultace on-line), elektronické právní služby (např. právní poradenství), elektronická správa (např. on-line hlasování, daňová přiznání, žádosti o dávky), elektronické obchodování (např. internetové bankovníctví, prodej po internetu atd.);

Inteligentní města a inteligentní venkovské oblasti

25. domnívá se, že iniciativa pro inteligentní venkovské oblasti by společně s modelem inteligentního města měla uplatňovat široký přístup k rozvoji a inovacím, aby zahrnovala těchto šest rozměrů:

- a) inteligentní, inovativní, podnikatelské a produktivní hospodářství;
- b) zlepšená mobilita s přístupnými, moderními a udržitelnými dopravními sítěmi;
- c) vize ekologické a udržitelné energie;
- d) kvalifikovaní a angažovaní občané;
- e) kvalita života z hlediska kultury, zdraví, bezpečnosti a vzdělávání;
- f) účinná, transparentní a ambiciózní správa;

26. vítá nový program WiFi4EU, který má zlepšit internetové připojení v místních komunitách, avšak konstatuje, že projekty budou vybírány podle pořadí, v němž byly předloženy, s přihlédnutím ke geografické vyváženosti. Při výběru projektů by měla být věnována pozornost dalším překážkám, s nimiž se potýkají menší venkovské orgány, jež mají méně prostředků než města;

27. zdůrazňuje, že koncepce inteligentního města a inteligentních vesnic/inteligentních venkovských oblastí by neměly stát proti sobě, ale měly by být považovány za doplňující se koncepce, které se navzájem podporují a posilují svůj úspěch. Co se týče strategie, určitá oblast nekončí tam, kde jsou její správní hranice, ale vzájemně na sebe působí se sousedními subjekty, ať už venkovskými, či městskými, a plánuje svůj rozvoj v souladu s okolním prostředím. Je třeba zvážit ustavení pozitivních vzájemných vztahů mezi venkovským a městským obyvatelstvem, a nikoli jen využívat venkovské oblasti jako poskytovatele služeb pro městské oblasti. V tomto ohledu zdůrazňuje, že celý systém sídel bude životaschopný pouze tehdy, budou-li životaschopné všechny jeho prvky, od velkých měst až po malé vesnice;

⁽⁵⁾ Například Ludgate Hub (Irsko), The Hive v hrabství Leitrim (Irsko).

28. je si však vědom toho, že je důležité uznat odlišné vlastnosti každého modelu, zejména pak to, že model inteligentního města může k podpoře a prosazování iniciativ využívat mnoho subjektů, zatímco ve venkovských oblastech tomu tak není, neboť zdroje jsou zde obecně omezenější, jak co se týče lidí, tak pokud jde o správní kapacity. Tyto rozdíly by se měly odrazit v návrhu budoucího politického rámce a příležitostí financování;

29. konstatuje, že Generální ředitelství pro energetiku Evropské komise zahájilo evropské inovační partnerství Inteligentní města a obce, které má prosazovat a posílit zkušenosti inteligentních oblastí v EU. Vyjadřuje politování nad tím, že venkovské oblasti dosud do této činnosti nebyly zahrnuty jako priorita;

Mobilita a energetika

30. domnívá se, že vzhledem ke specifickým výzvám, kterým čelí venkovské oblasti z hlediska rozptýleného obyvatelstva a vyšších nákladů, jsou při rozvoji iniciativy zaměřené na inteligentní vesnice/oblasti udržitelná dopravní konektivita a sítě stejně zásadní jako zlepšená digitální konektivita. Konstatuje, že vlastní dokument Evropské komise týkající se inteligentních vesnic zmiňuje program Nástroj pro propojení Evropy jako oblast podpory, kterou EU poskytuje inteligentním vesnicím, a požaduje podrobnější popis toho, jak by toto financování mohlo být využito na podporu konektivity venkovských oblastí, zejména v případě nejvíce okrajových venkovských regionů;

31. upozorňuje na hospodářské, sociální a environmentální příležitosti, které přináší místní výroba energie (elektriny i tepla), a na potenciální součinnost s venkovským/regionálním rozvojem a SZP (prostřednictvím druhého pilíře). Příkladem je mimo jiné role, kterou hrají vítr, slunce, biomasa a bioplyn při výrobě elektriny a biomasa (např. dřevo) a/nebo bioplyn v případě místního vytápění. Zdůrazňuje, že je důležité svěřit místním a regionálním orgánům pravomoc iniciovat a řídit cílená environmentální opatření a umožnit jim uzavírat územní smlouvy, jež budou současně podepsány venkovskými poskytovateli zdrojů místně vyráběného paliva či elektriny⁽⁶⁾;

Podpora přístupů zdola nahoru

32. oceňuje úspěchy dosažené na základě přístupu zdola nahoru k místnímu rozvoji, jako je iniciativa LEADER a nověji komunitně vedený místní rozvoj;

33. domnívá se však, že může dojít k tomu, že se na tyto přístupy bude spoléhat až příliš, a má za to, že svou úlohu, pokud jde o stimulaci potenciálu venkovských oblastí, mají i další subjekty (např. zprostředkovatelé inovací). Zprostředkovatelé inovací identifikují silné stránky a příležitosti v rámci vesnice/venkovské oblasti a zprostředkovávají kontakt mezi příslušnými institucemi (akademickou obcí, místními orgány, zdroji financování atd.) za účelem koordinace stávajících a budoucích činností a potenciálních zdrojů financování. Musejí danou komunitu zapojit a informovat a musejí získat její podporu, aby rozvíjela vizi, aby se v ní probudil pocit spoluzodpovědnosti a aby sdílela přínosy;

34. domnívá se, že tito zprostředkovatelé mohou stimulovat vývoj produktů v malých podnicích a odstranění tržních překážek a rovněž podpořit spotřebu místních výrobků a krátké dodavatelské řetězce pro distribuci zemědělsko-potravinářských produktů a místních obnovitelných energetických produktů;

35. domnívá se, že místní a regionální orgány mají pro výkon této funkce ideální postavení a v některých případech ji již vykonávají ve formě výborů pro rozvoj, podnikatelských kanceláří, nabídkových řízení atd.;

36. konstatuje, že klíčový význam má to, aby bylo zpřístupněno financování pro malé projekty, které jsou přístupné na úrovni místních orgánů. To by mělo též zahrnovat podporu pro inovativní projekty a iniciativy, které je možno individuálně přizpůsobit konkrétním potřebám venkovských komunit v celé EU, včetně okrajových regionů;

37. požaduje, aby bylo zjednodušeno podávání žádostí o přístup ke zdrojům financování – v současném programu pro rozvoj venkova existuje výrazný nedostatek, pokud jde o přechod od vyjádření zájmu k podání plné žádosti, neboť splnit požadavky pro podání žádosti je obtížné. Zdůrazňuje, že by neměl existovat časový rozdíl mezi ukončením těchto programů rozvoje venkova a zahájením programů rozvoje venkova po roce 2020 – aby byl zachován spád a důvěra;

⁽⁶⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Směrem k udržitelné politice EU v oblasti potravin, která vytváří pracovní místa a růst v regionech a městech Evropy.

38. domnívá se, že úspěšné žádosti o financování musejí podporovat tvorbu sítí, klastrů a spolupráce a zapojování se do nich, neboť ty jsou v inteligentních venkovských oblastech obvykle zapotřebí k rozvoji rozsahu a učení;
39. navrhuje, aby inteligentní oblasti stavěly na svém sociokulturním dědictví s cílem rozvinout a ukázat zvláštního ducha daného místa, jež má veškerou infrastrukturu, zejména obecné služby, které jsou nezbytné k provozu podniku, a přilákat podniky z měst, aby se sem přemístily;
40. uznává, že další výzvou pro místní a regionální orgány bude zůstat informován o možnostech financování a mít k nim přístup. To bude vyžadovat, aby aktivní roli hrála příslušná GR v rámci Evropské komise a řídicí orgány pro příslušné zdroje financování EU na vnitrostátní a regionální úrovni. Důležitou úlohu může hrát i VR, a sice při sdílení informací, podpoře sítí a poskytování příkladů osvědčených postupů, mimo jiné prostřednictvím činnosti platformy pro širokopásmové připojení mezi VR a Evropskou komisí;
41. navrhuje, aby účinnější informování o příležitostech dostupných na úrovni EU bylo podpořeno tím, že Evropská komise zavede výroční cenu, která ocení dosažené výsledky nejúspěšnější inteligentní vesnice/oblasti v EU. Stávající síť, jako je Enterprise Europe Network, a jejich místní partneři v členských státech by rovněž mohli přispět k poskytování aktuálních informací o řadě témat, jež jsou významná pro podnikatele ve vesnicích a venkovských oblastech;
42. zdůrazňuje pomocnou roli, kterou místní a regionální orgány mohou hrát tím, že začlení „inteligentní přístup“ do plánování a regionálních územních strategií. Tyto strategie zahrnují posouzení regionálních zdrojů a kapacit, určení lokalit pro umístění služeb a usnadňující hospodářské politiky.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2016

(2018/C 164/09)

Zpravodaj: pan Michael Murphy (IE/ELS), člen rady hrabství Tipperary**Odkaz:** Zpráva Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2016

COM(2017) 285 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá výroční zprávu Komise o politice hospodářské soutěže v roce 2016, zejména uznání toho, že politika hospodářské soutěže má přímý dopad na život lidí. Zdůrazňuje v této souvislosti, že účinná politika hospodářské soutěže je nezbytným prvkem účinného fungování jednotného trhu a přináší spotřebitelům významné výhody tím, že povzbuzuje podnikání, inovace a účinnost a rozšiřuje výběr pro občany Evropské unie;
2. má za to, že globalizovaná ekonomika vyžaduje otevřené a spravedlivé konkurenční prostředí, a tedy regulaci hospodářské soutěže, nikoli pouze „kulturu“ hospodářské soutěže. Zároveň podporuje Evropskou komisi v jejím závazku spolupracovat s ostatními orgány EU, mezinárodními organizacemi a subjekty prosazujícími hospodářskou soutěž po celém světě;
3. chválí Komisi za její činnost při prosazování pravidel hospodářské soutěže, vyzývá však k tomu, aby zajišťování zdrojů pro prosazování politiky hospodářské soutěže bralo náležitý ohled na celostátní a regionální investiční průmyslové politiky členských států, zejména co se týče průmyslových politik, které spadají do vnitrostátní pravomoci a jsou mimo oblast působnosti Smluv EU;
4. zdůrazňuje, že způsob, jak Komise přijímá rozhodnutí o zajištění zdrojů pro významná šetření v oblasti hospodářské soutěže na úrovni EU, by měl být transparentnější a že je třeba zajistit, aby tato rozhodnutí byla vždy spojena s rozpoznatelnými výsledky posilujícími jednotný trh;
5. domnívá se, že je na Komisi, aby prostřednictvím posílené koordinace politik a nástrojů EU a lepšího uznání regionálního rozměru zajistila komplexní odpověď na výzvy vyplývající z mezinárodní hospodářské soutěže a globálních trhů;
6. zdůrazňuje, že Spojené království bude podléhat pravidlům EU upravujícím hospodářskou soutěž nejméně do 31. března 2019 a že veškerá vyšetřování zahájená před tímto datem, jako například vyšetřování zahájené 26. října 2017 ve věci výjimek poskytovaných Spojeným královstvím nadnárodním korporacím za účelem jejich ochrany před pravidly proti vyhýbání se daňovým povinnostem, bude možné uzavřít teprve po tomto datu, avšak jejich závěry bude přesto nutné uplatnit;
7. souhlasí, že brexit nesmí být zneužit k tomu, aby se zcela upustilo od jakékoli kontroly státních podpor, ale má za to, že v důsledku narušení hospodářské činnosti ostatních členských států EU kvůli brexitu by se mělo rozšířit obecné nařízení o blokových výjimkách a měla by se dočasně uvolnit nebo pozastavit pravidla státní podpory pro některá odvětví, jež budou pravděpodobně nejvíce postižena, pokud nepůjde o selektivní podpory, jež by byly v rozporu s cílem, aby byly právní předpisy EU uplatňovány spravedlivě na všechny podniky;

Státní podpora a daňová rozhodnutí

8. vítá činnost Komise při řešení protiprávní státní podpory poskytnuté v podobě selektivních daňových výhod, neboť tuto činnost považuje za účinný způsob jak zajistit, aby se pravidla EU vztahovala spravedlivě na všechny společnosti, které podnikají na jednotném trhu EU, bez ohledu na jejich velikost, odvětví nebo národnost, a aby podniky podléhaly zdanění úměrnému k jejich velikosti a jmění, a tak přispívaly k financování veřejných služeb a boji proti nerovnostem, jež se nejvíce projevují na místní úrovni;

9. trvá na tom, že pokud jde o daňové úniky, je otázka daňových rozhodnutí součástí celkového úsilí EU v boji proti vyhýbání se daňovým povinnostem ze strany velkých podniků, mimo jiné prostřednictvím balíčku opatření proti vyhýbání se daňovým povinnostem, podávání zpráv podle jednotlivých zemí, balíčku opatření týkajících se reformy zdanění právnických osob a nových pravidel transparentnosti pro zprostředkovatele zabývající se daňovým plánováním. Zdůrazňuje také, že EU potřebuje zvážit, zda by větší jistota v souvislosti s daňovými rozhodnutími v členských státech nemohla poskytnout nová právní úprava spíše než prosazování práva, a také to, zda by mělo být jako součást nového regulačního režimu přijato sankční řízení ve prospěch vlastních zdrojů rozpočtu EU;

10. zastává názor, že výlučná pravomoc EU stanovit pravidla hospodářské soutěže nezbytná pro fungování vnitřního trhu, jež je zakotvena v článku 3 SFEU, nenarušuje svrchované právo členských států určovat svůj systém daně z příjmů právnických osob nebo stanovovat vlastní výši daňových sazeb. Uznává však, že členské státy musí dodržovat spravedlivé a rovné podmínky pro podniky a spotřebitele v rámci celého vnitřního trhu EU ⁽¹⁾;

11. konstatuje, že GŘ pro hospodářskou soutěž učinilo nejvýznamnější rozhodnutí o prosazování práva 30. srpna 2016. V tomto rozhodnutí shledalo, že konkrétní daňová rozhodnutí vydaná v Irsku v roce 1991 a v květnu 2007 ve prospěch dvou společností Apple zaregistrovaných v Irsku představují podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Bere na vědomí, že Evropská komise ve svém rozhodnutí prohlašuje, že vydáním sporných daňových rozhodnutí, která umožňovala společností Apple stanovit jejich výši roční povinnosti ke korporeční dani v Irsku během doby platnosti těchto rozhodnutí, Irsko poskytlo protiprávně státní podporu těmto společnostem Apple a skupině Apple porušením čl. 108 odst. 3 Smlouvy a že ji Irsko musí podle článku 16 nařízení (EU) 2015/1589 získat zpět. Zdůrazňuje, že toto rozhodnutí podle Komise nezpochybně irský daňový systém obecně ani jeho sazbu daně z příjmů právnických osob;

12. konstatuje, že vnitrostátní provádění směrnice Rady 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu, způsobuje v současné době problémy. Čl. 4 odst. 4 této směrnice obsahuje výjimku z pravidla pro omezení odpočitatelnosti úroků v případě úvěrů na financování dlouhodobých projektů v oblasti veřejné infrastruktury. Přestože směrnice poskytuje široký prostor pro výjimku ve vztahu k činnostem, jež jsou považovány za činnosti ve veřejném zájmu, členské státy této možnosti plně nevyužívají;

13. připomíná, že Komise vypočítala výši podpory, kterou Irsko v této podobě poskytlo uvedeným společnostem Apple, na 13 miliard EUR a že tato suma měla být vrácena irskému ministerstvu financí, avšak irská vláda se proti tomuto rozhodnutí Evropské komise odvolala k Soudnímu dvoru Evropské unie. Od chvíle, kdy Komise vydala své rozhodnutí, mělo Irsko čtyři měsíce, tj. do ledna 2017, na opětovné získání neoprávněné státní podpory. Přesto se navzdory úsilí, které irská vláda vynaložila na vybrání rekordního finančního obnosu, který měl být až do rozhodnutí soudu uložen na účelově vázaném účtu, nepodařilo těmto 13 miliard EUR ve stanovené lhůtě skutečně vybrat. Evropská komise tedy 4. října 2017 rozhodla o předání Irsku Soudnímu dvoru EU, nicméně obě strany doufají, že bude možné odvrátit soudní sankce;

14. naléhavě vyzývá k urychlenému dokončení soudního řízení v této věci, aby se tak poskytla jistota, pokud jde o dopad, jež může právo hospodářské soutěže mít na další existující daňová rozhodnutí;

Iniciativa pro modernizaci státní podpory

15. podporuje názor Komise, že transparentnost veřejných výdajů hraje zásadní roli při podpoře optimálního využití peněz daňových poplatníků, a domnívá se, že transparentnost je také způsob, jak posílit důvěru občanů v důvěryhodnost a legitimitu veřejných orgánů;

⁽¹⁾ Irsko, Nizozemsko, Lucembursko a Belgie čelily rozhodnutím GŘ pro hospodářskou soutěž, jež se týkala daňových rozhodnutí. Zmíněné členské státy každé z těchto rozhodnutí napadly u Tribunálu Evropské unie.

16. připomíná ⁽²⁾, že evropský režim podpory pro služby obecného hospodářského zájmu se nesmí omezovat pouze na zásady hospodářské soutěže, ale musí plně zohledňovat rozsáhlou diskreční pravomoc, jež byla členskými státy udělena ve Smlouvách, při určování toho, co je služba obecného hospodářského zájmu. Stejně tak musí plně zohledňovat zásady místní a regionální samosprávy, hospodářské, sociální a územní soudržnosti a neutrality vůči úpravě systému vlastnických vztahů v členských státech (článek 3 SEU, články 14, 106 a 345 a protokol č. 26 SFEU). Služby obecného hospodářského zájmu musejí odrážet rozdíly v potřebách, v preferencích uživatelů a v zadávání veřejných zakázek, jež mohou vzejít z odlišné zeměpisné polohy a odlišných sociálních či kulturních podmínek a demokratických procesů v jednotlivých členských státech. Posuzování z hlediska pravidel státní podpory smí být prováděno pouze tehdy, má-li určitá celostátní, regionální či místní právní úprava nebo financování služeb obecného hospodářského zájmu přeshraniční dopady, resp. dopady na vnitřní trh;

17. lituje, že výroční zpráva o hospodářské soutěži v roce 2016 přikládá velmi malý význam otázkám týkajícím se státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu a zejména nevyjasňuje přezkum tzv. balíčku Almunia a revizi nařízení o podpoře de minimis pro služby obecného hospodářského zájmu. Připomíná v této souvislosti, že VR požadoval:

- podrobné pokyny za účelem splnění čtvrtého kritéria „Altmark“, pokud jde o to, co je průměrný, správně řízený a potřebnými prostředky přiměřeně vybavený podnik,
- přezkoumat definici přiměřeného příjmu u služeb obecného hospodářského zájmu, a to zejména s přihlédnutím k tomu, že jsou tyto zisky často znovu investovány do služeb obecného hospodářského zájmu, mimo jiné prostřednictvím pobídek nebo zvýšením procentuálního podílu přiměřeného příjmu,
- zvýšení prahové hodnoty de minimis v případě státní podpory pro služby obecného hospodářského zájmu,
- zvýšení limitu pro vyrovnávací platby, které jsou určeny podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu a které jsou osvobozeny od oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 SFEU, na původní limit 30 milionů EUR, který platil před rokem 2011;

18. opakuje ⁽³⁾ svůj požadavek, aby byla rozšířena definice sociálního bydlení, která byla stanovena v rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011. Aby byla zaručena rozsáhlá diskreční pravomoc členských států při pořizování, poskytování, financování a organizování sociálního bydlení a demokratická svoboda rozhodování, nemělo by být sociální bydlení omezeno na „znevýhodněné osoby či sociálně slabší skupiny obyvatelstva“. Je třeba věnovat větší pozornost právu na odpovídající a cenově dostupné bydlení, neboť neschopnost trhu s bydlením uspokojit veškeré potřeby v oblasti bydlení se nedotýká pouze osob, které nemají naprosto žádný přístup k bydlení, ale také osob, které bydlí v podmínkách ohrožujících jejich zdraví, v nevhodných podmínkách či v přelidněných bytech, i těch, které vydají většinu svého příjmu na zaplacení nájmu nebo na měsíční splácení půjčky;

19. upozorňuje na studii „Provádění rozhodnutí o službách obecného hospodářského zájmu a rámce pro tyto služby: zapojení místních a regionálních orgánů do podávání zpráv a hodnocení aktuálního stavu ohledně posuzování sociálních služeb jako hospodářské činnosti“, kterou VR zveřejnil 9. června 2017, na její závěry uvádějící, že

- místní a regionální orgány byly přímo či nepřímo zapojeny do vypracování 22 národních zpráv o provádění tzv. balíčku Almunia,

a na její následující doporučení:

- je zapotřebí vyjasnění, pokud jde o posuzování sociálních služeb jako hospodářské činnosti, zejména v sociálním sektoru a sektoru zdravotnictví, výpočet náhrady, včetně přiměřeného zisku, a možné nesrovnalosti mezi různými dokumenty, jež je třeba zohlednit,
- měla by být zjednodušena povinnost podávat zprávy,

⁽²⁾ Viz odstavec 2 stanoviska VR „Státní podpora a služby obecného hospodářského zájmu“ (ECON-VI/013) přijatého 11. října 2016.

⁽³⁾ Viz odstavec 41 stanoviska VR „Státní podpora a služby obecného hospodářského zájmu“ (ECON-VI/013) přijatého 11. října 2016.

— měla by se dále podporovat výměna osvědčených postupů;

20. zastává proto názor, že úloha místních a regionálních orgánů jako poskytovatelů služeb obecného hospodářského zájmu při zajišťování a posilování sociálního rozměru jednotného trhu je v prostředí vysoké míry nezaměstnanosti, stárnoucího obyvatelstva, sociálního neklidu a křehkých hospodářských podmínek ještě důležitější. Výhody, které tyto služby vytvářejí, pocítují přímo občané, čímž v tomto ohledu přispívají ke zvyšování a posilování důvěry občanů ve veřejné instituce;

21. zdůrazňuje, že k zajištění udržitelných veřejných služeb pro všechny občany EU je zapotřebí kolektivní odpovědnosti všech úrovní správy, a domnívá se, že Komise musí při kontrole státních podpor v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu vycházet ze zásady důvěryhodnosti, a tak pomoci příslušným orgánům a zúčastněným subjektům, místo aby již od počátku zastávala názor, že místní a regionální orgány při poskytování služeb obecného hospodářského zájmu porušují pravidla;

22. vítá úsilí vynaložené Komisí za účelem zjednodušení uplatňování pravidel státní podpory, zejména sdělení o pojmu státní podpora, a dále vítá, že zpráva o politice hospodářské soutěže uznává, že je obzvláště důležité usnadňovat veřejné investice a maximalizovat dopad investic na hospodářský růst a zaměstnanost, což v jistém smyslu odráží požadavek VR týkající se dalšího zjednodušení a výjimek v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu;

23. zpochybňuje nicméně míru právní jistoty dosažené prostřednictvím výše uvedeného sdělení, neboť příslušné zúčastněné subjekty poukazují zejména v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu na komplikovanost a možné rozpory mezi různými dokumenty, jež je třeba zohlednit, což jim ztěžuje posouzení toho, které pravidlo má být v daném případě použito⁽⁴⁾;

24. vyjadřuje také obavy ohledně administrativní zátěže vyvolané požadavky na podávání zpráv podle uvedeného rozhodnutí a rámce pro služby obecného hospodářského zájmu, které byly v některých zprávách členských států zmíněny;

Jednotný digitální trh

25. důsledně podporuje úsilí o využití strategie pro jednotný digitální trh jako nástroje pro růst podporující začlenění ve všech regionech EU, protože lepší přístup k širokopásmovému připojení a službám IKT, zejména v okrajových a nejuvzdálenějších regionech či v regionech s rozptýleným osídlením, může usnadnit přístup ke službám (např. elektronickému zdravotnictví a elektronické veřejné správě). Veřejná správa tak dosáhne úspor z důvodu vyšší efektivity, napomůže to zajištění nízkých cen a širšího výběru pro spotřebitele bez ohledu na to, kde se nacházejí, a mohou se objevit nové ekonomické příležitosti pro místní firmy, což nakonec zlepší kvalitu života občanů a zvýší soudržnost;

26. v této souvislosti upozorňuje na své stanovisko „Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů“ (COTER-VI/012), ve kterém se zabývá dopadem uplatňování pravidel státní podpory na implementaci ESI fondů a mimo jiné poukazuje na existující významný nesoulad při uplatňování pravidel státní podpory. Pokazuje na to, že zatímco na programy centrálně řízené Evropskou komisí (např. Horizont 2020, Nástroj pro propojení Evropy, Evropský fond pro strategické investice) se postupy týkající se státní podpory nevztahují, vztahují se na projekty financované v rámci politiky soudržnosti. Projekty jsou tedy v praxi posuzovány z pohledu státní podpory ne na základě povahy projektu, ale podle toho, zda prostředky schvaluje Komise, nebo členský stát a z jakého zdroje jsou financovány;

27. je obzvláště znepokojen překážkami přeshraničnímu on-line obchodování, jež mohou klást samy podniky, zeměpisným blokováním a tím, že dominantní hráči uměle vylučují možné konkurenty z některých obchodních příležitostí;

⁽⁴⁾ Viz zprávy členských států o uplatňování rozhodnutí o službách obecného hospodářského zájmu v období let 2012–2016.

28. dále s ohledem na stanovisko VR „Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů“ (COTER-VI/012) zdůrazňuje, že zvláštní zřetel je třeba věnovat uplatňování státní podpory v rámci programů Evropské územní spolupráce. Obecně platí, že v případě těchto programů úsilí, které je třeba věnovat dodržování pravidel státní podpory, není úměrné riziku narušení hospodářské soutěže. Kromě toho je často státní podpora v jednotlivých členských státech různě interpretována a pravidla tedy není možné uplatňovat s přiměřenou právní jistotou, což často zcela znemožní realizaci kvalitních projektů. Jedním z rychle realizovatelných opatření na zjednodušení ESI fondů by proto bylo vyjmutí i Evropské územní spolupráce z působnosti pravidel státní podpory, obdobně jako je tomu například u programu Horizont 2020;

29. v této souvislosti vítá iniciativy Komise, pokud jde o lepší prosazování práva hospodářské soutěže v digitálním světě, a to šetření v oblasti elektronického obchodu a nedávno zahájená šetření zabývající se konkrétními otázkami omezení maloobchodních cen, diskriminace na základě bydliště a neoprávněného zeměpisného blokování⁽⁵⁾;

30. vybízí Komisi, aby spolu s obdobnými orgány pro hospodářskou soutěž z celého světa zavedla prosazování pravidel hospodářské soutěže v jednotné digitální ekonomice na základě rovných podmínek na celosvětové úrovni, a zajistila tak, že nebude bráněno inovacím. Vyzývá Komisi, aby pomohla vytvořit užší spolupráci mezi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž, Evropskou komisí a mezinárodními organizacemi, jako je OECD;

31. podporuje také úsilí Komise o vyrovnání efektivní daňové sazby vztahující se na tradiční podniky a na podniky v digitálním odvětví; ve sdělení Komise o zdanění digitálního odvětví, které bylo zveřejněno 21. září 2017, se uvádí, že efektivní daňová sazba pro mezinárodní internetové společnosti je 10,1 %, zatímco pro tradiční mezinárodní podniky je 23,2 %. Očekává tedy, že Komise prozkoumá možnost zavedení zvláštní daně z obrátu a/nebo daně z digitálních transakcí a zváží, že v rámci společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (CCCTB) navrhne koncepci „virtuální stálé provozovny“;

Jednotný trh

32. poukazuje na důležitou úlohu vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž v klíčových oblastech hospodářské soutěže⁽⁶⁾ a doporučuje, aby jednotlivé vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž v členských státech měly k dispozici více finančních prostředků a aby se zlepšila evropská koordinace těchto orgánů prostřednictvím Evropské sítě pro hospodářskou soutěž (ECN). Podpořil by také legislativní návrh Komise posilující nástroje prosazování práva a sankční nástroje vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, tzv. ECN+, jenž by zajistil, že bude moci být využíván plný potenciál decentralizovaného systému prosazování práva EU v oblasti hospodářské soutěže;

33. vítá v této souvislosti iniciativu Komise, jež má dále zlepšit schopnost vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž prosazovat pravidla, jelikož pro některé úrovně trhu mají vnitrostátní orgány lepší předpoklady prosazovat pravidla hospodářské soutěže EU a zároveň respektovat vnitrostátní specifika;

34. trvá na tom, že pokud dominantní podniky využívají svých zákazníků a účtují jim přemrštěné ceny nebo vnucují nespravedlivé podmínky, musí orgány pro hospodářskou soutěž zasáhnout a těmito přemrštěnými cenami se zabývat, zejména pokud jde o léky, s cílem zaručit pacientům přístup k účinným a dostupným základním lékům a podporovat co nejlepší výsledek pro pacienty a společnost;

35. vyjadřuje znepokojení, co se týče nebývalé vlny slučování podniků probíhající na již tak velmi koncentrovaném trhu světových osiv, chemikálií a pesticidů a vlastností geneticky modifikovaných plodin, neboť to pravděpodobně omezí hospodářskou soutěž a povede k oligopolním strukturám;

⁽⁵⁾ Evropská komise, *Antitrust: Commission opens three investigations into suspected anticompetitive practices in e-commerce* (Antimonopolní šetření: Komise zahájila tři šetření praktik, jež mohou narušovat hospodářskou soutěž v oblasti elektronického obchodování), dostupné zde (není k dispozici v češtině).

⁽⁶⁾ Šetření v oblasti zpracování dat v odvětví on-line reklamy, které zahájil francouzský orgán pro hospodářskou soutěž, pokuta uložená službě WhatsApp italským orgánem pro hospodářskou soutěž za údajnou povinnost uživatelů, aby souhlasili se sdílením svých osobních údajů s Facebookem, pokuta uložená italským orgánem pro hospodářskou soutěž firmě Aspen Pharma (věc Aspen) a pokuta uložená orgánem pro hospodářskou soutěž Spojeného království firmám Pfizer a Flynn Pharma (věc Pfizer/Flynn Pharma).

36. poukazuje na rizika značné vertikální integrace mezi vlastnostmi, osivy a chemikáliemi plynoucí z nevídané dominance na světových trzích v této citlivé oblasti, jež by dominantním podnikům v tomto odvětví poskytla ještě větší vliv na politiku a narušila nezávislost vědy a veřejného zájmu prostřednictvím zneužití jejich postavení na trhu;

37. vyzdvihuje důležitou úlohu malých zemědělců pro udržitelnost regionálních ekosystémů a vyzývá Komisi, aby zajistila, že probíhající spojování podniků nevytvoří vstupní překážky pro menší inovátory, nezvýší riziko, že malí inovátoři budou vyloučeni z přístupu k technologiím a dalším zdrojům potřebným k účinnému soutěžení a nepovede k vyšším cenám zemědělských vstupů a menšímu výběru pro zemědělce;

38. zdůrazňuje zranitelnost zemědělců a malých a středních podniků, představujících 79 % zemědělských podniků v EU, jež je způsobena jejich slabší vyjednávací pozicí a nekalými obchodními praktikami v potravinovém řetězci. V témže duchu upozorňuje, že zemědělci jsou hlavními subjekty zmírňujícími otřesy v dodavatelském řetězci, pokud jde o tržní rizika, jako je volatilita cen nebo dlouhotrvající období nízkých cen, a vyzývá Komisi, aby zemědělcům pomohla vyrovnat dopady zvyšující se koncentrace ve zpracovatelské a maloobchodní fázi řetězce;

39. naléhá na komisaře pro zemědělství a komisařku pro hospodářskou soutěž, aby úzeji spolupracovali na zjednodušení uplatňování pravidel státní podpory v rozvoji venkova a také stanovili integrovaný postup pro současné schvalování programu rozvoje venkova a podpor týkajících se financování lesnictví a zemědělské diverzifikace, jež jsou vyjmuty ze zjednodušování v odvětví zemědělství, a tak podpořili úsilí o tržní diverzifikaci zemědělsko-potravinářského odvětví, zejména zemědělsko-potravinářských odvětví v členských státech nejvíce zasažených brexitem;

40. znovu opakuje svůj požadavek vysvětlený ve stanovisku k SZP po roce 2020, aby byly přezkoumány evropské právní předpisy v oblasti hospodářské soutěže tak, aby veškeré subjekty daného odvětví, včetně spotřebitelů a veřejných orgánů, mohly rozhodnout o spravedlivém rozdělení přidané hodnoty a marží v rámci celého hodnotového řetězce a aby zemědělci mohli posílit své postavení na trhu;

41. znovu vybízí k přezkoumání právních předpisů EU v oblasti zadávání veřejných zakázek v sektoru hromadného stravování, jež by zavedly pobídky pro dodávky potravin z EU a/nebo potravin z 0 km prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců, a to s cílem podpořit vnitřní trh a bezpečnost využívaných produktů;

42. zdůrazňuje, že kontrola státních podpor měla během krize klíčovou roli při zajišťování bezpečnějšího a zdravějšího bankovního odvětví v EU;

43. konstatuje však, že nejednotné uplatňování směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank znamená větší nejistotu pro kontrolu státních podpor v případě opatření přijatých k vyřešení nebo poskytnutí dočasné rekapitalizace finančních institucí;

44. domnívá se, že by měla panovat větší jistota ohledně úlohy rekapitalizace z vnitřních a z vnějších zdrojů a jak to odpovídá finančním institucím o různé velikosti, kde by byly jasné rovné podmínky pro uplatňování kontroly státní podpory v celém evropském bankovním systému bez výjimek zavedených členskými státy;

45. má za to, že jsou zapotřebí účinnější režimy pojištění vkladů na úrovni bankovní unie, které by zajistily dostatečné finanční prostředky s cílem podpořit důvěru všech vkladatelů a ochránit tak finanční stabilitu;

46. vítá, že pravidla státní podpory jsou dostatečně pružná, aby členskými státy umožnila pomoci zranitelným občanům, s obtížemi se potýkajícím malým podnikům a střadatelům, aniž by tato pomoc byla považována za státní podporu, jak Komise potvrdila svými rozhodnutími ve věci kyperského režimu státních dotací pro příjemce půjčky a mikropodniky ⁽⁷⁾ a ve věci usnesení družstevní banky Cooperative Bank of Peloponnese (Řecko) ⁽⁸⁾;

⁽⁷⁾ Věc SA.45004 (2016/N).

⁽⁸⁾ Věc SA.43886.

Energetická unie šetrná vůči klimatu

47. vítá šetření Komise, které se týkalo kapacitních mechanismů⁽⁹⁾, zdůrazňuje však zároveň, že první prioritou, jíž by se měla činnost EU v této oblasti řídit, musí být podpora udržitelné energetiky (obnovitelné zdroje energie a další úsilí v oblasti energetické účinnosti) jako prostředku k dosažení snížení emisí CO₂ v souladu s Pařížskou dohodou UNFCCC, ale i k boji proti energetické chudobě, k zajištění dodávek energie a posílení územní soudržnosti;

48. upozorňuje také, že dostupnost energie za dostupné ceny je klíčovou podmínkou pro regionální konkurenceschopnost, zejména v případech znevýhodněných a okrajových regionů, a že regiony se silnou průmyslovou základnou, jež je energeticky náročným sektorem sama o sobě, jsou značně ovlivněny daněmi a poplatky za energii a jsou odkázány na cenově dostupné a spolehlivé dodávky energie;

49. konstatuje, že ceny energií na maloobchodním trhu se v posledních letech zvyšovaly navzdory nižším velkoobchodním cenám, a souhlasí s názorem Komise, že přechod k čisté energii by měl být spravedlivý a měl by přihlížet k transformačnímu dopadu na zúčastněné strany, včetně výrobních odvětví a pracovníků⁽¹⁰⁾;

50. vyzývá Komisi, aby optimalizovala svou podporu strukturálního přechodu v regionech s těžbou uhlí a vysokými emisemi uhlíku v souladu s pravidly hospodářské soutěže a aby spolupracovala se zúčastněnými stranami v těchto regionech s cílem lépe zacílit podporu Evropské unie, povzbudit výměnu osvědčených postupů, včetně diskusí o průmyslových plánech, potřebách rekvalifikace a podpoře synergií/společné spolupráce;

Celosvětová kultura hospodářské soutěže

51. zdůrazňuje, že fiskální a sociální dumping, nepatřičné daňové plánování a daňové úniky představují překážky spravedlivé hospodářské soutěže;

52. je pevně přesvědčen, že obchodní politika EU má klíčovou úlohu při prosazování sblížení nástrojů a postupů v oblasti hospodářské soutěže v jednotlivých jurisdikcích a současném vytváření světa založeného na hodnotách;

53. vítá memorandum o porozumění v oblasti státní podpory mezi Komisí a čínskou Národní komisí pro rozvoj a reformy. VR očekává, že toto memorandum zásadním způsobem přispěje k širší strategii Komise zabývat se narušeními, jež vnitrostátní politiky v oblasti dotací vytvářejí v celosvětovém obchodě⁽¹¹⁾.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ Kapacitní mechanismy jsou navrženy tak, aby podporovaly investice za účelem zaplnění očekávané chybějící kapacity a zajištění bezpečnosti dodávek energie. Kapacitní mechanismy poskytovatelům kapacit obvykle nabízejí dodatečné výhody kromě příjmu z prodeje elektřiny na trhu výměnou za zachování stávající kapacity nebo investování do nové kapacity potřebné k zaručení bezpečnosti dodávek elektřiny.

⁽¹⁰⁾ Evropská komise, *Druhá zpráva o stavu energetické unie*, COM(2017) 53 final, Brusel, 1. února 2017, dostupné v angličtině zde.

⁽¹¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1520_en.htm.

Stanovisko Evropského výboru regionů Směrem k evropskému programu v oblasti bydlení

(2018/C 164/10)

Zpravodaj: Hicham IMANE (BE/SES), člen rady města Charleroi**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. připomíná, že Unie uznává a respektuje právo na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, aby byla zaručena důstojná existence pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky, jak je zakotveno v článku 34 Listiny základních práv Evropské unie, a že právo na bydlení rovněž představuje mezinárodní závazek členských států vůči Radě Evropy a OSN. Správní orgány na celostátní, regionální a místní úrovni, které mají pravomoci v oblasti politiky bydlení, proto musí zaručit dodržování práva na důstojné a cenově dostupné bydlení;
2. zdůrazňuje, že EU nemá výslovnou pravomoc v oblasti politiky bydlení a že musí být při interakci mezi politikami v oblasti bydlení prováděnými na místní, regionální a vnitrostátní úrovni a evropskými politikami dodržována zásada subsidiarity. Současně upozorňuje na to, že uskutečňování mnohých unijních cílů (hospodářská stabilita, boj proti změně klimatu, sociální začleňování atd.) a mnohých unijních politik (regionální politika, městská agenda, hospodářská soutěž, energetika, sociální politika atd.) ovlivňuje politiky v oblasti bydlení na různých úrovních a je na nich závislé. Proto je nezbytné politiky v této oblasti lépe koordinovat;
3. vítá skutečnost, že evropský pilíř sociálních práv, který byl vyhlášen Evropským parlamentem, Radou a Komisí na sociálním summitu na téma spravedlivých pracovních míst a růstu dne 17. listopadu 2017 v Göteborgu, zahrnuje právo na přístup k sociálnímu bydlení, na pomoc v oblasti bydlení dobré kvality a na pomoc při nuceném vystěhování a ochranu před ním;
4. v této souvislosti upozorňuje na klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů a evropských měst při provádění politik členských států v oblasti bydlení vzhledem ke stále rozdílnějším potřebám na místních trzích bydlení, a to jak z hlediska vnitřní migrace v členských státech z oblastí s nižší poptávkou po bydlení do oblastí s příliš vysokou poptávkou, tak z hlediska externí migrace do oblastí s příliš vysokou poptávkou;
5. opakuje, že je důležité vytvořit silné partnerství s různými typy organizací v neziskovém sektoru, bytovými sdruženími a družstvy, nájemníky a organizacemi místních obyvatel, jež přímo poskytují bydlení a/nebo usnadňují přístup k pomoci v oblasti bydlení, ale také se spolehlivými soukromými investory, kteří poskytují cenově dostupné bydlení;
6. upozorňuje na rozdílnost tradic a systémů bydlení v členských státech a zdůrazňuje význam nestranného přístupu k různým typům bydlení při provádění stávajících politik;
7. poukazuje na to, že místní a regionální orgány hrají ústřední úlohu při provádění udržitelné politiky bydlení a že podstatně přispívají k tomu, že politické cíle EU mohou být realizovány v praxi;
8. zdůrazňuje strukturální povahu krize bydlení, která postihuje evropské městské oblasti. Dále zdůrazňuje, že je třeba, aby místní a regionální orgány podporovaly nabídku cenově dostupného bydlení, které tržní síly samy o sobě nemohou automaticky poskytnout vzhledem k tomu, že v řadě členských států a regionů EU není nabídka cenově dostupných pozemků, zejména ve městech, která by byla přiměřená vysoké poptávce po bydlení. Tento nesoulad vyplývá zejména z rozsahu vnitřních a vnějších migračních toků a ze zvýšení poptávky po ubytování, které by bylo uzpůsobeno demografickému vývoji souvisejícímu se stárnutím většiny obyvatel členských států;
9. upozorňuje na to, že potřeba bydlení se v EU, a dokonce i v rámci jednotlivých zemí a regionů liší, a proto by se mělo k podpoře výstavby přistupovat flexibilně;

10. poukazuje na rostoucí dopad politik a předpisů EU na podmínky provádění těchto politik členských států a místních a regionálních orgánů v oblasti bydlení, a to jak z hlediska platných režimů státních podpor, režimu DPH, definice sociálního bydlení jako služby obecného hospodářského zájmu, podmínek zadávání veřejných zakázek a spolupráce v rámci veřejného sektoru, tak i doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru týkajících se zejména regulace nájmu a sociální podpory určené na bydlení;

11. vítá postupné zohledňování dlouhodobých investic v oblasti bydlení v politikách EU, zejména stanovením jejich způsobilosti pro EFRR pro účely tepelné renovace, přístupu k bydlení pro marginalizované skupiny obyvatel a obnovy měst, a to prostřednictvím jejich začlenění do Junckerova plánu vzhledem k jejich multiplikačnímu efektu na místní zaměstnanost a k jejich zvyšujícímu se financování z půjček EIB, zejména pokud jde o dlouhodobé investice v oblasti sociálního a zvýhodněného bydlení;

12. vítá rozhodnutí Amsterodamského paktu stanovit městskou agendu pro EU a vytvořit partnerství zaměřené na bydlení, jehož cílem bude zlepšení provázanosti unijních pravidel v oblasti bydlení a shromažďování osvědčených postupů evropských měst v oblasti podpory nabídky cenově dostupného bydlení a jeho financování;

13. vyzývá k tomu, aby byl v návaznosti na partnerství zaměřené na bydlení v rámci městské agendy EU zaveden evropský program v oblasti bydlení, který by zajistil lepší propojení mezi politikami EU a politikami členských států, jejich regionů a místních samospráv, lépe koordinoval intervenční politiky a nástroje EU na podporu těchto politik v oblasti bydlení a porovnával by postupy evropských měst v oblasti poskytování nabídky cenově dostupného bydlení;

Potřeba lepšího propojení mezi politikami EU a politikami členských států v oblasti bydlení

14. připomíná, že je třeba, aby Unie byla účinnější ve svých politikách a opatřeních a především srozumitelnější pro občany v jejich každodenním životě;

15. zdůrazňuje přímou souvislost mezi náklady na bydlení a schopnostmi jednotlivců a rodin investovat do soukromé potřeby a výdajů na školství, zdravotnictví a důchody, což jsou faktory hospodářského a sociálního blahobytu;

16. zdůrazňuje, že je v oblasti výstavby bytů důležité informovat a zapojovat veřejnost, a podporuje účast celostátních, regionálních a místních zástupců na rozsáhlé činnosti zaměřené na zvyšování povědomí veřejnosti, např. na Mezinárodním dni bytové výstavby, Mezinárodním dni architektury a dalších iniciativách;

17. podotýká, že je nutné vyřešit problém nedostatečného množství bytů ve velkých aglomeracích, v průmyslových oblastech a v oblastech s rozvinutými podnikatelskými službami a současně zajistit přístup k infrastruktuře zaručující prosperitu, obzvláště osobám, které se z přirozených či jiných důvodů (v důsledku nemoci, úrazu apod.) ocitly v kategorii „osob v poproduktivním věku“ a/nebo „osob práce neschopných“. Je důležité prozkoumat možnosti v rámci přesunu obyvatelstva – jak snížit tlak ve velkých městech a zajistit příliv obyvatelstva do vyhledávaných se oblastí – na základě údajů o dostupném bydlení a životních nákladech v jednotlivých regionech EU;

18. připomíná, že napětí vyvolané ve finančních systémech různých členských států z důvodu neplacení hypotečních úvěrů a ztráty hodnoty obydlí mělo zásadní úlohu v krizi, jež nedávno postihla Evropu, a vyzývá k tomu, aby byl mezi cíle budoucího evropského programu v oblasti bydlení zařazen cíl dosažení rovnováhy mezi přístupem k finančním prostředkům nezbytným k zakoupení obydlí a solventností finančních institucí;

19. domnívá se rovněž, že bydlení za dostupnou cenu je jedním ze základních předpokladů sociální soudržnosti a sociálního mixu a přispívá k budování komunit odolných vůči sociální, hospodářské a geografické segregaci. Poukazuje na to, že přístup ke státem dotovanému bydlení by mohl rovněž bránit nástupu do pracovního poměru, pokud by tato skutečnost znamenala ztrátu nároku na setrvání v tomto bydlení;

20. vítá iniciativu Komise, jejímž cílem je propojit evropský pilíř sociálních práv s evropským semestrem, což podle Komise v politice v oblasti bydlení přinese důkladnější monitorování reformy sociálního bydlení, dosažitelnosti a cenové dostupnosti bydlení a efektivitu příspěvků na bydlení. Z tohoto důvodu očekává, že budou opraveny některé dosavadní chybné domněnky ohledně bydlení v evropském semestru v tom smyslu, že: i) u některých analýz a doporučení pro jednotlivé země v oblasti bydlení lze zpochybnit pravomoc EU s ohledem na zásadu subsidiarity (například výhrady k regulaci nájmu apod.) a ii) doporučení týkající se bydlení byla formulována pouze z hlediska případné makroekonomické nerovnováhy na základě vnitrostátních údajů, v důsledku čehož byla navržena univerzální opatření, která nezohledňují místní a regionální zvláštnosti;

21. žádá, aby se budoucí evropský program v oblasti bydlení rovněž odpovídajícím způsobem zaměřil na potřeby a požadavky venkovských oblastí týkající se bydlení;

22. proto požaduje, aby byl před přijetím doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru pro politiku v oblasti bydlení náležitým a demokratickým způsobem zapojen Evropský parlament a aby byly uskutečněny konzultace s VR, který zastupuje evropské místní a regionální orgány, a se sociálními partnery. Požaduje rovněž, aby byla věnována zvláštní pozornost respektování zásady subsidiarity v této oblasti;

23. zdůrazňuje, že veřejné investice v oblasti bydlení vyžadují větší flexibilitu v rozpočtových a finančních pravidlech, aby bylo možné podnítit soukromé investice a podpořit vytváření pracovních míst a růst na místní úrovni, a dosáhnout tak dlouhodobých přínosů pro celou společnost. Z tohoto důvodu žádá, aby byl v rámci Paktu o stabilitě a růstu poskytnut větší prostor pro investice do sociální infrastruktury na místní a regionální úrovni;

24. s ohledem na výsledky nedávného průzkumu, podle nichž existují výrazné regionální rozdíly ve vývoji cen bytů, navrhuje, aby byly ve srovnávacím přehledu v oblasti makroekonomické nerovnováhy využívány nejenom vnitrostátní, ale také regionální údaje o meziročních změnách cen bytů jakožto impuls pro zahájení bedlivého monitorování. Mimoto Komisi žádá, aby prozkoumala, zda by bylo možné podpořit diferencovanou makrobezpečnostní politiku na regionální úrovni s uplatňováním odlišného poměru úvěru k hodnotě nemovitosti či poměru zadlužení k příjmu u hypoték, zejména v metropolitních oblastech a v ostatních částech jednotlivých zemí;

25. domnívá se, že veřejné investice do bydlení představují dlouhodobé investice, které by měly být uznány v rámci regulace a norem ESA 2010. Kromě toho by bylo vhodné prozkoumat možnost zavést lepší podmínky pro nesppekulativní a stabilní investice určené pro investory ze soukromého sektoru (například pojišťovny) s obdobnými dlouhodobými cíli;

26. zdůrazňuje, že plnění cílů Pařížské dohody v oblasti boje proti změně klimatu představuje pro odvětví bydlení nesmírnou výzvu a obrovský potenciál úspor energie, jelikož sektor bydlení je odpovědný za 40 % emisí skleníkových plynů, přibližně 75 % evropských budov nespĺňuje podmínky energetické účinnosti a každoročně se renovuje pouze 0,4–1,2 % fondu budov;

27. v souvislosti s renovací a energetickou náročností budov zdůrazňuje, že realizovaná opatření musí být doprovázena vyhodnocením nejen z hlediska energetické účinnosti, ale také bezpečnosti. Zaváděná opatření, zejména ta finančního charakteru, tedy musí být zaměřena na podporu zásahů za účelem seismického z odolnění, jež je preventivním a prozíravým krokem do budoucna z hlediska bezpečnosti, energetické účinnosti, úspor pro občany a snižování emisí látek znečišťujících ovzduší;

28. žádá, aby členské státy mohly pokračovat v uplatňování snížené sazby DPH na poskytování bydlení v rámci sociální politiky a také na renovaci a rekonstrukci budov v souvislosti s opatřeními na regeneraci a obnovu měst v rámci probíhajícího průzkumu směrnice o DPH;

29. je potěšen tím, že byl ve zprávě Komise o městské agendě EU⁽¹⁾ zohledněn jeho požadavek⁽²⁾, aby bylo přezkoumáno rozhodnutí 2012/21/EU tak, aby se přístup k sociálnímu bydlení nevztahoval jen na „znevýhodněné osoby či sociálně slabší skupiny obyvatelstva“. Takovéto rozšíření přístupu k sociálnímu bydlení by bylo v souladu s diskreční pravomocí členských států při pořizování, poskytování, financování a organizování sociálního bydlení a potvrdilo by jejich právo samostatně rozhodovat o tom, jak politiku v oblasti bydlení využít jakožto nástroje pro dosažení sociální rozmanitosti, zamezení vzniku ghett a vytvoření udržitelných komunit. Díky tomuto opatření by bylo možné věnovat větší pozornost právu na odpovídající a cenově dostupné bydlení, neboť neschopnost trhu s bydlením uspokojit potřeby v oblasti bydlení v některých regionech se nedotýká pouze osob, které nemají naprosto žádný přístup k bydlení, ale také osob, které bydlí v podmínkách ohrožujících jejich zdraví, v nevhodných podmínkách či v přelidněných bytech, i těch, které vydají většinu svého příjmu na zaplacení nájmu nebo na měsíční splácení půjčky. Domnívá se proto, že stanovení kritérií pro určení důstojného a cenově dostupného bydlení na unijní úrovni by představovalo přidanou hodnotu;

30. ztotožňuje se rovněž s výzvou Evropského parlamentu, aby Komise podporovala členské státy v jejich úsilí o zbrzdění trendu rostoucího bezdomovectví a jeho postupné vymýcení;

Nová politika soudržnosti plně zohledňující problematiku bydlení

31. vyzývá k tomu, aby investice do bydlení byly způsobilé pro politiku soudržnosti po roce 2020, a tak lépe reagovaly na rozmanitost místních potřeb (týkajících se energetiky, územního plánování, migrantů, vyloučení atd.) v návaznosti na stávající opatření v oblasti zateplování bytů, přístupu marginalizovaných skupin obyvatel k bydlení a obnovy měst, a to prostřednictvím horizontálního přístupu k investicím do bydlení spolufinancovaných v rámci politiky soudržnosti. Sociální zásahy v městských oblastech a v oblasti bydlení, kde je to nutné, musí být nástrojem horizontálního přístupu veřejných politik v oblasti bydlení;

32. domnívá se, že Evropský fond pro strategické investice (EFSI) by mohl pomoci napravit selhání trhu v oblasti sociálního bydlení u značně rizikových projektů, na něž by nebylo možné získat tradiční úvěr od EIB. V oblasti sociálního bydlení však musí nové finanční nástroje, k nimž EFSI patří, naplňovat určité dlouhodobé potřeby, co se týče cenově dostupného bydlení a energetické účinnosti. Skutečnost, že podle údajů z června 2017 byla na sociální infrastrukturu využita 4 % celkového rozpočtu EFSI, dokládá tento problém, který může být prohlouben nedostatečným využíváním investiční doložky stanovené v Paktu o stabilitě a růstu a rozhodnutím zařadit při výpočtu schodku veřejných financí investice do sociálního bydlení do účetní kategorie veřejné správy v rámci evropského systému účtů 2010. Z tohoto důvodu žádá, aby byl vyhodnocen Junckerův plán a půjčky EIB z hlediska investic provedených v oblasti bydlení, a očekává, že nedávno vytvořená pracovní skupina na vysoké úrovni pro sociální infrastrukturu bude hrát v tomto ohledu důležitou roli;

33. očekává, že budou politiky v oblasti bydlení lépe koordinovány s prioritami EU ohledně demografických změn. Je zapotřebí nástrojů a odpovídajících údajů na regionální úrovni, aby bylo zajištěno předávání informací, zejména o dostupném a nevyužívaném bydlení v celé EU, což by mohlo alespoň částečně pomoci odstranit územní nevyváženost v nabídce a poptávce v oblasti bydlení;

34. vybízí k tomu, aby byly k investicím v oblasti bytové výstavby používány inovativní mechanismy financování a aby se prostřednictvím kombinace veřejných a soukromých prostředků usilovalo o multiplikační účinek;

Evropský program na podporu bydlení navazující na Amsterodamský pakt

35. podporuje činnost, která je vyvíjena v rámci městské agendy v oblasti partnerství zaměřeného na bydlení v souvislosti s evropskými právními předpisy a se shromažďováním osvědčených postupů v oblasti poskytování nabídky a financování bydlení v evropských městech;

36. vítá první závěry partnerství zaměřeného na bydlení v rámci městské agendy pro EU, které také představují konkrétní příspěvek k Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT) EU, a vybízí členské státy a Komisi, aby tyto výsledky podpořily vypracováním konkrétních návrhů, jako je přezkum rozhodnutí o službách obecného hospodářského zájmu;

37. zdůrazňuje, že je důležité, aby v rámci tohoto evropského programu v oblasti bydlení existoval vedle horizontálního přístupu politik EU přímo i nepřímo souvisejících s bydlením i územní přístup porovnávající místní politiky na podporu a financování nabídky cenově dostupného bydlení;

⁽¹⁾ Viz zpráva Komise o městské agendě EU, 20.11.2017, COM(2017) 657, s. 9.

⁽²⁾ Viz odstavec 41 stanoviska VR ze dne 11. října 2016 Státní podpora a služby obecného hospodářského zájmu a odstavec 44 stanoviska VR ze dne 11. října 2016 Evropský pilíř sociálních práv.

38. domnívá se, že v souladu s rozsudkem, který vynesl Soudní dvůr Evropské unie dne 14. června 2012 ve věci C-618/10 (Banco Español de Crédito), mají členské státy povinnost provést ustanovení směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách s cílem zaručit ochranu držitelů hypoték, zejména v případě, kdy nemovitost zatížená hypotékou slouží k rodinnému bydlení, čímž se zamezí riziku vyloučení v souvislosti s bydlením;

39. zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby sociální/rezidenční bydlení splňovalo potřebné energetické požadavky, které odpovídají takovým kritériím, jako jsou energetická účinnost, úspory energie, nízké emise CO₂ a investice do čisté a obnovitelné energie. V této souvislosti vyzývá k tomu, aby byly byty stavěny a renovovány inteligentním způsobem, mimo jiné v souladu s cíli programu Horizont 2020.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

126. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 30. 11. 2017 – 1. 12. 2017

Stanovisko Evropského výboru regionů Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob

(2018/C 164/11)

Zpravodajka: Nathalie Sarrabezolles (FR/SES), předsedkyně rady departementu Finistère**Odkaz:** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Iniciativa na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pracujících rodičů a pečujících osob

COM(2017) 252 final

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU

COM(2017) 253 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

6. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Některé problémy, které jsou relevantní z hlediska rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, již na úrovni Unie řeší několik směrnic týkajících se oblastí rovnosti žen a mužů a pracovních podmínek, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES⁽¹⁶⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU⁽¹⁷⁾, směrnice Rady 92/85/EHS⁽¹⁸⁾, směrnice Rady 97/81/ES⁽¹⁹⁾ a směrnice Rady 2010/18/EU⁽²⁰⁾.</p> <p>⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23).</p> <p>⁽¹⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné a o zrušení směrnice Rady 86/613/EHS (Úř. věst. L 180, 15.7.2010, s. 1).</p> <p>⁽¹⁸⁾ Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň (desátá směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) (Úř. věst. L 348, 28.11.1992, s. 1).</p> <p>⁽¹⁹⁾ Směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 14, 20.1.1998, s. 9).</p> <p>⁽²⁰⁾ Směrnice Rady 2010/18/EU ze dne 8. března 2010, kterou se provádí revidovaná rámcová dohoda o rodičovské dovolené uzavřená mezi organizacemi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a EKOS a zrušuje se směrnice 96/34/ES (Úř. věst. L 68, 18.3.2010, s. 13).</p>	<p>Některé problémy, které jsou relevantní z hlediska rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, již na úrovni Unie řeší několik směrnic týkajících se oblastí rovnosti žen a mužů a pracovních podmínek, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES⁽¹⁶⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU⁽¹⁷⁾, směrnice Rady 92/85/EHS⁽¹⁸⁾, směrnice Rady 97/81/ES⁽¹⁹⁾ a směrnice Rady 2010/18/EU⁽²⁰⁾. Mimoto vyzvala Rada členské státy a popřípadě Evropskou unii, aby prostřednictvím Evropského paktu pro rovnost žen a mužů (2011–2020) a jeho ustanovení o podpoře lepší vyváženosti mezi pracovním a soukromým životem přijaly opatření s cílem zlepšit nabídku vhodných, cenově přijatelných a vysoce kvalitních služeb péče o děti předškolního věku v zájmu dosažení cílů stanovených na zasedání Evropské rady v Barceloně v březnu roku 2002. V doporučení Komise 2013/112/EU⁽²¹⁾ byl rovněž položen důraz na to, že je nutné zlepšit přístup k přiměřeným zdrojům a uskutečnit cíle, jež byly formulovány na zasedání v Barceloně.</p> <p>⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23).</p> <p>⁽¹⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné a o zrušení směrnice Rady 86/613/EHS (Úř. věst. L 180, 15.7.2010, s. 1).</p> <p>⁽¹⁸⁾ Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň (desátá směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) (Úř. věst. L 348, 28.11.1992, s. 1).</p> <p>⁽¹⁹⁾ Směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 14, 20.1.1998, s. 9).</p> <p>⁽²⁰⁾ Směrnice Rady 2010/18/EU ze dne 8. března 2010, kterou se provádí revidovaná rámcová dohoda o rodičovské dovolené uzavřená mezi organizacemi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a EKOS a zrušuje se směrnice 96/34/ES (Úř. věst. L 68, 18.3.2010, s. 13).</p> <p>⁽²¹⁾ Doporučení Komise 2013/112/EU ze dne 20. února 2013 – Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění (Úř. věst. L 59, 2.3.2013, s. 5).</p>

Odůvodnění

Odkaz na barcelonské cíle, převzaté ve strategii Evropa 2020, je důležitý v rámci opatření zaměřených na zlepšení účasti žen na trhu práce.

Pozměňovací návrh 2

16. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Pro usnadnění návratu do práce po rodičovské dovolené by pracovníci i zaměstnavatelé měli být podporováni v tom, aby v průběhu dovolené udržovali kontakty, a mohou činit jakákoli opatření vedoucí k vhodnému opětovnému zapojení do práce po ukončení dovolené, o kterých mezi sebou rozhodnou dotčené strany s přihlédnutím k vnitrostátním právním předpisům, kolektivním smlouvám a zvyklostem.</p>	<p>Pro usnadnění návratu do práce po rodičovské dovolené by pracovníci i zaměstnavatelé měli být podporováni v tom, aby v průběhu dovolené udržovali kontakty, aniž by tím však bylo dotčeno právo pracovníků na odpojení, a mohou činit jakákoli opatření vedoucí k vhodnému opětovnému zapojení do práce po ukončení dovolené, o kterých mezi sebou rozhodnou dotčené strany s přihlédnutím k vnitrostátním právním předpisům, kolektivním smlouvám a zvyklostem.</p>

Odůvodnění

Udržování kontaktů během dovolené sice může zaručit, aby daný pracovník zůstal ve spojení s trhem práce, nesmí však být pro pracovníka povinné a nesmí se zvrhnout v určitou formu práce na dálku.

Pozměňovací návrh 3

Nový bod odůvodnění po bodu odůvodnění 27

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p><i>Stejně tak by do rozpravy o navrhovaných mechanismech a do jejich realizace měly být zapojeny místní a regionální orgány, jež hrají ústřední úlohu ve vypracovávání, zavádění a hodnocení politik v oblastech, v nichž mají často klíčové kompetence a k nimž patří péče o děti (včetně různých zařízení péče o děti), péče o starší a o zdravotně postižené osoby, vzdělávání, sociální služby či zaměstnanost, jakož i sociální a profesní začleňování. Kromě toho se místní a regionální orgány rovněž musejí zasazovat o podporu osvědčených postupů a vzájemného učení, co se týče způsobů, jak lépe sladit pracovní a soukromý život.</i></p>

Odůvodnění

Vzhledem ke své blízkosti k občanům a také k zaměstnavatelům a místním podnikům jsou místní a regionální orgány – jež jsou samy také zaměstnavateli – s to účinně řešit problémy týkající se skloubení pracovního a soukromého života, s nimiž se občané potýkají. Z tohoto důvodu by měly být plně zapojeny do provádění této směrnice.

Pozměňovací návrh 4

Článek 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Oblast působnosti</p> <p>Tato směrnice se vztahuje na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním právním vztahu.</p>	<p>Oblast působnosti</p> <p>Tato směrnice se vztahuje na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním právním vztahu, a také na pracovníky v atypickém pracovním poměru, včetně osob samostatně výdělečně činných.</p>

Odůvodnění

Účelem je zajistit soulad se směrnicí 2010/41/EU o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné.

Pozměňovací návrh 5

Článek 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Definice</p> <p>Pro účely této směrnice se rozumí:</p> <p>a) „otcovskou dovolenou“ pracovní volno pro otce, které je určeno k čerpání u příležitosti narození dítěte;</p> <p>b) „rodičovskou dovolenou“ pracovní volno z důvodu narození nebo osvojení dítěte za účelem péče o toto dítě;</p> <p>c) „pečující osobou“ pracovník poskytující osobní péči nebo podporu v případě vážné nemoci nebo závislosti rodinného příslušníka;</p> <p>d) „rodinným příslušníkem“ syn, dcera, matka, otec, manžel/manželka pracovníka nebo partner/partnerka pracovníka v registrovaném partnerství, jsou-li taková partnerství upravena vnitrostátními právními předpisy;</p> <p>e) „závislostí“ situace, kdy osoba dočasně nebo trvale potřebuje péči z důvodu zdravotního postižení nebo vážných zdravotních potíží jiných, než je vážná nemoc;</p> <p>f) „pružným uspořádáním pracovní doby“ možnost pracovníků upravit si rozvržení pracovní doby, včetně využívání práce na dálku, pružné pracovní doby nebo zkrácení pracovní doby.</p>	<p>Definice</p> <p>Pro účely této směrnice se rozumí:</p> <p>a) „otcovskou dovolenou“ pracovní volno pro otce/osobu se stejným právním statusem, které je určeno k čerpání u příležitosti narození dítěte;</p> <p>b) „rodičovskou dovolenou“ pracovní volno, kteří čerpají rodiče z důvodu narození nebo osvojení dítěte za účelem péče o toto dítě;</p> <p>c) „pečující osobou“ pracovník poskytující osobní péči nebo podporu v případě vážné nemoci nebo závislosti rodinného příslušníka;</p> <p>d) „rodinným příslušníkem“ syn, dcera, matka, otec, manžel/manželka pracovníka nebo partner/partnerka pracovníka v registrovaném partnerství, jsou-li taková partnerství upravena vnitrostátními právními předpisy;</p> <p>e) „závislostí“ situace, kdy osoba dočasně nebo trvale potřebuje péči z důvodu zdravotního postižení nebo vážných zdravotních potíží jiných, než je vážná nemoc;</p> <p>f) „pružným uspořádáním pracovní doby“ možnost pracovníků upravit si po dohodě se zaměstnavatelem rozvržení pracovní doby, včetně využívání práce na dálku, pružné pracovní doby nebo zkrácení pracovní doby.</p>

Odůvodnění

Ve směrnici by měl být zohledněn vývoj struktury rodiny.

Pozměňovací návrh 6**Článek 4**

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Otcovská dovolená</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby otcové měli právo čerpat otcovskou dovolenou v délce nejméně deseti pracovních dní u příležitosti narození dítěte.</p> <p>2. Právo na otcovskou dovolenou uvedené v odstavci 1 se přizná bez ohledu na manželský nebo rodinný stav podle vymezení ve vnitrostátních právních předpisech.</p>	<p>Otcovská dovolená</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby otcové/osoby se stejným právním statutem měli právo čerpat otcovskou dovolenou v délce nejméně deseti pracovních dní u příležitosti narození dítěte, a to během tří měsíců následujících po narození.</p> <p>2. Právo na otcovskou dovolenou uvedené v odstavci 1 se přizná bez ohledu na manželský nebo rodinný stav podle vymezení ve vnitrostátních právních předpisech.</p>

Odůvodnění

Ve směrnici by měl být zohledněn vývoj struktury rodiny. Současně je otcovská dovolená určena k čerpání v období okolo narození dítěte a musí s touto událostí jasně souviset. Z tohoto důvodu pro ni pozměňovací návrh stanoví časový limit.

Pozměňovací návrh 7**Článek 5**

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Rodičovská dovolená</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby pracovníci měli individuální právo na rodičovskou dovolenou v délce nejméně čtyř měsíců, které mohou čerpat do té doby, než dítě dosáhne určitého věku, a to nejméně dvanácti let.</p> <p>2. Jestliže členské státy umožňují jednomu rodiči přenést svůj nárok na rodičovskou dovolenou na druhého rodiče, musí zajistit, aby nejméně čtyři měsíce rodičovské dovolené nebylo možné přenést.</p> <p>3. Členské státy stanoví lhůtu pro oznámení, jež mají dát zaměstnavatelům pracovníci, kteří uplatňují právo na rodičovskou dovolenou. Členské státy při tom zohlední potřeby zaměstnavatelů i pracovníků. Členské státy zajistí, aby pracovníkova žádost uváděla zamýšlený začátek a konec doby dovolené.</p>	<p>Rodičovská dovolená</p> <p>1. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby pracovníci měli individuální právo na rodičovskou dovolenou v délce nejméně čtyř měsíců, které mohou čerpat do té doby, než dítě dosáhne určitého věku, a to nejméně dvanácti let.</p> <p>2. Jestliže členské státy umožňují jednomu rodiči přenést svůj nárok na rodičovskou dovolenou na druhého rodiče, musí zajistit, aby nejméně čtyři měsíce rodičovské dovolené nebylo možné přenést.</p> <p>3. Členské státy stanoví lhůtu pro oznámení, jež mají dát zaměstnavatelům pracovníci, kteří uplatňují právo na rodičovskou dovolenou. Členské státy při tom zohlední potřeby zaměstnavatelů i pracovníků. Členské státy zajistí, aby pracovníkova žádost uváděla zamýšlený začátek a konec doby dovolené.</p>

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>4. Členské státy mohou právo na rodičovskou dovolenou podmínit splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok. V případě po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou, ve smyslu směrnice Rady 1999/70/ES⁽²¹⁾, u téhož zaměstnavatele bude pro účely výpočtu rozhodné doby zohledněn souhrn těchto smluv.</p> <p>5. Členské státy mohou vymežit podmínky, za kterých může být po projednání v souladu s vnitrostátními právními předpisy, kolektivními smlouvami a/nebo zvyklostmi zaměstnavateli umožněno odložit poskytnutí rodičovské dovolené o přiměřenou dobu z důvodu, že by to vážně narušilo řádné fungování organizace. Případný odklad rodičovské dovolené zaměstnavatelé písemně odůvodní.</p> <p>6. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby pracovníci měli právo žádat o rodičovskou dovolenou také na část pracovní doby, v blocích oddělených obdobími práce nebo v jiných pružných formách. Zaměstnavatelé tyto žádosti zváží a odpoví na ně s přihlédnutím k potřebám zaměstnavatelů i pracovníků. Případné zamítnutí žádosti zaměstnavatelé písemně odůvodní.</p> <p>7. Členské státy posoudí potřebu přizpůsobit podmínky přístupu a podrobná pravidla pro uplatňování rodičovské dovolené potřebám adoptivních rodičů, rodičů se zdravotním postižením a rodičů s dětmi se zdravotním postižením nebo dlouhodobým onemocněním.</p> <p>⁽²¹⁾ Směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 175, 10.7.1999, s. 43).</p>	<p>4. Členské státy mohou právo na rodičovskou dovolenou podmínit splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok. V případě po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou, ve smyslu směrnice Rady 1999/70/ES⁽²¹⁾, u téhož zaměstnavatele bude pro účely výpočtu rozhodné doby zohledněn souhrn těchto smluv.</p> <p>5. Členské státy mohou vymežit podmínky, za kterých může být po projednání v souladu s vnitrostátními právními předpisy, kolektivními smlouvami a/nebo zvyklostmi zaměstnavateli umožněno odložit poskytnutí rodičovské dovolené o přiměřenou dobu z důvodu, že by to vážně narušilo řádné fungování organizace. Případný odklad rodičovské dovolené zaměstnavatelé písemně odůvodní.</p> <p>6. Členské státy přijmou nezbytná opatření s cílem zajistit, aby pracovníci měli právo žádat o rodičovskou dovolenou také na část pracovní doby, v blocích oddělených obdobími práce nebo v jiných pružných formách. Zaměstnavatelé tyto žádosti zváží a odpoví na ně s přihlédnutím k potřebám zaměstnavatelů i pracovníků. Případné zamítnutí žádosti zaměstnavatelé písemně odůvodní.</p> <p>7. Členské státy posoudí potřebu přizpůsobit podmínky přístupu a podrobná pravidla pro uplatňování rodičovské dovolené potřebám adoptivních rodičů, rodičů se zdravotním postižením a rodičů s dětmi se zdravotním postižením nebo dlouhodobým onemocněním.</p> <p>8. Členské státy vymeží pojem rodičovství a posoudí potřebu přizpůsobit podmínky přístupu a podrobná pravidla pro uplatňování rodičovské dovolené v případě, že o tuto dovolenou žádají více než dvě osoby.</p> <p>⁽²¹⁾ Směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 175, 10.7.1999, s. 43).</p>

Odůvodnění

Je na členských státech, aby určily dopad případného zohlednění vývoje, pokud jde o pojem rodičovství.

Pozměňovací návrh 8

Článek 8

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Přiměřený příjem</p> <p>V souladu s vnitrostátními podmínkami, jako jsou vnitrostátní právní předpisy, kolektivní smlouvy a/nebo zvyklosti, a s přihlédnutím k pravomocím přeneseným na sociální partnery členské státy zajistí, aby pracovníci uplatňující práva na dovolenou podle článků 4, 5 nebo 6 obdrželi odměnu nebo přiměřený příspěvek, jež jsou alespoň rovnocenné částce, kterou by dotčený pracovník obdržel v případě pracovní neschopnosti.</p>	<p>Přiměřený příjem</p> <p>V souladu s vnitrostátními podmínkami, jako jsou vnitrostátní právní předpisy, kolektivní smlouvy a/nebo zvyklosti, a s přihlédnutím k pravomocím přeneseným na sociální partnery členské státy zajistí, aby pracovníci uplatňující práva na dovolenou podle článků 4, 5 nebo 6 obdrželi odměnu nebo přiměřený příspěvek, jež odpovídají příslušnému vnitrostátnímu systému sociálního zabezpečení.</p>

Odůvodnění

Systém sociálního zabezpečení spadá do pravomoci daného členského státu.

Pozměňovací návrh 9

Článek 10

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>2. Členské státy zajistí, aby po skončení dovolené podle článků 4, 5 nebo 6 měli pracovníci právo vrátit se na své pracovní místo nebo na rovnocenné pracovní místo za podmínek, které pro ně nejsou méně příznivé, a těžit z případného zlepšení pracovních podmínek, na které by měli nárok během své nepřítomnosti.</p>	<p>2. Členské státy zajistí, aby po skončení dovolené podle článků 4, 5 nebo 6 měli pracovníci právo na rezervaci svého pracovního místa nebo případně na rovnocenné pracovní místo za podmínek, které pro ně nejsou méně příznivé, a právo těžit z případného zlepšení pracovních podmínek, na které by měli nárok během své nepřítomnosti.</p>

Odůvodnění

Pozměněná formulace se snaží upevnit právo osob, které odejdou na rodičovskou dovolenou, na návrat na své pracovní místo.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá návrh Evropské komise, jenž je v souladu a ve spojitosti se stávajícími právními předpisy v této oblasti činnosti a také s iniciativou evropského pilíře sociálních práv, která má posílit sociální rozměr Unie a podpořit další sblížení členských států, pokud jde o výsledky v sociální oblasti. Díky spojení legislativních opatření s opatřeními nelegislativními je možné operovat s prostředky nezbytnými k zajištění sblížení směrem k vyšší úrovni v rámci Unie, což se platně legislativně dosud nepodařilo, a zároveň zachovat určitou míru flexibility;

2. připomíná, že právní základ návrhu směrnice vypracovaného Komisí – článek 153 SFEU – se týká oblasti sdílené působnosti Unie a členských států, a tudíž je třeba uplatnit zásadu subsidiarity. Domnívá se, že vzhledem k tomu, že návrh Komise usiluje o modernizaci stávajícího právního rámce za účelem stanovení společných minimálních norem pro politiky zaměřené na sladění pracovního a soukromého života, jsou opatření na úrovni EU nezbytná, vhodná a náležitá. V této souvislosti poznamenává, že článek 153 SFEU výslovně uvádí, že právním nástrojem použitým ke stanovení minimálních požadavků, které členské státy postupně uplatní, bude směrnice, což by mělo zaručit, že zásahy, jejichž míra bude omezena na minimum, umožní dosáhnout cílů návrhu. VR souhlasí, že uvedené minimální normy jsou obzvláště relevantní v souvislosti s volným pohybem pracovníků a svobodou poskytování služeb na vnitřním trhu EU. Zdůrazňuje však, že by opatření EU měla ponechat co možná nejvíce prostoru pro individuální rozhodnutí a rozhodnutí na úrovni členských států, neboť zavedenou praxí je, že tuto oblast regulují na unijní i vnitrostátní úrovni sociální partneři. Regiony a obce plní funkci zaměstnavatelů i správních orgánů;

3. podporuje názor, že odpovědnost za sladění pracovního a rodinného života musí nést společně pracovníci, rodiny, sociální partneři, místní a regionální orgány a veškerí veřejní a soukromí zaměstnavatelé a poskytovatelé služeb. Jedině globální přístup zohledňující všechny úhly pohledu umožní nastolit společnost, jež bude sociálně a ekonomicky udržitelná a středobodem jejich politik budou lidé a jejich rodiny;

4. konstatuje totiž, že z důvodu všeobecně rozšířených názorů a kulturních norem představuje práce neplacené pečující osoby úkol, jež na sebe berou hlavně ženy. To je jeden z hlavních důvodů, proč je míra účasti žen na trhu práce ve srovnání s muži nižší. VR se tudíž domnívá, že opatření zaměřená na skloubení pracovního a soukromého života, zejména pracovní volno z rodinných důvodů, mohou zároveň přispět k vyšší zaměstnanosti žen i ke zvyšování porodnosti, a tedy přinášejí větší hospodářské přínosy pro všechny. Zároveň musí být zajištěno, aby se toto pracovní volno z rodinných důvodů nestalo pro ženy pastí, která ještě více znemožní jejich zapojení na trhu práce. Proto musí být politiky týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem doprovázeny rozvojem politik spoluzodpovědnosti pohlaví, které umožní změnit sociální struktury a dosáhnout nové společenské dohody, díky níž bude možné uspořádat mezi ženami a muži spravedlivým způsobem čas věnovaný práci, domácím pracím, péči, volnu a osobnímu životu;

5. připomíná, že v důsledku současných demografických trendů je nezbytné přeorganizovat úlohu žen a mužů a podpořit flexibilnější a rovnější pracovní smlouvy, a usnadnit tak mužům i ženám možnost zvolit si kratší pracovní úvazek a pracovní volno, aby mohli pečovat o své děti a další rodinné příslušníky;

6. vyjadřuje politování nad tím, že se směrnice vztahuje pouze na pracovníky, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovněprávním vztahu, a nezahrnuje osoby vykonávající různé atypické formy práce, jako jsou osoby samostatně výdělečně činné, což by bylo v souladu se směrnicí 2010/41/EU o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné. Byly by tak pokryty rovněž případy skrytého pracovního poměru či ekonomicky závislé činnosti (nepravé samostatné výdělečné činnosti);

7. sdílí názor Evropské komise týkající se ekonomických a sociálních výhod větší vyváženosti mezi pracovním a soukromým životem: nejde jen o spravedlnost, rovnost žen a mužů a optimální rozložení dovedností, ale také o fiskální udržitelnost jednotlivých zemí a o přispění k prioritám v oblasti růstu a zaměstnanosti;

8. volá proto po tom, aby se přešlo k nové pracovní kultuře, jež by uznávala sdílený prospěch lepšího sladění soukromého a pracovního života pro ženy, rodiny a společnost: předpokládaný nárůst zaměstnanosti žen a menší rozdíly v odměňování žen a mužů budou mít pozitivní dopad jak na samotné ženy z hlediska jejich osobní spokojenosti, hospodářských příjmů a budoucích důchodů díky významnějším a spravedlivějším penzijním příspěvkům, tak na ekonomickou prosperitu jejich rodin, jejich sociální začlenění a zdraví a stejně tak budou podniky profitovat z rozšířené základny talentů a z motivovanější a produktivnější pracovní síly a také z menšího počtu absencí v práci;

9. připomíná, že rodiče a pečující osoby – ať již ženy, či muži, mladí i staří – jsou rovněž zaměstnanci či podnikateli, kteří sídlí jak ve venkovských, tak v městských oblastech a díky nimž tyto oblasti žijí. Poukazuje na obtíže, které v těchto oblastech existují, pokud jde o nalezení pečovatелů, a to kvůli vyššímu podílu starších osob, jež zde žijí. S ohledem na tuto skutečnost by se mohlo zvážít evropské označení pro města příznivá pro rodinný život, které by bylo udělováno městům, jež nabízejí infrastrukturu vhodnou pro rodiny, což motivuje občany k tomu, aby v těchto městech zůstali nebo se do nich stěhovali, čímž se zvyšuje atraktivita daného města z hlediska investic ⁽¹⁾;

10. potvrzuje úlohu, kterou na tomto poli hrají místní a regionální orgány vzhledem ke svým pravomocem týkajícím se každodenního života rodin, např. v oblasti péče o děti, péče o starší a o zdravotně postižené osoby, vzdělávání, sociálních služeb či zaměstnanosti. Víceúrovňová správa je tudíž důležitá pro optimální provedení směrnice ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Zpráva o posouzení územního dopadu zaměřeném na rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem.

⁽²⁾ Tamtéž.

11. požaduje tudíž, aby místní a regionální orgány jako významní zaměstnavatelé ve veřejném sektoru v mnoha členských státech byly podpořeny ve svém úsilí provádět vhodnou sociální politiku a politiku zaměstnanosti, především co se týče podpory a budování kapacit v souvislosti s prováděním politik prosazujících rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem;
12. klade důraz na význam evropských strukturálních a investičních fondů coby nástrojů umožňujících vytvořit vhodné podmínky pro vypracování opatření zaměřených na lepší skloubení pracovního a soukromého života, zejména ze strany místních a regionálních orgánů. Měl by být posílen zejména Evropský sociální fond, aby byla lépe řešena deprivace, chudoba pracujících a sociální začlenění i podpora zaměstnatelnosti;
13. konstatuje, že již nyní existuje na místní a regionální úrovni řada osvědčených postupů, jež by měly být sdíleny, podporovány a přebírány všemi úrovněmi. Měly by se ocenit podniky, které usilují o skutečné sladění soukromého a pracovního života svých zaměstnanců;
14. poznamenává, že by regiony a obce rovněž mohly zajistit snazší dostupnost služeb a volnočasových aktivit tím, že vypracují a budou provádět integrované politiky v oblasti kultury, obchodu a dopravy, jež budou brát v potaz nutnost sladění pracovního a rodinného života;
15. vyjadřuje politování nad tím, že nebyly zmíněny barcelonské cíle z roku 2002, jejichž účelem bylo zvýšit míru ekonomické aktivity žen. Evropská rada se tehdy shodla na tom, že se musí poskytovat péče pro nejméně 90 % dětí ve věku od tří let do věku povinné školní docházky a že nejméně 33 % dětí mladších 3 let by mělo navštěvovat zařízení péče pro děti. Ne všechny členské státy tyto cíle splnily, a proto by měly vynaložit podstatně větší úsilí na jejich uskutečnění;
16. poukazuje na to, že evropský semestr představuje účinný nástroj rozpočtové politiky, jenž by mohl být velmi užitečný, pokud jde o to, aby byla členským státům poskytnuta vodítka a doporučení týkající se ekonomických faktorů, které odrážejí druhý zdroj příjmů domácnosti od zaměstnání, a vodítka týkající se poskytování péče;
17. trvá na tom, že je nezbytné upravit pružné uspořádání pracovní doby a zajistit, aby nebylo uplatňováno tak, že se z něj stane synonymum pro nízký plat a pro omezenou perspektivu na kariérní postup, zejména u žen. Zároveň je však třeba takového pružného uspořádání pracovní doby náležitě prodiskutovat se zaměstnavatelem, aby se předešlo nebezpečí narušení činnosti, zejména v případě malých a středních podniků;
18. znovu upozorňuje, že je důležité umožnit snadný přístup ke vzdělávání rodičům či pečujícím osobám, jež povinnosti spočívající v tom, že museli být s rodinnými příslušníky a pečovat o ně, donutily k dlouhodobé absenci. Poukazuje také na potenciál, který spočívá ve využití dovedností, jež pečující osoby nabyly;
19. poukazuje na to, že aby se zlepšily vyhlídky na získání zaměstnání pro všechny evropské občany, ale zejména pro mladé lidi, ženy a pečující osoby, jsou na současném trhu práce nezbytná opatření ke zvýšení flexibility a bezpečnosti nových podnikatelských modelů a nových forem zaměstnanosti. Zvýšená flexikurita – je-li řádně regulována a doprovázena opatřeními zajišťujícími právní jistotu a srozumitelnost – přináší výhody jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele;
20. upozorňuje na to, že se zvláštními problémy jsou při sladování pracovního a rodinného života konfrontováni rodiče samozivitelé, kteří tak potřebují specifickou podporu. Obzvláště často pracují na částečný úvazek, mají menší možnosti profesního růstu a zvláštní problémy při vzdělávání a odborné přípravě. Výbor vyzývá členské státy a sociální partnery, aby zejména rodičům samozivitelům nabízeli flexibilní modely pracovní doby a odbornou přípravu slučitelnou s jejich rodinnými povinnostmi;
21. je důležité, aby mohly být prakticky uznány zkušenosti získané pečovateli, kteří tuto činnost provádějí ve svém soukromém životě, a aby jim tak byl usnadněn přístup na pracovní trh a oni by mohli coby profesionálové vykonávat stejné úkoly, pro něž získali kvalifikaci ve svém osobním životě;
22. vyjadřuje politování nad tím, že chybí návrhy s cílem posílit práva spojené s mateřstvím, pokud jde například o ochranu před propuštěním v delším časovém období a obecněji o diskriminaci spojenou s prací. Jde o promeškanou příležitost, především vzhledem ke skutečnosti, že cílem směrnice je nahradit směrnicí o mateřské dovolené staženou v roce 2015;

23. vítá zavedení otcovské dovolené, jež má výhody jak pro rodiče, tak pro děti. Je nutná kulturní změna pro otce, aby získali pocit, že je pro ně přijatelné vzít si pracovní volno za účelem péče o dítě. Dojde k ní rychleji, pokud bude přístup k oběma rodičům od začátku těhotenství rovnější;
24. souhlasí s návrhem udělovat otcovskou dovolenou bez ohledu na manželský nebo rodinný stav podle vymezení ve vnitrostátních právních předpisech, aby se zamezilo jakékoli diskriminaci. Je na členských státech, aby vymezily podmínky přístupu a podrobná pravidla pro uplatňování rodičovské dovolené v případě, že o tuto dovolenou žádají více než dvě osoby;
25. podporuje zavedení rodičovské dovolené, přičemž o tom, zda tato dovolená bude placená, by rozhodovaly členské státy, jež mají v dané oblasti výlučnou pravomoc, a to prostřednictvím právních předpisů nebo kolektivního vyjednávání a s tím, že by měly možnost vymezit přesné podmínky. Mimoto zdůrazňuje, že rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů, díky níž mají rodiče k dispozici více času, aniž by byla ohrožena jistota jejich zaměstnání, je zásadní pro blahobyt dětí a společnosti;
26. je si vědom toho, že zavedení placené dovolené na poskytování péče je důležitým návrhem, jenž umožňuje legitimizovat roli osob, jež se přirozeně a bez formálního statusu starají o své rodinné příslušníky – závislé, starší či zdravotně postižené osoby –, a podpořit je v tomto projevu mezigenerační solidarity v rámci rodiny. Je nicméně zapotřebí vyvinout další úsilí, aby se zajistilo, že bude existovat dostatek zařízení pro dlouhodobou péči, čímž se bude reagovat na vznikající potřeby, a že budou určeny finanční prostředky EU na vytvoření služeb dlouhodobé péče. Tyto dva aspekty jsou nezbytné, má-li se členským státům pomoci zvládat současné demografické trendy v Evropě: stárnutí populace, snižování míry porodnosti a prodlužování střední délky života. Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem i rovnost žen a mužů musí být doprovázena investicemi do kvalitní dlouhodobé péče a diverzifikací souvisejících služeb;
27. vítá návrh v rámci nelegislativních opatření předložených Evropskou komisí týkající se zvýšení množství a zlepšení kvality údajů, a zdůrazňuje, že v zájmu vypracování politik, jež budou cílené a budou účinně využívat zdroje, je nutné sbírat údaje na místní a regionální úrovni;
28. bylo by vhodné, aby byl výslovně uznán význam vzdělávání v souvislosti se službami pro děti v raném věku a aby prováděné podpůrné činnosti následně toto hledisko měly na zřeteli, a to za účelem ocenění daných zaměstnanců a zlepšení toho, jak společnost vnímá práci v této velmi citlivé oblasti činnosti;
29. zdůrazňuje, že kromě posílení ochrany týkající se dovolené bude úspěch nové směrnice záviset rovněž na odstranění rozdílů v odměňování žen a mužů a na zajištění větší rovnosti na trhu práce;
30. navrhuje sbírat údaje o pracovní době a rovněž je třídit podle pohlaví a věku s cílem získat informace o intersekcionalní diskriminaci;
31. navrhuje postupovat ve spolupráci s Evropským institutem pro rovnost žen a mužů (EIGE), Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek (EUROFOUND) a Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) a vnitrostátními a regionálními organizacemi pro rovnost s cílem neustále aktualizovat ukazatele rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, aby tyto údaje byly relevantní a včas k dispozici;
32. žádá Komisi, aby vyzvala členské státy, aby do povinného a předškolního vzdělávání zařadily vzdělávání v oblasti rovnosti pohlaví a pokračovaly v informační činnosti a zvyšování povědomí ze strany veřejné správy;
33. vyzývá Komisi, aby své úsilí zaměřila na zajištění uplatňování a prosazování platných evropských právních předpisů a stávajících cílů, aby bylo dosaženo rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pracujících rodičů a pečujících osob. EU by měla vypracovat a přijmout novou víceletou strategii pro rovnost žen a mužů, monitorovat situaci v členských státech a informovat o osvědčených postupech v otázkách rovných příležitostí a šířit je. Rozsáhlejší začleňování hlediska rovnosti žen a mužů by mohlo podnítit činnost na vnitrostátní úrovni;

34. žádá Komisi, aby vyzvala členské státy k provedení opatření, jež sníží finanční náklady na péči o děti během pracovní doby pracujících matek a otců, a to od narození až po zahájení povinné školní docházky;
35. žádá Komisi, aby vyzvala členské státy, aby zvažily situaci malých a středních podniků a mikropodniků a provedly hospodářská opatření, aby tyto podniky mohly svým zaměstnancům usnadnit sladění soukromého a pracovního života.

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Úloha výroby energie z odpadů v oběhovém hospodářství

(2018/C 164/12)

Zpravodajka: Kata TÜTTŐ (HU/SES), členka zastupitelstva 12. obvodu města Budapešť**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Úloha výroby energie z odpadů v oběhovém hospodářství

COM(2017) 34 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky

1. připomíná, že hierarchie způsobů nakládání s odpady je důležitou zásadou oběhového hospodářství, a souhlasí s tím, že procesy výroby energie z odpadů mohou sehrát roli při přechodu na oběhové hospodářství za předpokladu, že zvolená řešení nebudou bránit využívání vyšší úrovně předcházení vzniku odpadů, opětovného používání výrobků a recyklace odpadů;
2. znovu poukazuje na to, že k dosažení ambiciózního cíle uzavřeného oběhového hospodářství musí na všech úrovních existovat politická vůle přijímat nezbytná opatření a stejně tak je nutné trvale změnit přístup veřejnosti k této otázce a chování spotřebitelů a vytvořit stabilní trh pro výrobky a materiály vyrobené z druhotných surovin;
3. připomíná, že výroba energie z odpadů, jejichž vzniku nelze zabránit a které se nedají recyklovat, ve vysoce účinných spalovacích zařízeních je za určitých podmínek nedílnou součástí oběhového hospodářství a že v řadě členských států a regionů hraje významnou roli, pokud jde o to výrazně v dohledné budoucnosti snížit množství skládkovaného odpadu. Výroba energie z odpadů přispívá také k zabezpečení dodávek energie;
4. zdůrazňuje, že při plánování využívání odpadů k výrobě energie by se rovněž mělo vycházet z hierarchie způsobů nakládání s odpady, kterou určila EU, z co největšího snížení množství odpadů a ze zohledňování životního cyklu a že se v rámci oběhového hospodářství nesmí kvůli záměru vyrábět z odpadů energii upouštět od modelu vyznačujícího se vysokou mírou recyklace, a že je tudíž třeba zamezit vytvoření nadměrné kapacity těchto zařízení. Je však důležité zdůraznit, že se do oběhu má dostat pouze odpad vhodný k recyklaci a zbytkový odpad se má vyvážet na skládku pouze v krajním případě, a že tudíž výroba energie z odpadů musí být upřednostňována před ukládáním na skládky;
5. upozorňuje na to, že je mimořádně důležité plně a řádně uplatňovat stávající evropské právní předpisy týkající se odpadů, aby byly v oblasti nakládání s odpady vytvořeny rovné podmínky v celé Evropě;
6. vyzývá všechny úrovně správy v členských státech, aby vynaložily maximální úsilí v zájmu snížení množství skládkovaného a nevyužitelného spalovaného odpadu, zejména pokud při tom nevzniká energie, a aby věnovaly zvláštní pozornost předcházení vzniku odpadů, rozvoji tříděného sběru odpadů a investicím do činností, které jsou v hierarchii způsobů nakládání s odpady zařazeny výše;
7. upozorňuje na to, že mezi evropskými regiony panují obrovské rozdíly nejen v množství komunálního odpadu, ale také v jeho zpracování. Některé regiony již nyní překračují cíle Unie v oblasti odpadů, aniž by odpad využívaly k výrobě energie, zatímco jiným se stanovené minimální cíle realizovat nedaří. Z toho plyne, že podobné systémy mohou přinést značně se lišící konečné výsledky a že zásadní význam tudíž mají snahy o dosažení vytyčených cílů vyvíjené na místní úrovni;

8. připomíná, že hierarchie způsobů nakládání s odpady tvoří jeden ze stěžejních prvků politiky a právních předpisů EU v oblasti odpadů a je jedním ze zásadních faktorů přechodu na oběhové hospodářství. Jejím hlavním účelem totiž je stanovit prioritní pořadí, které by umožnilo minimalizovat nepříznivý dopad na životní prostředí a co nejúčinněji využívat zdroje při předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi;

9. s ohledem na velké rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a regiony, pokud jde o situaci a možnosti v oblasti výroby energie z odpadů, zdůrazňuje, že se mohou značně různit i nevhodnější metody pro dosažení obecných cílů a že je tedy třeba se vyhnout uplatňování univerzálního přístupu;

Tříděný sběr odpadů

10. konstatuje, že biologický odpad tvoří velkou část odpadu z domácností, a zdůrazňuje, že je třeba věnovat větší pozornost dosažení vyšší míry recyklace biologického odpadu například prostřednictvím takových procesů, jako je anaerobní digesce čistého a náležitě vytríděného biologicky rozložitelného odpadu, při níž je recyklace materiálů spojena s energetickým využitím. Sběr biologického odpadu by měl vycházet z místních a regionálních podmínek a při plnění tohoto úkolu by měl být prostor pro vývoj a inovace. Proto je důležité, aby byl sběr organizován tak, jak je to v daném místě nevhodnější, za účelem splnění cílů v oblasti recyklace stanovených v rámci směrnici o odpadech, a aby nebyly na místní a regionální orgány kladeny žádné požadavky ohledně metod sběru;

11. domnívá se, že s ohledem na rozdílnou úroveň rozvoje jednotlivých regionů v EU a na poměrně vysoké finanční náklady, jež jsou spojeny se zaváděním stále dokonalejších systémů recyklace a výroby energie z odpadů, by bylo vhodné hledat možnosti, jak by se financování opatření v těchto oblastech dalo navýšit. Je to v zájmu občanů všech členských států;

12. upozorňuje na to, že mnohé regiony sice mají vysoký podíl tříděného sběru, jemuž ale neodpovídá míra recyklace, a že je proto nutné vypracovat zvláštní politické nástroje, díky nimž bude možné tento rozpor napravit. Je zvláště důležité stanovit požadavky, co se týče podpory využívání druhotných surovin ve vhodném rámci pro cenovou konkurenci v porovnání s prvotními surovinami;

13. podporuje rozvoj mechanismů pro třídění a recyklaci odpadů, díky nimž vzniká kvalitní odpad s nízkým obsahem škodlivých látek. Je také možné použít jiné metody, např. nahrazení fosilních paliv ve spalovacích zařízeních na výrobu cementu a vápna odpadem z těchto paliv, anaerobní digesti biologicky rozložitelného odpadu nebo výrobu paliv z odpadu. Zavedení nových kapacit spalování je však doplňkovým řešením, které by mělo být využíváno s cílem zabránit zakládání nových skládek v oblastech s nízkými kapacitami spalování odpadu. Bude to mít zároveň větší přínos pro celé životní prostředí. Tato spalovací zařízení však musí být kombinována s energetickým využitím;

Kapacity spalování

14. sdílí názor, že pro přechod na oběhové hospodářství je nezbytné nalézt při plánování zpracování nerecyklovatelného odpadu správnou rovnováhu v oblasti kapacity výroby energie z odpadů, aby se předešlo případným ekonomickým ztrátám nebo vzniku infrastrukturních překážek bránících dosažení vyšší míry recyklace;

15. poukazuje na to, že z hlediska oběhového hospodářství musí kapacity spalování bezpodmínečně zohledňovat vzdálenost, na kterou se odpad určený k likvidaci dopravuje, a takové parametry, jako je vzdálenost od jiných zařízení pro třídění a zpracování odpadů (a jejich spádových oblastí), počet obyvatel v dané spádové oblasti, množství vytvářeného odpadu a prognózy ohledně vývoje těchto parametrů, tak aby bylo možné co nejvíce omezit další negativní dopady na životní prostředí;

16. upozorňuje na to, že při posuzování a plánování kapacit spalování nesmí být brán v potaz pouze komunální odpad, neboť velká část odpadu používaného k výrobě energie pochází z jiných zdrojů;

17. domnívá se, že se Komise ve svých doporučeních bohužel zaměřuje výhradně na nadměrnou kapacitu spalování odpadů, zatímco velký podíl odpadu, který se v EU ukládá na skládky, ukazuje, že i nedostatečná kapacita je problémem, který je třeba řešit. Pro snížení množství odpadů je důležité stanovit jasnější požadavky na opětovné použití a recyklaci materiálů a vybízet k využívání recyklovaných materiálů při výrobě zboží a zároveň pamatovat na odstraňování škodlivých látek z oběhu;

18. ztotožňuje se s názorem Evropské komise, že i když hraje výroba energie z odpadů v řadě členských států důležitou roli při snižování množství skládkovaného odpadu, může nadměrná kapacita spalování odpadů způsobit ustrnutí technologického vývoje, což by mohlo narušit plnění cílů v oblasti odpadů;

19. doporučuje zvýšit procento energetické účinnosti starých a méně výkonných spalovacích zařízení na optimální úroveň s cílem podpořit energetickou soběstačnost Evropské unie a snížit spotřebu neobnovitelných fosilních zdrojů. V případě, že toto zvýšení není z ekonomického a technického hlediska možné, by mělo dojít k postupnému vyřazení z provozu a ukončení režimů podpory u těch zařízení, která nebudou uzpůsobena, a to zejména v členských státech s nadměrnou kapacitou;

20. doporučuje členským státům s malou nebo neexistující kapacitou spalování, aby své úsilí zaměřily na rozvoj tříděného sběru a recyklace odpadů – tříděný sběr u zdroje je totiž třeba podporovat, jelikož má zásadní význam pro zajištění kvalitních odpadů s vysokou hodnotou pro recyklaci – a aby výrobu energie z odpadů rozšiřovaly pouze na základě pečlivého naplánování, neboť se jedná především o dočasné a přechodné řešení v rámci přechodu ze systému, jenž je založen na skládkování, na jiný systém, jehož prioritním cílem je recyklace;

21. podporuje přepravu odpadů mezi členskými státy a regiony za účelem výroby energie, a to s cílem zamezit skládkování či snížit množství skládkovaného odpadu a také s přihlédnutím k tomu, že to přispěje k lepšímu využívání stávajících kapacit spalování. Doplní to vnitrostátní a regionální řešení. Mimoto Výbor pokládá za nutné, aby byla při posuzování toho, zda je přeprava odpadů mezi členskými státy odůvodněná, vzata v potaz hlediska spravedlnosti a solidarity tak, aby mohly dotčené země a regiony rovným způsobem využívat environmentálních, hospodářských a sociálních přínosů této činnosti;

Hospodářský a sociální dopad

22. upozorňuje na obrovské rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a regiony, pokud jde o množství komunálního odpadu na obyvatele, které může být v některých zemích více než dvojnásobné. Tyto rozdíly mohou mít různé příčiny – nízký objem odpadů je někde dán odpovědnou spotřebou a jinde souvisí s chudobou. Strategie v oblasti odpadů musejí přihlížet ke všem těmto aspektům, neboť pro dosažení vytyčených cílů mohou být účinné velmi odlišné politické nástroje a režimy podpory;

23. upozorňuje na to, že v některých regionech je velkým problémem spalování odpadu v individuálních spalovacích zařízeních v domácnostech, což zčásti souvisí s energetickou chudobou, zčásti s nedbalostí a nedostatečnou znalostí negativních dopadů takového jednání, a že tento postup na rozdíl od spalování ve speciálních zařízeních, která jsou vybavena odpovídajícími filtračními systémy, působí značné ekologické škody, nese s sebou vysoká rizika pro veřejné zdraví a navíc je neslučitelný se základními podmínkami sociálního začleňování. Z tohoto důvodu Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby mezi činnosti spojené s výrobou energie z odpadů zařadila také boj proti energetické chudobě a aby přijala strategie pro zvýšení informovanosti o negativních důsledcích spalování odpadu v domácnostech;

24. je třeba jasně stanovit, kdo a jakým způsobem má náklady spojené s nakládáním s odpady nést, neboť v mnoha členských státech tyto náklady již nyní tvoří nepřiměřenou zátěž v porovnání s příjmy domácností. Je tudíž nutné pozorně sledovat hospodářské a sociální důsledky. Tato situace je zvláště problematická v případě mnoha ostrovů a nejvzdálenějších regionů, zejména těch, které jsou přelidněné a jsou pod tlakem cestovního ruchu;

Nástroje pro provádění politiky

25. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány hrají klíčovou roli při uskutečňování společných cílů Unie v oblasti nakládání s odpady, zejména co se týče komunálního odpadu, poněvadž jsou to ony, kdo má za úkol provádět rozhodnutí, a poněvadž není s ohledem na velmi odlišnou situaci možné uplatňovat univerzální řešení;

26. vyzdvihuje význam investic realizovaných prostřednictvím finančních mechanismů EU, jako je například Evropský fond pro strategické investice (EFIS), obzvláště pak to, že umožňuje mobilizovat soukromé prostředky k financování lepších a zásadám oběhového hospodářství lépe odpovídajících řešení při nakládání s odpady. Mimoto Výbor oceňuje podpůrnou činnost zaměřenou na to, aby byly na trh uváděny vyspělé technologie v oblasti energetické účinnosti, jež jsou vyvíjeny i díky programům pro výzkum a inovace;

27. žádá Evropskou komisi, aby dohlédla na to, že členské státy místní a regionální orgány úzce zapojí do koncipování strategie, přijímání potřebných technických a fiskálních opatření, vytváření mechanismů finanční podpory a do výměny osvědčených postupů;
28. poukazuje na to, že v zájmu podpoření odpovědného přístupu k životnímu prostředí mezi občany a v zájmu přijetí správných rozhodnutí a jejich účinné realizace je nezbytné zapojit organizace občanské společnosti a dotčené obyvatelstvo. Doporučuje členským státům, aby stanovily co nejjasnější priority pro oblast nakládání s odpady a aby tak zaručily úzkou spolupráci všech subjektů, jež se na systému nakládání s odpady podílejí. V tomto ohledu má rozhodující význam spolupráce a transparentnost v rámci tohoto systému;
29. považuje za nezbytné, aby byla finanční podpora na všech úrovních přizpůsobena hierarchii způsobů nakládání s odpady a aby byla v co největší možné míře přesměrována na předcházení vzniku odpadů, informování občanů, vysoce kvalitní systémy tříděného sběru odpadů, rozvoj infrastruktury pro opětovné použití a recyklaci odpadů a na výzkum a inovace v této oblasti. Odpad a vzniklé příjmy by měly pokud možno sloužit k rozvoji místních veřejných služeb a snížení jejich nákladnosti;
30. vyzývá Evropskou komisi, aby podpořila stávající platformy pro sdílení zkušeností, předávání poznatků a výměnu zkušeností v oblasti výroby energie z odpadů, šíření osvědčených řešení a související technickou a finanční pomoc, s přihlédnutím k tomu, že mnohé místní a regionální orgány zavedly různé iniciativy na podporu účinného využívání zdrojů a oběhového hospodářství, jež mohou posloužit jako inspirace pro jiné;
31. vyzývá Evropskou komisi, aby v úzké spolupráci s VR podporovala výměnu osvědčených postupů mezi městy a regiony, jež jim umožní nacházet lepší řešení, například pokud jde o systémy dálkového vytápění a chlazení nebo o problémy související s vytříděným odpadem, který podniky zpracovávající odpad odmítnou, a s tím, jak zajistit, aby veřejnost přistoupila na třídění odpadu z domácností, poněvadž osvědčené postupy by mohly podnítit rozvoj ambicióznějších systémů nakládání s odpady;
32. upozorňuje Evropskou komisi na to, že nezbytným předpokladem pro vypracování odpovídajících právních předpisů a přijetí správných rozhodnutí je dostupnost spolehlivých údajů, které odrážejí realitu a jsou porovnatelné, což momentálně není plně zaručeno, zejména u jiných druhů odpadu, než je odpad komunální;
33. upozorňuje na to, že při koncipování opatření zaměřených na změnu chování obyvatelstva ve vztahu k třídění odpadů u zdroje je třeba zohlednit kulturní a ekonomické rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a regiony. Je rovněž třeba poukázat na to, že orgány v ostrovních a venkovských oblastech mají specifické potřeby vyplývající z jejich zeměpisné polohy a potýkají se při provádění opatření se specifickými problémy;
34. doporučuje, aby Evropská komise, členské státy a místní a regionální orgány jakožto politické úrovně, jež mají nejbližší k občanům, přijaly opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, která umožní podstatným způsobem zlepšit znalosti a povědomí obyvatelstva a hospodářských subjektů o udržitelné spotřebě, snižování množství odpadů, ochraně přírodních zdrojů a životního prostředí, odpovědnosti výrobců a o navrhování výrobků a reklamě, například tím, že budou tyto otázky začleněny do vzdělávacích programů a informačních kampaní (které by se daly realizovat formou propagace v sociálních médiích, návštěv ve školách, akcí pro veřejnost, kampaní v tisku apod.).

V Bruselu dne 30. listopadu 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

**Stanovisko Evropského výboru regionů Akční plán pro námořní strategii v oblasti Atlantiku –
Vytváření podmínek pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění**

(2018/C 164/13)

Zpravodaj: Jerry Lundy (IE/ALDE), člen rady hrabství Sligo

Odkaz: sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro námořní strategii v oblasti Atlantiku – Vytváření podmínek pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

COM(2013) 279 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá přezkum akčního plánu pro strategii pro oblast Atlantiku v polovině období, jež navrhla Evropská komise a jenž má být dokončen do konce roku 2017. Dále vítá, že ho Evropská komise požádala o vypracování stanoviska k tomuto přezkumu v polovině období, které bude podkladem pro celkový přezkum, o němž budou jednat členské státy a regiony;
2. připomíná dřívější stanoviska Výboru k otázkám týkajícím se modré ekonomiky (mj. NAT-VI/018; NAT-VI/019; NAT-V/21, NAT-V/44 a COTER-VI/022) ⁽¹⁾;
3. upozorňuje na to, že problémy, s nimiž se potýkají regiony a země v oblasti Atlantského oceánu, lze řešit účinněji v rámci akčního plánu a lze tak i dosáhnout konkrétnějších výsledků. Členské státy a regiony mohou dospět ke konkrétnějším výsledkům prostřednictvím užší spolupráce;
4. uznává, že akční plán může zajistit, aby různé politiky a finanční nástroje EU mohly mít větší dopad, pokud budou lépe sladěny, ale podotýká, že v případě využívání nástrojů financování EU prostřednictvím vnitrostátních nástrojů nebo regionálních programů je klíčová úloha vnitrostátních a regionálních politických činitelů;
5. upozorňuje na nestabilní charakter mnoha pobřežních komunit v oblasti Atlantského oceánu a na nutnost učinit více pro přilákání investic a aktivit soukromého sektoru, zejména v modré ekonomice, s cílem podpořit udržitelný rozvoj těchto oblastí;
6. domnívá se, že účinné využívání evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) je klíčem k dosažení cílů strategie, ale se znepokojením konstatuje, že v současné době neexistuje žádný náležitý mechanismus, jímž by bylo možné měřit dopad modré ekonomiky v těchto oblastech ⁽²⁾;
7. uznává, že v rámci přijetí ekosystémového přístupu a směrnice o územním plánování námořních prostor musejí nyní orgány při přidělování prostor ve svých vodách plně zohledňovat veškeré činnosti, poukazuje však na to, že příslušné plány by mohly být s konečnou platností přijaty teprve v březnu 2021. Největším přínosem, který tento požadavek doposud přinesl, bylo usnadnění výroby větrné energie na moři. Výbor kromě toho poukazuje na přínos různých programů Interreg k tomuto procesu a na podporu, kterou přeshraničním projektům v letech 2014–2016 poskytoval Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) s cílem podpořit proces plánování námořních prostor;

⁽¹⁾ Předchozí stanoviska VR:

CDR 6621/2016 NAT-VI/018 – Mezinárodní správa oceánů: agenda pro budoucnost našich oceánů;

CDR 6622/2016 NAT-VI/019 – Nová etapa evropské strategie modrého růstu;

Úř. věst. C 391, 18.12.2012, s. 1, NAT-V/21 – Rozvoj námořní strategie pro oblast Atlantského oceánu;

Úř. věst. C 19, 21.1.2015, s. 24, NAT-V/44 – Inovace v modré ekonomice: využití potenciálu našich moří a oceánů k růstu a vytváření pracovních míst

CDR 0019/2017 COTER-VI/22 – Podnikání na ostrovech: příspěvek k územní soudržnosti

⁽²⁾ Projekt Marnet financovaný z programu Interreg pro oblast Atlantského oceánu na období 2007–2014 vypracoval řadu srovnatelných socioekonomických ukazatelů pro mořské oblasti, jimiž lze měřit dopad pobřežních a mořských činností v 5 členských státech.

8. konstatuje, že opatření přijatá v rámci iniciativy Evropské komise LeaderSHIP 2020 s cílem sladit dostupné dovednosti s poptávkou na trhu práce zejména v loďařském průmyslu, při získávání energie z obnovitelných zdrojů na moři a v oblasti nových inovativních kvalifikací v námořním odvětví, začínají přinášet ovoce. Kromě toho rovněž konstatuje, že hlediskem inovací a partnerství se zabývá program Horizont 2020, ale podporuje výzvu Konference okrajových a přímořských regionů (CPMR), aby byl navýšen rozpočet na projekty prováděné v rámci výzvy ENRF k podávání návrhů na „modrá pracovní místa v Evropě“, které zohledňují potřeby vzdělávání v oblastech evropských moří, zejména pokud jde o profese v námořním sektoru a rybolovu, které jsou vážně zasaženy problémem generační obnovy;

9. souhlasí s názorem vyjádřeným v dokumentu Komise *Report on the Blue Growth Strategy – Towards more sustainable growth and jobs in the blue economy* (Zpráva o strategii modrého růstu – Směrem k udržitelnějšímu růstu a zaměstnanosti v modré ekonomice) SWD(2017) 128 final, že znalostní a inovační společenství mají potenciál k tomu, aby umožnily vývoj inovativních produktů a služeb, avšak konstatuje, že zatím neexistuje žádné znalostní a inovační společenství, které by se zabývalo konkrétně problémy v námořní a mořské oblasti. Proto opakuje svou výzvu k vytvoření zvláštního znalostního a inovačního společenství pro modrou ekonomiku jako dalšího opatření k rozvoji dovedností a přenosu myšlenek z námořního výzkumu do soukromého sektoru ⁽³⁾;

10. vyzdvihuje potenciál technologií týkajících se moře k poskytování nových pracovních míst a zajišťování dalších příjmů a schopnost tohoto odvětví umožnit růst v oblastech jako energie z obnovitelných zdrojů a demonstrace technologií týkajících se moře, nicméně uznává rovněž potenciální rizika spojená s tímto druhem investic a skutečnost, že nedostatek znalostí a relevantních údajů ještě více komplikuje vstup do tohoto odvětví. Výbor sice podporuje skutečnost, že prioritou programu Horizont 2020 jsou výzvy k předkládání návrhů konkrétně souvisejících s modrým růstem, uznává však, že je třeba vyvinout větší úsilí o usnadnění přístupu k prostředkům na financování inovativních podniků a iniciativ v této oblasti;

11. zdůrazňuje, že je důležité uznat, že námořní a rybolovné činnosti v oblasti Atlantského oceánu i nadále chrání hospodářský a sociální potenciál, a uznat jejich význam a to, že se rybolovné činnosti postupně přizpůsobují environmentální udržitelnosti. Stejně tak zdůrazňuje, že mohou přispívat k přerozdělování bohatství a vytváření sociální soudržnosti a k potenciálu tohoto odvětví v oblasti zpracování mořských produktů a jejich uvádění na trh s cílem dosáhnout přidané hodnoty a zachovat klíčovou úlohu v dodávkách kvalitních potravin;

12. je znepokojen tím, že správná opatření přijatá za účelem zachování křehkých ekosystémů EU, zejména hlubinného rybolovu, měla doposud smíšené výsledky a že se blíží uplynutí lhůty pro podávání zpráv o dobrém stavu prostředí podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí;

13. uznává pokrok, jehož bylo dosaženo v reakci na hrozby a mimořádné události, zejména přijetí programu Copernicus v roce 2014, který poskytuje stabilnější údaje pro měření povrchové teploty oceánů a rovněž účinnější základní operační službu pro předpovědi stavu oceánů. Kromě toho bylo doposud nejkonkrétnějším výsledkem spolupráce transatlantické aliance pro výzkum oceánu vytvořené na základě Galwayského prohlášení v roce 2013 mezi EU, USA a Kanadou mapování mořského dna;

Význam údajů pro vývoj metodiky modré ekonomiky na místní a regionální úrovni

14. upozorňuje na skutečnost, že dopad modré ekonomiky na regionální a místní úrovni zatím nebyl měřen v plném rozsahu, neboť je teprve třeba vytvořit systém ukazatelů, který by vycházel ze spolehlivých údajů a měřil přesný dopad činností přímo či nepřímo závislých na moři. Jeho vytvoření bude vyžadovat úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a jednotlivými členskými státy ⁽⁴⁾. V této souvislosti VR bere na vědomí činnost komise COTER v souvislosti s navrhovanými změnami nařízení NUTS, zejména pokud jde o požadavek, aby územní typologie napříště zahrnovala „pobřežní“ a „ostrovní“ typy. To by usnadnilo vypracování vhodných ukazatelů (nad rámec HDP) pro měření činnosti modré ekonomiky;

⁽³⁾ NAT-V/44.

⁽⁴⁾ Projekt Marnet, v jehož rámci byl vypracován soubor socioekonomických údajů o všech regionech v oblasti Atlantského oceánu, může být účelným doplněním tohoto procesu.

15. vzhledem ke složitosti a rozsahu zdrojů nutných k vývoji metodiky modré ekonomiky na místní a regionální úrovni doporučuje využít stávající regionální strategie inteligentní specializace jako základ pro určení dalších možností v odvětvích modré ekonomiky. Tyto strategie by spolu s cílenými hodnoceními dopadu pomohly místním a regionálním orgánům určit nejvhodnější odvětví, na něž by se měly zaměřit;

Inteligentnější využívání nástrojů financování

16. vyzývá členské státy, aby i nadále začleňovaly cíle akčního plánu pro oblast Atlantiku do svých příslušných operačních programů EFRR. Úspěch strategie a akčního plánu pro oblast Atlantiku plně závisí na závazku členských států nacházejících se u Atlantského oceánu ke koordinování svého úsilí vynakládaného v oblastech spolupráce určených v akčním plánu;

17. souhlasí s následujícím zjištěním uvedeným v pracovním dokumentu útvarů Komise *Report on the Blue Growth Strategy Towards more sustainable growth and jobs in the blue economy* (Zpráva o strategii modrého růstu – Směrem k udržitelnějšímu růstu a zaměstnanosti v modré ekonomice) SWD(2017) 128 final:

celkově se zdá, že konkrétně na priority strategie pro oblast Atlantiku bylo v jednotlivých operačních programech těchto fondů vyčleněno poměrně málo finančních prostředků, přestože by jich na opatření a priority, jež nejsou typické pro odvětví týkající se moře, mohlo být k dispozici značné množství. To je pro vnitrostátní a regionální správní orgány velká výzva. Na cíl strategie pro oblast Atlantského oceánu byly naopak vyčleněny finanční prostředky z Evropského námořního a rybářského fondu;

18. je přesvědčen, že aby byla společná strategie pro rozvoj evropské části oblasti Atlantského oceánu a regionů v oblasti Atlantského oceánu věrohodná, měl by pro ni být určen specifický nástroj financování. Poskytnutí odpovídajících finančních prostředků na provádění akčního plánu by mělo být projednáno v rámci víceletého finančního rámce, jenž bude základem pro plnění cílů EU po roce 2020. Začlenění cílů akčního plánu a strategie pro oblast Atlantiku do VFR je mimořádně důležité vzhledem k rozhodnutí Spojeného království vystoupit z Evropské unie a negativním dopadům, jež to bude mít na souhrnný rozpočet EU;

19. v této souvislosti opakuje výrok ze svého stanoviska Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020, že makroregionální a námořní strategie mají pro zúčastněné regiony a jejich občany značnou přidanou hodnotu, pokud ovšem bude možné koordinovaným způsobem pro tyto strategie využívat stávající a budoucí podpůrné nástroje;

20. připomíná návrh na vytvoření regionálních nebo meziregionálních platforem modré ekonomiky předložený ve stanovisku NAT-VI/019. Poukazuje na to, že řada regionů v oblasti Atlantského oceánu by mohla být vhodnými kandidáty pro vytvoření platforem, které by byly nástrojem identifikace projektů, podpory jejich realizace a mobilizace finančních nástrojů na místní, vnitrostátní a evropské úrovni, byly by řízeny regiony a jimi zvolené projekty by byly financovány v rámci Junckerova plánu 2.0;

21. vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby pokračovaly ve zlepšování koordinace, monitorování a podpory projektů a výměny osvědčených postupů a zohlednily úspěšné příklady, které strategie pro oblast Atlantského oceánu doposud přinesla;

22. znovu opakuje, že politika soudržnosti je ve stávajícím programovém období prostřednictvím EFRR a ESF nejdůležitějším investičním nástrojem v EU a že maximální využití těchto zdrojů spolu s dostupnými možnostmi financování z ENRF a EZFRV bude zásadní pro budoucí úspěch projektů spadajících pod strategii pro oblast Atlantského oceánu. Další zjednodušení řízení a správy ESI fondů ještě více posílí schopnost místních komunit čerpat finanční prostředky na místní projekty;

23. upozorňuje na to, že ve stávajícím programovém období je spouštění řady souvisejících operačních programů značně zpožděné. VR vyzývá členské státy a Evropskou komisi, aby své návrhy na období po roce 2020 předložily co nejdříve, což umožní hladký přechod mezi programovými obdobími;

24. žádá, aby se meziregionální, vnitrostátní a nadnárodní projekty, které jsou v souladu se strategiemi pro mořské oblasti a strategiemi inteligentní specializace, mohly financovat ze sdružených regionálních, vnitrostátních a unijních prostředků ve zjednodušeném rámci a získat premii Unie, aniž by musely projít dalším výběrovým řízením;

25. vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby vypracovaly a prováděly – zejména tam, kde tomu ještě tak není – náležité územní strategie inteligentní specializace v regionech uplatňující přístup zdola nahoru. Tyto strategie by měly poskytnout základ pro budoucí výdaje a zaměřit se na silné stránky a specifika jednotlivých regionů. Úspěšné provádění strategií inteligentní specializace v regionech, jež budou odrážet skutečnou hospodářskou situaci v praxi, by zvýšilo míru čerpání dostupných finančních prostředků v regionech;

26. vzhledem k tomu, že vnitrostátní a evropské financování představuje veřejné výdaje, vyzývá členské státy a Komisi, aby společně zlepšily kvalitu podávání zpráv a zpětné vazby o projektech spadajících pod akční plán a vypracovaly mechanismus pomoci jakožto nástroj, který poskytne transparentní přehled o úspěšných iniciativách a dostupných možnostech financování;

27. v souvislosti s inteligentní specializací v regionech vyzývá Komisi a členské státy, aby dále zdokonalovaly tematické složky prováděných politik (jako protiklad k zeměpisným složkám), neboť jsou prostředkem k posílení společných evropských hodnot a cílů;

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

28. zdůrazňuje, že je důležité zachovat a šířit přístup komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD), neboť tento nástroj evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) lze předvádět jako jeden z neúčinnějších způsobů, jak mohou komunity získat od EU finanční prostředky na své vlastní místní projekty. Podpora CLLD je obzvláště důležitá pro vzdálenější a okrajové regiony, včetně menších pobřežních komunit, regionů a ostrovů s omezeným přístupem k alternativnímu financování;

29. přeje si, aby místní komunity ostrovů a pobřežních územních celků mohly využívat veškeré evropské fondy, mj. ENRF, k financování svých námořních rozvojových strategií v jediném rámci podle vzoru programu Leader a komunitně vedeného místního rozvoje;

30. vyzývá rozpočtový orgán, aby využil stávající flexibilitu při financování z ESI fondů k postupnému navyšování finančních prostředků na CLLD dostupných v rámci ENRF ve prospěch evropských pobřežních komunit;

Podpůrný mechanismus pro strategii a akční plán pro oblast Atlantiku

31. připomíná, že struktura podpůrného mechanismu ⁽⁵⁾, vnitrostátní útvary a ústřední kancelář v Bruselu, je náležitě uzpůsobená komunikačním potřebám akčního plánu pro oblast Atlantského oceánu. Je však potřeba podpořit jeho úkol spočívající v šíření plánu a informování o něm a jeho funkci v oblasti poradenství, koordinace a pomoci;

32. podporuje pokračování podpůrného mechanismu pro strategii pro oblast Atlantiku, neboť v současné době je to jediná zvláštní rozpočtová položka vyčleněná na provádění akčního plánu pro oblast Atlantiku a dohled nad ním;

33. žádá Evropskou komisi, aby zajistila dlouhodobé řešení pro mechanismus pomoci, aby tak byla zajištěna kontinuita jeho činnosti;

34. vybízí vnitrostátní útvary, aby co nejužěji spolupracovaly s vnitrostátními a regionálními řídicími orgány s cílem zajistit, aby byly potenciálním příjemcům jasně vysvětleny možnosti dostupné v rámci různých nástrojů financování;

Dopady rozhodnutí Spojeného království uplatnit článek 50 SEU a vystoupit z EU, které bylo přijato v návaznosti na referendum konané dne 23. června 2016, na možnosti financování a strukturu VFR po roce 2020

35. konstatuje, že bez ohledu na výsledek jednání se Spojeným královstvím ztrácí EU jeden ze svých pěti členských států nacházejících se u Atlantského oceánu, jež je velkou námořní zemí a jednou ze zemí s nejvyšším podílem investic do námořního hospodářství a výzkumu. Spojené království je navíc jedním z předních unijních vývozců mořských plodů;

⁽⁵⁾ Finanční prostředky přidělené poskytovatelům služeb na poskytování poradenství veřejným a soukromým organizacím, výzkumným střediskům a vysokým školám, institucionálním a soukromým investorům, organizátorům a dalším zainteresovaným stranám, jež chtějí navrhovat a připravovat projekty s cílem provádět akční plán pro oblast Atlantského oceánu.

36. upozorňuje na skutečnost, že Spojené království je jedním z hlavních přispěvatelů do rozpočtu EU a jeho absence v účetní bilanci EU bude vyžadovat důkladné posouzení všech dostupných možností, pokud jde o budoucí financování politiky soudržnosti;
37. zdůrazňuje, že dopady brexitu v praxi mohou časově splýnout s novým víceletým finančním rámcem (VFR) od roku 2021, a žádá rozpočtový orgán, aby zvažil přidělení odpovídajících finančních prostředků na politiky, které se v současnosti nepovažují za hlavní prioritu, jako je např. rozvoj modré ekonomiky;
38. opakuje svou výzvu ze stanoviska Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020, aby Spojené království a EU dospěly k dohodě, že se regiony a místní orgány Spojeného království budou moci nadále účastnit Evropské územní spolupráce a dalších celounijních programů podobným způsobem, jako se účastní státy, které nejsou členy EU, například Norsko nebo Island;
39. domnívá se, že výsledky jednání o brexitu bude třeba zvažít a řešit s ohledem na potenciální dopad na budoucnost námořní strategie a akčního plánu v oblasti Atlantiku. Zdůrazňuje, že v kontextu brexitu je nyní pro zbývající členské státy EU nacházející se u Atlantského oceánu důležitější se prioritně zaměřit na úzkou spolupráci a integraci činností v námořní oblasti s cílem překonat mezeru v oblasti vědy a inovací, dohledu, obrany, investic do energie z oceánů a obecně investic souvisejících s mořem, která může vzniknout v důsledku vystoupení Spojeného království z EU;
40. je velmi znepokojen potenciálními důsledky brexitu pro společnou rybářskou politiku (SRP), především v souvislosti s přístupem k vodám Spojeného království, jenž má mimořádný dopad na rybolov v sousedních zemích. Mohlo by to vést k nižším úlovkům a mít tudíž za následek pokles zaměstnanosti v již beztak ohroženém odvětví. Navíc by byla narušena hospodářská soutěž v oblasti kvót, zákazů výmětů, maximálního počtu dní na moři, pravidel státní podpory pro rybolov a zachování biologické rozmanitosti⁽⁶⁾;

Programy územní spolupráce

41. poukazuje na významnou úlohu, kterou mohou hrát programy územní spolupráce při prosazování cílů strategie pro oblast Atlantského oceánu, k nimž patří zaměření na spolupráci mezi regiony s cílem dále podporovat oblast Atlantiku v souladu s ustanoveními této strategie;
42. domnívá se, že odstavce 27 až 30 stanoviska NAT-V/021 z roku 2012 jsou stále aktuální, zejména co se týče úlohy, již by mohlo hrát deset programů prováděných v předmetné oblasti;
43. upozorňuje zejména na zásadní úlohu, již by mohl hrát program spolupráce v oblasti Atlantského oceánu vzhledem ke svému zaměření na námořní záležitosti a svému zeměpisnému rozšíření po celé oblasti Atlantiku;
44. souhlasí s argumenty Komise atlantického oblouku, působící v rámci CPMR, předložené v jejím závěrečném prohlášení na zasedání valného shromáždění v Les Sables d'Olonne dne 3. března 2017, zejména pokud jde o zjednodušující opatření v rámci přezkumu v polovině období a flexibilnější míru financování (bonus 5 %), jež mají podpořit projekty zaměřené na řešení otázek týkajících se strategie pro oblast Atlantského oceánu.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ CPMR, *Technical note on the consequences of the Brexit for Atlantic Arc Regions* (Technická zpráva o důsledcích brexitu pro regiony z oblasti atlantického oblouku), únor 2017.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Právní akty stanovující použití regulativního postupu s kontrolou

(2018/C 164/14)

Zpravodaj: François Decoster (FR/ALDE) člen rady regionu Nord-Pas-de-Calais**Odkaz:** Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se řada právních aktů stanovujících použití regulativního postupu s kontrolou přizpůsobuje článkům 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie

COM(2016) 799 – 2016/0400 (COD)

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

1. domnívá se, že Evropská unie musí mít prováděcí pravomoc, aby pomáhala normotvůrci v nejtechničtějších aspektech jeho úkolu a aby tak umožnila jednotné a rychlé provádění evropských právních předpisů v Unii;
2. v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité, aby bylo toto provádění omezeno na jiné než podstatné prvky legislativních aktů a aby probíhalo co nejtransparentnějším způsobem a pod kontrolou ze strany normotvůrce – Evropského parlamentu a Rady –, členských států a místních a regionálních orgánů;
3. připomíná, že provádění evropských právních předpisů mají na starosti členské státy, že tyto předpisy jsou velice často prováděny na místní a regionální úrovni a že jejich zapojení do provádění evropských legislativních aktů je tudíž demokratickou a praktickou nezbytností;
4. připomíná, že podporuje reformy v systému projednávání ve výborech, jež přinesla Lisabonská smlouva, a vytvoření dvou systémů aktů – aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů, na něž se vztahují články 290 a 291 SFEU, kdy akty v přenesené pravomoci nahradily bývalý regulativní postup s kontrolou, který byl uplatňován v politicky nejcitlivějších oblastech, jako jsou životní prostředí, zemědělství, finanční služby či zdraví;
5. podporuje změnu stávajících základních aktů, kterých se tento návrh týká, s cílem nahradit v nich odkazy na regulativní postup s kontrolou odkazy na články 290 a 291 SFEU;
6. schvaluje to, že se Komise rozhodla změnit přístup oproti svému návrhu z roku 2013, a nenavrhuje již obecné ustanovení, podle něhož by se veškeré odkazy na regulativní postup s kontrolou v základních aktech vykládaly jako odkazy na článek 290 nebo na článek 291. V takovém případě by se každý jednotlivý základní akt musel vždy číst ve spojení s příslušným nařízením, pokud bylo přijato. Je vhodnější změnit každý dotčený základní akt zvlášť;
7. pokud jde o dobu platnosti zmocnění přijímat akty v přenesené pravomoci, podporuje postoj Komise, že neurčitá doba platnosti zmocnění přijímat akty v přenesené pravomoci je odůvodněná, neboť Evropský parlament a Rada mohou přenesení jakékoli pravomoci kdykoli zrušit. Omezení doby platnosti tohoto zmocnění na pět let a povinnost vydat před automatickým obnovením zprávu by pro Komisi znamenalo vydat pět let po přijetí tohoto návrhu zprávu o každém z aktů, což by představovalo značnou administrativní zátěž;

Obecná shoda o aktech v přenesené pravomoci

8. je potěšen tím, že Evropský parlament, Rada a Komise podepsaly obecnou shodu o aktech v přenesené pravomoci, která je připojena k interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽¹⁾, jež stanoví rámec pro vymezení cílů, rozsahu, doby trvání a podmínek pro přenesení pravomoci;
9. připomíná, že musí být velmi jasně definována a náležitě omezena kritéria a postup přijímání aktů v přenesené pravomoci, aby nedošlo k oslabení úlohy normotvůrce;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

10. z tohoto důvodu žádá, aby v případě pochybností ohledně toho, zda má určitý prvek, jehož se návrh aktu v přenesené pravomoci týká, podstatný charakter či nikoli, Komise tento akt nevydávala a aby byl daný právní předpis přijat řádným legislativním postupem;
11. je potěšen tím, že byl stanoven jasný závazek vést v rámci přípravy a vypracovávání aktů v přenesené pravomoci systematické konzultace s odborníky z členských států, není si však jist, zda je tato konzultace dostatečně definována a zda je transparentní a závazná;
12. vítá skutečnost, že byla posílena kontrola ze strany Evropského parlamentu při přijímání aktů v přenesené pravomoci;
13. v tomto ohledu nicméně lituje toho, že nebyla stanovena konzultace s představiteli místních a regionálních orgánů, ačkoli se jich provádění aktů v přenesené pravomoci značně dotýká;
14. zdůrazňuje, že zapojení místních a regionálních orgánů do této kontroly má mimořádný význam, neboť představují úroveň správy, na níž je prováděna většina právních předpisů Unie;
15. žádá, aby Výbor regionů obdržel všechny dokumenty, včetně návrhů aktů v přenesené pravomoci, současně s odborníky z členských států a aby se jeho představitelé mohli systematicky a snadno účastnit schůzí skupin odborníků Komise, jež se zabývají přípravou aktů v přenesené pravomoci;
16. je potěšen tím, že Komise, Evropský parlament a Rada nejpozději do konce roku 2017 zřídí společný rejstřík pro akty v přenesené pravomoci, který by mohl pomoci posílit kontrolu výkonu přenesených pravomocí Komise a jejich transparentnost, usnadnit plánování a zajistit sledovatelnost všech jednotlivých fází životního cyklu aktů v přenesené pravomoci;

Posouzení z hlediska subsidiarity a proporcionality

17. je toho názoru, že návrh nařízení nepředstavuje problém z hlediska subsidiarity, jelikož se otázka týká přenesení pravomocí mezi různými orgány Evropské unie;
18. ze stejného důvodu se domnívá, že návrh nařízení nepředstavuje problém z hlediska proporcionality, poněvadž je vhodný pro dosažení zamýšleného cíle tohoto nařízení a přizpůsobení řady základních aktů článkům 290 a 291 SFEU a nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné;
19. připomíná nicméně důležitost zásad subsidiarity a proporcionality a zdůrazňuje, že tyto zásady musí být uplatňovány nejen při vypracování a přijímání právních předpisů EU, ale také při jejich provádění;
20. má za to, že přenesení pravomocí podle článku 290 SFEU, při němž je na Komisi přenášena pravomoc normotvůrce Unie, v zásadě představuje problém z hlediska proporcionality, neboť je výsledkem kompromisu ohledně normativní síly daného aktu, ale nemění rozdělení pravomocí mezi Unií a členskými státy;
21. naopak se domnívá, že provedení podle článku 291 SFEU znamená, že orgány Unie provádějí pravomoc, jež v první řadě přísluší členským státům, a že tudíž představuje spíše problém z hlediska subsidiarity;
22. je tedy toho názoru, že Komise musí neustále dbát na dodržování těchto zásad při své činnosti, zejména při přijímání prováděcích opatření.

V Bruselu dne 1. prosince 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS